

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

RAPORT
PRIVIND SITUAȚIA MACROECONOMICĂ
PE ANUL 2018
ȘI PROIECȚIA ACESTEIA PE ANII
2019-2021

CUPRINS

Capitolul 1	Coordonate ale cadrului general extern și intern al politicii fiscal bugetare în anul 2018
Capitolul 2	Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2018 2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2018 2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu
Capitolul 3	Evoluții macroeconomice și bugetare 3.1. Execuția bugetară în anul 2016 și pe primele 10 luni ale anului 2017 3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2017-2021 3.3. Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate construcției bugetare pentru anul 2018 și orizontul 2019-2021 3.4. Cheltuieli fiscale
Capitolul 4	Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală 4.1. Realizările anului 2016 precum și cele estimate în anul 2017 față de măsurile asumate prin Raportul pentru perioada 2017-2020 4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2018-2021, principalele obiective pe termen mediu 4.3. Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri 4.4. Politica de cheltuieli 4.5. Politica de administrare fiscală
Capitolul 5	Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2018 5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale 5.2. Investițiile publice semnificative prioritizate
Capitolul 6	Datoria publică și finanțarea deficitului bugetar
Capitolul 7	Perspective bugetare pentru perioada 2019-2021 7.1. Politica fiscal-bugetară pe termen mediu 7.2. Finanțări de la Uniunea Europeană 7.3. Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Capitolul 1 Coordonate ale cadrului general extern și intern al politicii fiscal bugetare în anul 2018¹

Zona Euro: Continuarea creșterii economice într-un context politic în schimbare

Economia zonei euro este pe cale să crească în acest an în ritmul cel mai rapid din ultimul deceniu, cu o previziune de creștere a PIB-ului real de 2,2 %.

Economia UE în ansamblu urmează, de asemenea, să depășească așteptările, cu o creștere solidă de 2,3 % în acest an.

Potrivit previziunilor de toamnă, Comisia Europeană **se așteaptă ca creșterea economică să se mențină atât în zona euro, cât și în UE la 2,1 % în 2018 și la 1,9 % în 2019.**

Un context politic în schimbare

Deși redresarea economică ciclică are loc deja de 18 trimestre neîntrerupte, ea rămâne incompletă, înregistrând încă, de exemplu, o încetinire semnificativă a pieței forței de muncă și o creștere a salariilor neobișnuit de mică. **Creșterea PIB-ului și inflația sunt, prin urmare, încă dependente de sprijin din partea politicilor.** Se preconizează că un număr de state membre din zona euro vor adopta politici fiscale expansioniste în 2018, dar orientarea fiscală generală a zonei euro ar trebui să rămână, în general, neutră.

Șomajul continuă să scadă, dar unele încetiniri persistă

Crearea de locuri de muncă a fost susținută și condițiile de pe piața muncii urmează să beneficieze de creșterea cererii interne, mărirea moderată a salariilor și reformele structurale puse în aplicare în anumite state membre. Este de așteptat ca în acest an șomajul în zona euro să ajungă la o medie de 9,1 %, cel mai scăzut nivel din 2009 până în prezent, întrucât numărul total de angajați atinge un nivel record. În următorii doi ani rata șomajului urmează să scadă în continuare până la 8,5 % în 2018 și 7,9 % în 2019. Rata șomajului în UE este estimată la 7,8 % în acest an, 7,3 % în 2018 și 7,0 % în 2019.

Finanțele publice profită de îmbunătățirea condițiilor ciclice

Se preconizează că finanțele publice din zona euro se vor îmbunătăți mai mult decât era de așteptat în primăvară, îndeosebi mulțumită relansării creșterii economice. Este de așteptat ca soldul bugetar global să se îmbunătățească în aproape toate statele membre. În ipoteza menținerii aceluiași politici, este de așteptat ca **ponderea deficitului public general din zona euro în PIB să scadă la 0,8 % în 2019 (1,1 % în 2017 și 0,9 % în 2018), în timp ce ponderea datoriei în PIB este de așteptat să scadă la 85,2 % (89,3 % în 2017 și 87,2 % în 2018).**

Riscurile sunt, în general, echilibrate

Riscurile ca dezvoltările economice să se dovedească mai bune sau mai slabe decât cele preconizate sunt, în general, echilibrate. Principalele riscuri **în sensul scăderii sunt externe**, legate de tensiunile geopolitice ridicate (de exemplu, în peninsula coreeană), de condițiile financiare globale posibil mai stricte (de exemplu, datorită creșterii aversiunii față de risc), de adaptarea economică din China sau de extinderea unor politici protecționiste. În Uniunea Europeană, riscurile în sensul scăderii sunt

¹ Prognoza de toamnă a CE 2017

legate de rezultatul negocierilor privind Brexitul, de o mai mare apreciere a monedei euro și de rate ale dobânzii pe termen lung mai ridicate.

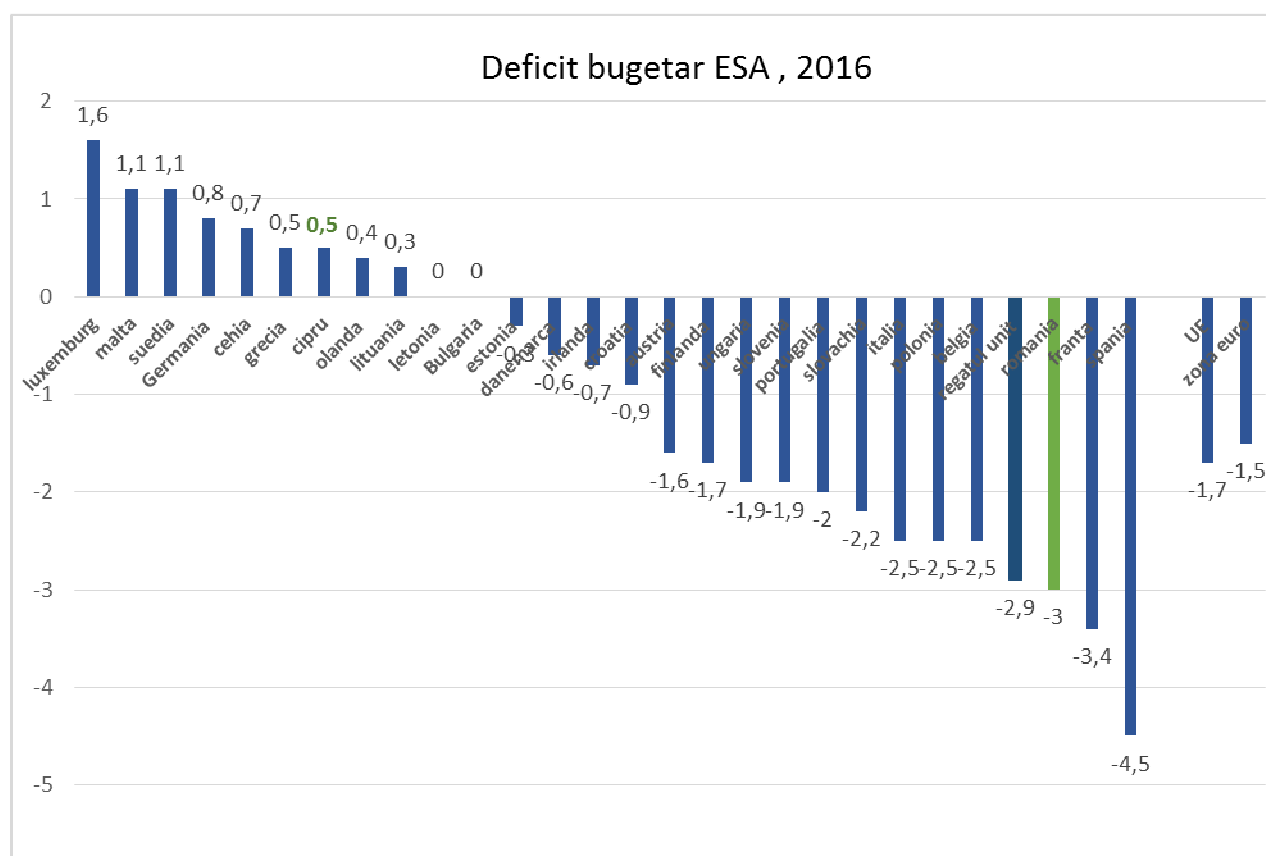
În schimb, scăderea nesiguranței și îmbunătățirea moralului în Europa ar putea conduce la o creștere mai puternică decât cea preconizată și ar putea determina și o creștere economică mai puternică în restul lumii.

Politicile UE trebuie să rămână puternic axate pe o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii. Aceasta înseamnă politici macroeconomice orientate spre stabilitate și reforme care să favorizeze productivitatea, adaptabilitatea la schimbări și să garanteze faptul că beneficiile creșterii sunt larg răspândite în rândul societății.”

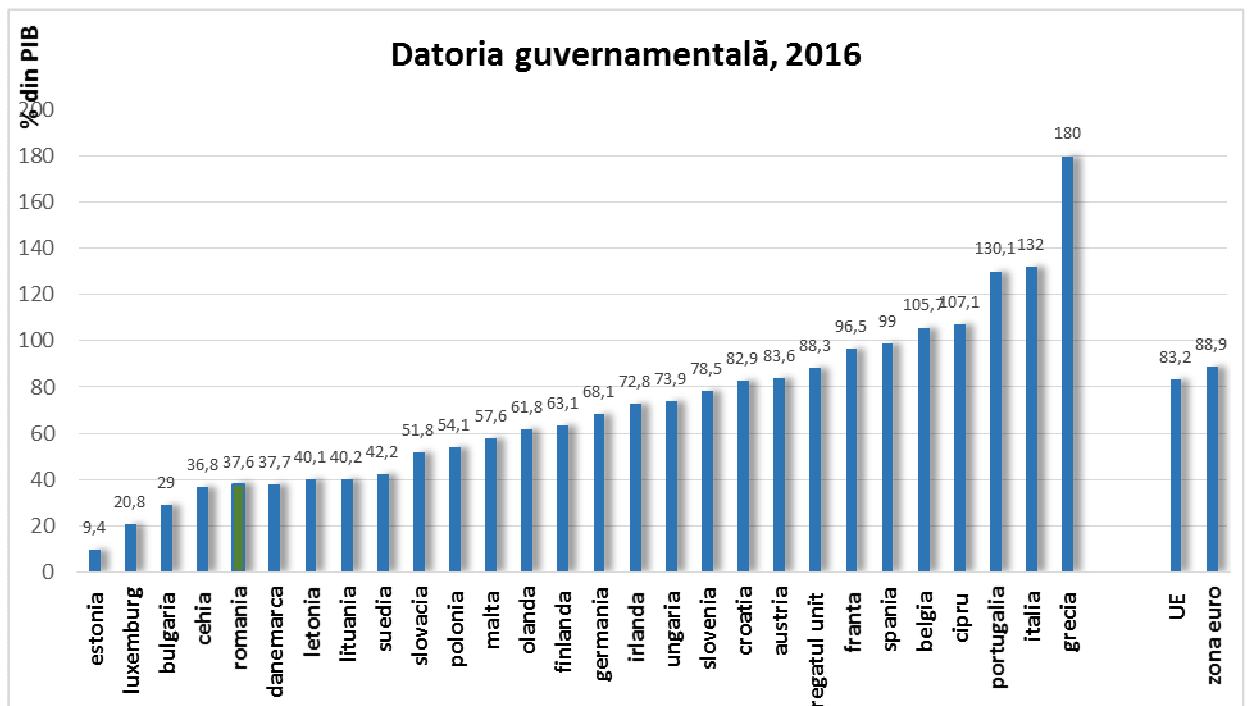
Mai mult, zona euro are nevoie de o convergență structurală și de consolidare pentru a deveni mai rezistentă la șocuri viitoare și a se transforma într-un adevărat motor al prosperității partajate.

Indicatori bugetari comparativ cu alte state ale UE

- ✓ În anul 2016, Luxemburgul, Malta, Suedia, Germania, Cehia, Grecia, Cipru, Olanda și Lituania au înregistrat un surplus bugetar, în timp ce Letonia și Bulgaria au înregistrat echilibru bugetar.
- ✓ Cele mai mici deficite au fost înregistrate de Estonia, Danemarca, Irlanda și Croația.
- ✓ Trei state au înregistrat deficite egale sau mai mare de 3% din PIB, respectiv Spania, Franța, România (3% din PIB).

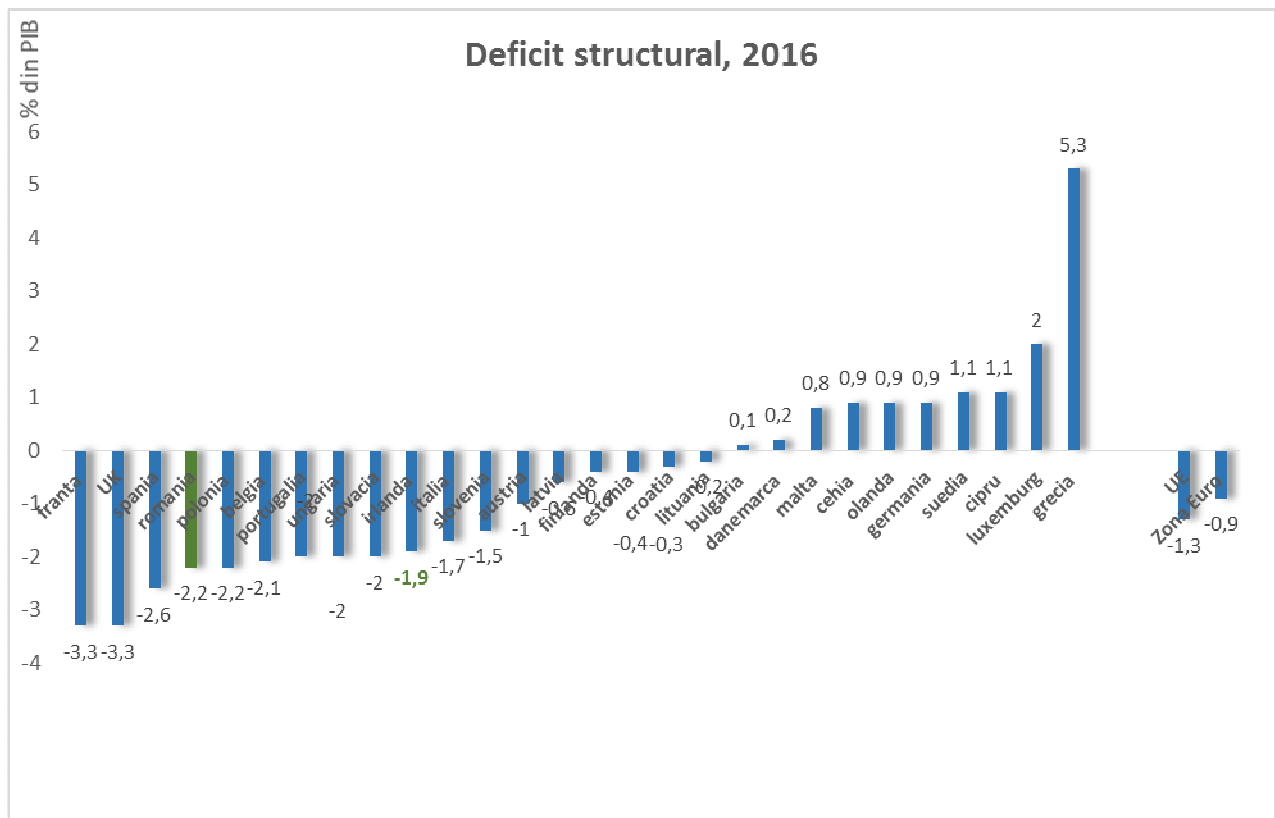

Sursa Eurostat: Notificarea fiscală octombrie 2017

Sursa Eurostat: Notificarea fiscala octombrie 2017

În anul 2016 România se situa pe locul 5 printre statele membre UE cu cel mai scăzut nivel de îndatorare, cu o valoare a datoriei publice în PIB de 37,6%, semnificativ sub nivelul înregistrat la nivelul zonei Euro (88,9% din PIB) și Uniunii Europene (83,2% din PIB).

Proгноza de toamna CE 2017

România a înregistrat în ultimii ani progrese considerabile în direcția reducerii dezechilibrelor macroeconomice, care împreună cu politicile monetare și reformele structurale implementate sau în curs de implementare, au contribuit la menținerea stabilității macroeconomice și financiare.

- **Evoluțiile macroeconomice interne au consolidat baza pentru continuarea aplicării măsurilor de politică economică.**

Datele statistice provizorii relevă o redresare a creșterii economice în anul 2016, când dinamica produsului intern brut a fost de 4,8% fiind una dintre cele mai mari rate la nivel european. Astfel, anul 2016 a fost al șaselea an consecutiv de creștere (după 1,1% în 2011, 0,6% în 2012, 3,5% în 2013, 3,1% în 2014 și 4,0% în 2015). Urmare a măsurilor din Programul de Guvernare care vizează atât creșterea puterii de cumpărare a populației cât și stimularea mediului de afaceri, creșterea economică a României a accelerat semnificativ în primele 9 luni ale anului 2017, când PIB s-a majorat cu 7%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Creșterea economică previzionată pentru anul 2017 este de 6,1%, fiind susținută puternic de cererea internă semnificativă ca urmare a măsurilor de majorare a veniturilor populației.

- **Deficitul de cont curent**

Deficitul de cont curent a rămas, în linii mari, stabil în perioada 2009-2012, în contextul consolidării finanțelor publice, susținută de două programe de asistență financiară ale UE/FMI și de o redresare modestă a investițiilor sectorului privat. Acesta s-a îmbunătățit în continuare în perioada 2013-2015, întrucât atât sectorul privat, cât și sectorul public au continuat să se ajusteze, în paralel cu îmbunătățirea condițiilor financiare.² În anul 2016, deficitul de cont curent a atins 2,1% din PIB, urmând să crească la 2,8% din PIB în anul 2017 pe fondul accelerării semnificative a consumului.

- **Condițiile de pe piața forței de muncă s-au ameliorat. Piața muncii a continuat să se îmbunătățească, urmare creșterii economice robuste.** Rata șomajului va continua să scadă în perioada 2017-2018, iar rata de ocupare a forței să crească, într-un ritm moderat.

- **De la momentul culminant al crizei, dezechilibrele bugetare s-au atenuat treptat.**

- În 2009, deficitul bugetar a atins 9,5³ % din PIB, însă cu sprijinul măsurilor puse în aplicare în cadrul a trei programe consecutive de asistență financiară UE/FMI, deficitul bugetar (metodologie ESA) s-a redus progresiv, atingând în anul 2015 un nivel de 0,8% din PIB, respectiv o ajustare de 8,7 puncte procentuale în perioada 2009-2015.

Astfel, chiar dacă anul 2016 a adus mai multe reduceri de taxe și impozite, modelul economic promovat constant de Guvernul României fiind unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri, *execuția bugetului general consolidat s-a încheiat cu un deficit cash de 2,4% din PIB, sub ținta anuală stabilită de 2,8% din PIB;*

După cum se observă în graficul de mai jos, deficitul calculat pe baza metodologiei europene (ESA) în anii 2013-2015 pentru România a fost mai mic decât cele înregistrate la nivelul Zonei Euro și Uniunii Europene.

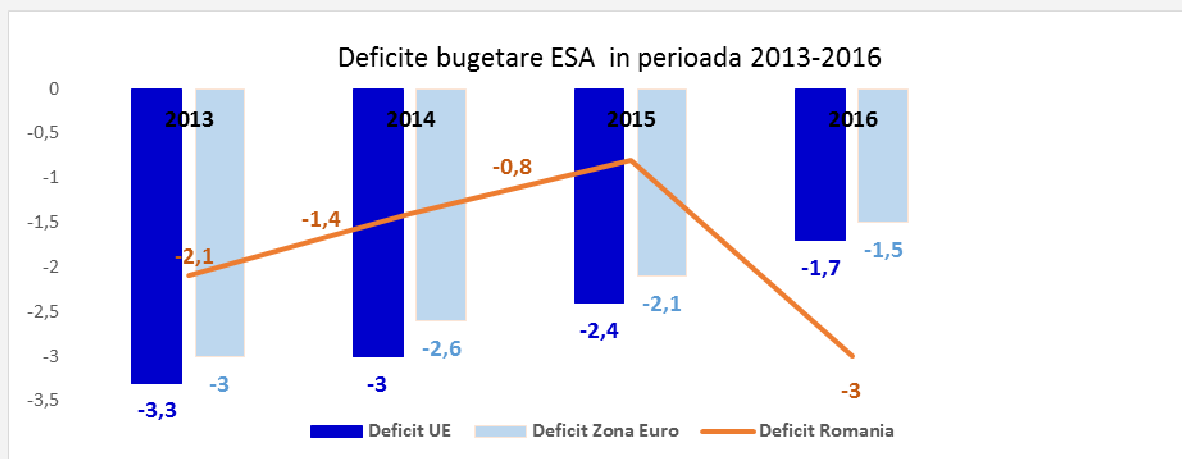
² Raport de țară 2016

³ EUROSTAT

Deficitul bugetar calculat conform metodologiei europene a înregistrat un nivel de 3,0% din PIB în anul 2016.

Impactul major în calcularea deficitului ESA 2010, față de deficitul cash de 2,4% din PIB, pe anul 2016 a fost generat de:

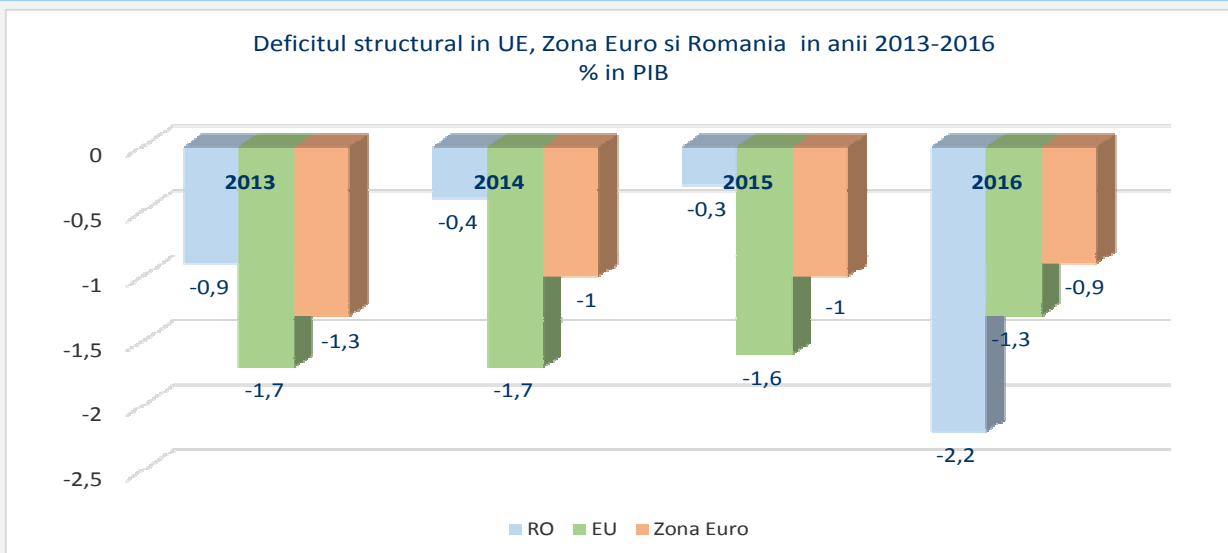
- ✓ sumele aferente drepturilor salariale ce decurg din aplicarea Legii nr.85/2016 privind plăți salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008 -13 mai 2011 (această măsură având impact de majorare a deficitului doar în 2016), precum și a diferențelor din daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale, pentru plata eșalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea unor drepturi salariale personalului din sectorul bugetar în sumă de 3,7 miliarde lei.
- ✓ sumele aferente titlurilor de despăgubire emise de Autoritatea Națională de Restituire a Proprietăților în cuantum de 2,1 miliarde lei prin aplicarea noii legislații privind despăgubirile.

Sursa: EUROSTAT - Notificarea fiscală octombrie 2017

Începând cu anul 2009, România a adoptat măsuri vizând o consolidare fiscal-bugetară semnificativă, care au condus la atingerea obiectivului pe termen mediu în 2013, 2014 și 2015, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Măsurile de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin măsurile adoptate de noul Guvern în anul 2017, (creșterea salariului minim, eliminare contribuții pentru pensionari, neimpozitare pensii sub 2000 lei, adoptarea legii privind eliminarea a 102 taxe, creșterea valorii punctului de pensie) au determinat în anul 2016 o evoluție de 2,2 % a deficitului structural și se estimează 3,06 % din PIB pentru anul 2017, reflectând în continuare o deviere de la obiectivul bugetar pe termen mediu.

Sursa Prognostic de Toamnă a CE 2017

Au fost întreprinse măsuri de politică fiscal-bugetară cu efect asupra asigurării protecției sociale pentru categoriile de populație cu venituri reduse și asupra stimulării mediului de afaceri;

În acest sens, **Codul fiscal**, actul legislativ de bază al României în materie de politică fiscală, modificat în mod substanțial și adoptat prin Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal cu aplicabilitate începând cu data de 1 ianuarie 2016, cuprinde prevederi stimulative atât pentru populație cât și pentru mediul investițional, iar **majorările salariale** întreprinse au avut impact asupra consumului și investițiilor. Anul 2017 a adus măsuri suplimentare care accentuează, per ansamblu, relaxarea fiscală demarată în anii anteriori, cu scopul de a stimula creșterea economică.

Pe partea de cheltuieli, Guvernul a adoptat o serie de măsuri sociale destinate creșterii nivelului de trai al populației, printre care creșterea salariului minim brut pe economie, creșterea salariilor personalului din administrația publică locală, cultură, educație, majorarea bursei și oferirea de gratuitate la transportul feroviar pentru studenți. Toate acestea au urmat unor creșteri salariale pentru personalul din educație și sănătate adoptate în anul anterior. De asemenea, pe parcursul anului 2017 Parlamentul a aprobat o serie de majorări salariale pentru personalul militar, polițiști, personalul din unele instituții ale administrației publice centrale din domeniul mediului, protecției consumatorilor, agriculturii, sportului și din bibliotecile naționale. În ceea ce privește pensile publice, în anul 2017 Guvernul a aprobat majorarea punctului de pensie de la 1 iulie 2017 la 1000 lei, iar de la 1 iulie 2018 va fi 1100 lei.

Concluzia care se desprinde este aceea că păstrarea echilibrelor macroeconomice, printr-un dozaj adecvat de politici fiscal-bugetare și monetare orientate către stabilitate, reforme structurale și menținerea stabilității financiare reprezintă un element definitoriu care trebuie avut în vedere în perioada următoare.

Capitolul 2 Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2018

2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2018

În contextul provocărilor care stau în fața statelor membre ale UE, *care trebuie să își concentreze eforturile pe promovarea unor politici macroeconomice orientate spre stabilitate și reforme care să favorizeze creșterea economică*, România **stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pentru anul 2018 și orizontul 2019-2021:**

- 1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive**, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;
- 2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative** pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, **cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;**
- 3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne**, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;
- 4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari și categoriile cele mai vulnerabile.**
- 5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;**
- 6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare**, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice.

Obiectivele politicii fiscal – bugetare pe perioada 2018-2021 – sinteză

Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;

- **Creștere economică de 5,5 % în anul 2018;**
 - **Măsuri care să asigure o participare activă pe piața muncii;**
 - **Susținerea mediului de afaceri**
- ✓ Introducerea unui mecanism îmbunătățit de colectare a TVA (split TVA)
 - ✓ Reducerea cotei de impozit pe venit de la 16% la 10 %
 - ✓ Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale, de la 39,25% la 37,25%;
 - ✓ Reducerea numărului contribuțiilor sociale de la 9 la 3, respectiv contribuția de asigurări sociale (CAS), contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) și contribuția asiguratorie pentru muncă.
- **Sprijinirea sectorului IMM**
 - ✚ Scheme de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile, sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă, precum și stimularea investițiilor cu impact major în economie
 - ✚ Implementarea Programului Start –Up Nation
 - ✚ Programul de susținere a internaționalizării operatorilor economici români
- **Stimularea creșterii economice**
- ✓ Reforme structurale în sectorul companiilor, îmbunătățirea guvernanței corporative;
 - ✓ Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură
 - ✚ Master Plan General de Transport ;
 - ✚ FESI sprijină investițiile destinate construirii/modernizării rețelelor TEN-T rutiere și feroviare, precum și dezvoltării unui sistem de transport multinodal, de calitate, durabil și eficient.
 - ✓ Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene - în exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro.

Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

- În perioada 2016-2021 cheltuielile de investiții respectă regula de aur în domeniul finanțelor publice, ele s-au situat în permanență peste nivelul deficitului bugetar.
- Cheltuielile de investiții înregistrează 4,8% din PIB în anul 2021, în creștere cu 0,6 puncte procentuale față de anul 2018.

Obiectivele politicii fiscal – bugetare pe perioada 2018-2021 – sinteză

Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;

Măsurile adoptate pentru anul 2018 se regăsesc la capitolul 4 din Raport

Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari și categoriile cele mai vulnerabile.

- Începând cu data de 1 iulie 2017 salarizarea personalului din sectorul bugetar este reglementată de *Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare.*
- acordarea de vouchere de vacanță în cuantum de 1.450 lei pentru un salariat, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 46/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță.
- Începând cu 1 ianuarie 2018, salariul minim va fi de 1.900 lei;
- Asigurarea unor venituri decente, pentru pensionari care sa le permită acestora să ducă o viață demnă și decentă și după pensionare este prioritate a Programului de Guvernare 2017-2020;
 - ✚ Începând cu data de 1 iulie 2018, valoarea punctului de pensie va fi de 1.100 lei.
 - ✚ în perioada 1 iulie - 31 decembrie 2018 nivelul indemnizației sociale pentru pensionari va fi de 640 lei.
 - ✚ reducerea impozitului pe venit de la 16% la 10%, începând cu 1 ianuarie 2018. pentru veniturile din pensii mai mari de 2000 lei.

Obiectivele politicii fiscal – bugetare pe perioada 2018-2021 – sinteză

Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;

Instrumente financiare noi ce vor fi utilizate pentru managementul datoriei publice:

- Emisiunile de titluri de stat destinate populației vor fi vândute și prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului
- Utilizarea operațiunilor de tipul răscumpărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat și a instrumentelor financiare derivate de tip swap valutar sau swap pe rata dobânzii pentru administrarea eficientă a riscurilor aferente portofoliului de datorie publică
- Se remarcă pe întreg orizontul 2018 - 2021 că nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute se va situa sub 40% din PIB.

Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernancei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

✓ Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung,

✓ Măsuri de limitare a cheltuielilor:

- munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, se va compensa numai cu timp liber corespunzător;
- neacordarea de tichete cadou, premii, a indemnizațiilor de hrană și a indemnizației de vacanță prevăzute de Legea-cadru nr. 153/2017;
- neacordarea de ajutoare, plăți compensatorii la pensionare;
- menținerea anumitor categorii de drepturi de care beneficiază personalul militar, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, care nu fac parte din solda lunară brută/salariul brut, la nivelul lunii decembrie 2017;
- majorarea, după caz, a cuantumului brut stabilit pentru luna decembrie 2017 astfel încât începând cu 1 ianuarie 2018 să se mențină nivelul net în plată în luna decembrie 2017 a unor indemnizații acordate pentru anumite categorii de beneficiari (indemnizațiile persoanelor persecutate din motive politice sau etnice, indemnizații academicieni și urmașii acestora, etc.)
- ✓ în anul 2018, ordonatorii de credite ai instituțiilor și autorităților publice vor trebui să reducă cheltuielile cu bunurile și serviciile aferente întreținerii și funcționării instituției cu 10% comparativ cu plățile efectuate pe anul 2017 pentru aceste naturi de cheltuieli, cu anumite excepții.
- ✓ În anul 2018 ordonatorii de credite ai instituțiilor și autorităților publice nu vor achiziționa autoturisme și mobilier, cu anumite excepții.

FUNDAMENTAREA OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR MACROECONOMICI

1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească

Cadrul macroeconomic configurat pentru perioada 2018-2021 a luat în considerare: (i) impactul pozitiv al măsurilor prevăzute în Programul de Guvernare și adoptate de executiv asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare al populației, (ii) evoluțiile privind contextul european și global evidențiate în Prognoza de toamnă a Comisiei Europene, care relevă o creștere economică *în UE din ce în ce mai puternică*; (iii) realizările economico-sociale din anul 2016 și 2017, aspecte care vor sta la baza fundamentării indicatorilor bugetari pentru anul 2018 și orizontul de referință 2019-2021 asigurându-se astfel caracterul predictibil și sustenabil al acestora.

	Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2016-2021					
	- % din PIB					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VENITURI buget general consolidat (cash)	29,4	30,5	31,7	31,9	32,0	31,9
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	31,8	33,4	34,6	34,4	33,8	33,1
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,4	-2,96	-2,97	-2,58	-1,89	-1,23
SOLD buget general consolidat (ESA)	-3,0	-2,96	-2,96	-2,38	-1,82	-1,45
SOLD structural	-2,2	-3,06	-3,17	-2,71	-2,22	-1,71

Planificarea bugetară pe anii 2018 -2021 a fost stabilită pe baza:

- Măsurilor de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin actele normative adoptate în anul 2017 prin care s-au reglementat măsuri în domeniul salarizării personalului din sectorul bugetar, legislația în domeniul drepturilor cu caracter social, legislația în domeniul pensiilor, cu impact suplimentar asupra cheltuielilor de personal, a celor cu asistența socială și care vor avea efect și în anul 2018;
- Măsurilor fiscal-bugetare din Programul de Guvernare, măsuri care vor avea un impact major asupra evoluției cadrului macroeconomic, precum și asupra veniturilor, cheltuielilor și deficitului bugetar pentru anul 2018 și perioada 2019-2021.
- **Veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2018 reprezintă 31,7% din PIB, urmând ca în anul 2020 să reprezinte 32,0% din PIB și respectiv 31,9% din PIB în anul 2021, evoluție determinate de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referință, precum și de actele normative adoptate până la acest moment.
- **Cheltuielile bugetare** proiectate pentru anul 2018 reprezintă 34,6% din PIB, ajungând în anul 2020 la 33,8% din PIB și 33,1% în 2021, consemnându-se o scădere de 1,5 puncte procentuale

în condițiile în care cheltuielile cu investițiile cresc cu 0,6 puncte procentuale în 2021 față de 2018.

De remarcat că pentru anul 2016 **deficitul bugetar cash** a fost de 2,4 % din PIB, **ceea ce corespunde unui deficit ESA înregistrat de 3% din PIB și unui deficit structural de 2,2% din PIB.**

Planificarea bugetară pe anul 2018 și estimările pe perioada 2019-2021 stabilesc deficitul bugetar ESA în anul 2018 la 2,96 % din PIB, aproape de valoarea limită permisă de reglementările europene (3% din PIB), urmând ca ajustarea acestuia să înceapă din anul 2019.

Pe orizontul 2018-2021, politica de deficit bugetar continuă să susțină în mod direct creșterea economică, în marja permisă de Pactul de Stabilitate și Creștere, **respectiv un deficit bugetar ESA de 3% din PIB.**

Se așteaptă ca soldul bugetar raportat la PIB să revină pe o traiectorie de ajustare începând cu anul 2019 pentru ca în anul 2021 să ajungă la 1,45% din PIB.

În termeni structurali, se estimează că deviația semnificativă înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) se va ajusta începând cu anul 2019.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

Estimarea soldului bugetar structural, în pofida faptului că reflectă mai fidel poziția fiscală a unei economii, prezintă o anumită incertitudine asociată proiecției acestuia. Astfel, valoarea soldului structural este dependentă de nivelul decalajului de producție, la rândul său dependent de PIB potențial, o mărime neobservabilă care este supusă deseori unor revizuri mai mult sau mai puțin semnificative în funcție de revizuirea datelor statistice și de metodologia folosită.

INDICATORI MACROECONOMICI AI CONSTRUCȚIEI BUGETARE

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ

Indicatori	Anul 2018
PIB - milioane lei	907.852
Creștere economică %	5,5
Inflația medie anuală %	3,1
Curs mediu lei/euro	4.55
Venituri BGC - milioane lei	287.522
Pondere veniturilor totale în PIB	31,7
Cheltuieli BGC - milioane lei	314.481
Pondere cheltuielilor totale în PIB	34,6
Deficit - milioane lei	-26.960
Deficit - pondere în PIB	-2,97

Șomeri (număr total persoane)	351.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	2.614

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2017	2018
PRODUSUL INTERN BRUT	6,1	5,5
Cererea internă	6,7	6,2
Consum final	5,9	4,5
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	5,5	4,0
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	5,5	4,0
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,4	0,5
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,1	0,2
Formarea brută de capital	0,8	1,7
- Formarea brută de capital fix	0,5	1,7
- Modificarea stocurilor	0,4	0,0
Exportul net	-0,6	-0,7
Exportul de bunuri și servicii	4,0	2,7
Importul de bunuri și servicii	4,6	3,4

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2017	2018
Industrie	1,8	1,3
Agricultură, silvicultură, pescuit	0,2	0,1
Construcții	0,1	0,4
Total servicii	3,7	3,3
Impozite nete pe produs	0,4	0,4
PRODUS INTERN BRUT	6,1	5,5

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2018 este estimată la 5,5% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export și în sectorul construcțiilor, care poate fructifica necesarul de infrastructură existent.
- ✓ **Ritmul anual de creștere a formării brute de capital fix** va fi de 7,9%

- ✓ **Cheltuielile cu consumul final al populației** se vor majora cu 6,5%.
- ✓ **Măsurile care să asigure o mai bună participare pe piața muncii** în scopul atingerii până în 2020 a unei rate de ocupare de 70% pentru populația în vârstă de 20-64 ani, în concordanță cu prioritățile Strategiei Europa 2020. Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 4,2%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 3,9% la sfârșitul anului 2018. În același timp se estimează că și celelalte categorii de populație ocupată își vor îmbunătăți evoluția, astfel încât ținta de 70%, atinsă pentru prima dată în trimestrul II 2017 să devină o constantă anuală.
- ✓ **Planul de Implementare a Garanției pentru Tineri 2017-2020** este cadrul strategic care cuprinde reforme și inițiative ce vizează ca toți tinerii sub vârsta de 25 de ani să primească o ofertă de calitate de obținere a unui loc de muncă, de continuare a educației, de intrare în ucenicie sau de a efectua un stagiu.

✓ **Suținerea mediului de afaceri pentru a crea premisele unei creșteri sustenabile.**

Începutul anului 2017 a adus măsuri suplimentare care accentuează, per ansamblu, relaxarea fiscală demarată în anii anteriori, cu scopul de a stimula creșterea economică.

- În ceea ce privește fiscalitatea, o modificare importantă este *reducerea nivelului cotei standard de TVA la 19%* începând cu 1 ianuarie 2017, măsură ce a permis relansarea consumului intern, reducerii evaziunii fiscale și, implicit, crearea unui mediu concurențial adecvat, cu efecte benefice asupra mediului de afaceri.
- În cursul anului 2017 a fost introdus un mecanism îmbunătățit de colectare a TVA (split payment), care va reduce evaziunea la TVA declarată și neplătită în prezent.
- Reducerea cotei de impozit pe venit de la 16% la 10%. Măsura are scopul să reducă presiunea fiscală asupra veniturilor populației și, implicit să contribuie la creșterea nivelului de trai, precum și să încurajeze mediul de afaceri, îndeosebi în ceea ce privește creșterea investițiilor.
- Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale, astfel că din totalul de 39,25% contribuții plătite la un salariu brut, se vor plăti 37,25%. Din totalul de 22,75% contribuții datorate de angajator, 20 de puncte procentuale se transferă către salariat.
- Reducerea numărului contribuțiilor sociale de la 9 la 3, respectiv contribuția de asigurări sociale (CAS), contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) și contribuția asiguratorie pentru muncă.
- Transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor.
- ✓ **Sprijinirea sectorului IMM** - contribuitor de importanță strategică la creșterea economică și crearea de locuri de muncă, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii va beneficia din partea statului de finanțarea programe care cumulează o serie de scheme privind ajutorul de stat după cum urmează:
 - Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții", care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor cumulează o serie de scheme de ajutor de stat, dintre care :

- *Schema de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile prin care se estimează crearea a 12.291 noi locuri de muncă.*
 - *Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de noi locuri de muncă;*
 - *1700 de întreprinderi urmează să beneficieze de ajutor în baza acestei scheme.*
 - *Se estimează crearea de 35000 locuri de muncă.*
 - *Schemă de ajutor de stat pentru stimularea investițiilor cu impact major în economie.*
 - *Numărul de întreprinderi care urmează să beneficieze de aceasta schema este de 150.*
 - *Vor fi create 2528 locuri de muncă.*
- Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții,, care cuprinde schema de ajutor de stat instituită prin H.G. nr. 537/2014 *privind condițiile, procedura și termenul de restituire ca ajutor de stat a sumelor reprezentând diferența dintre nivelul standard al accizelor și nivelul accizelor diferențiat pentru motorina utilizată drept combustibil pentru motor - schemă deschisă*, pentru plata ajutorului de stat în baza deciziilor de aprobare a cererilor de restituire a accizei emise de Autoritatea Rutieră Română, până la data de 31.12.2017.
- Programul Start-up Nation, care este un program de încurajare și de stimulare a înființării și dezvoltării IMM-urilor; obiectivul principal al schemei de minimis îl constituie stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora, crearea de noi locuri de muncă, inserția pe piața muncii a persoanelor defavorizate, șomerilor și absolvenților, creșterea investițiilor în tehnologii noi inovative.
- Programul de susținere a internaționalizării operatorilor economici români, (OUG nr.8/2017) care vor fi sprijinite cu fonduri de la bugetul de stat: participarea individuală la târguri și expoziții internaționale, dar și la misiuni economice organizate în străinătate, crearea identității vizuale a unui IMM (marcă, siglă, slogan); realizarea unui site/a unei aplicații pentru mobil; participarea angajaților la cursuri de pregătire, în țară și/sau în străinătate, în domeniul tehnicilor de promovare a produselor/serviciilor pe noi piețe; realizarea de analize și studii de piață, etc.

Ministerul Finanțelor Publice va continua susținerea mediului de afaceri prin intermediul măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat, cu respectarea reglementărilor comunitare în domeniu, urmărind cu predilecție:

- ✚ selectarea investițiilor cu real impact asupra dezvoltării regionale prin crearea de noi locuri de muncă și, implicit, creșterea contribuțiilor întreprinderilor finanțate prin plata de taxe și impozite la bugetul general consolidat al statului, precum și la bugetele locale;
 - ✚ îmbunătățirea comunicării cu mediul de afaceri;
 - ✚ sprijinirea tuturor întreprinderilor care realizează investiții și creează noi locuri de muncă, participând astfel activ la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și la scăderea șomajului;
 - ✚ creșterea cifrei de afaceri, datorită dezvoltării și modernizării întreprinderilor mari și a IMM-urilor, respectiv dezvoltarea furnizorilor de active, materii prime, materiale;
- **Alte măsuri pentru stimularea creșterii economice**
- **Reforme structurale în sectorul companiilor, respectiv îmbunătățirea guvernantei**

corporative reprezintă o prioritate pentru guvern, vizând reforma managementului privat la companiile de stat din domenii strategice (cu contracte standard, criterii de performanță și plată în funcție de performanță). Se va avea în vedere:

- selectarea managementului profesionist, fiind monitorizate acțiunile de selectare a managementului profesionist în domenii prioritare: energie, resurse minerale și comunicații.
- s-a demarat procesul de consolidare/creare a structurilor responsabile în gestionarea întreprinderilor publice din cadrul autorităților tutelare, având ca principale obiective asigurarea transparenței și integrității în aplicarea principiilor guvernantei corporative la nivelul întreprinderilor publice, monitorizarea rezultatelor operaționale ale întreprinderilor publice din subordine, precum și asigurarea unui management stabil și eficient la nivelul acestora.
- În vederea creșterii performanțelor economice a unor întreprinderi publice din domeniul energiei, transporturilor și industriei de apărare se vor avea în vedere acțiuni pentru demararea procesului de restructurare/reorganizare și eficientizare a acestora.

→ **Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură**, este esențială pentru o expansiune economică mai echilibrată. Astfel:

- În domeniul transporturilor, eforturile se vor concentra asupra punerii în aplicare a priorităților stabilite prin *Master Planul General de Transport*, inclusiv prin asigurarea premiselor necesare creșterii absorbției fondurilor europene disponibile pentru sectorul de transport și eficientizarea investițiilor în infrastructură.
- În ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii pe toate modurile de transport, FESI sprijină investițiile destinate construirii/modernizării rețelelor TEN-T rutiere și feroviare, precum și dezvoltării unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient.
- La sfârșitul anului 2016 a fost adoptat un nou act normativ în domeniul parteneriatului public-privat (Legea nr. 233/2016) prin care se urmărește implementarea unui cadru legislativ în măsură să asigure conlucrarea eficientă între sectorul public și cel privat, pentru implementarea proiectelor de lucrări sau servicii publice. Importanța acestei legi rezidă în faptul că va conduce la atragerea investițiilor străine, crearea de locuri de muncă, reducerea presiunii asupra finanțelor publice, identificarea de noi posibilități de atragere de fonduri europene.

→ **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune**; Astfel, continuarea eforturilor de creștere a ratei de absorbție a fondurilor europene, precum și a eficienței utilizării acestora, inclusiv prin evaluarea periodică a modului de alocare a fondurilor pentru proiectele prioritare la nivel național și regional, rămâne un imperativ pentru creșterea rolului acestor resurse financiare la dezvoltarea economică a României. În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată, ceea ce reprezintă o soluție pentru

stimularea economiei mai ales în contextul constrângerilor impuse de noul pact fiscal. Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

Guvernul își propune accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de 72,5% până la 31 decembrie 2020 și 100% până la 31 decembrie 2023⁴.

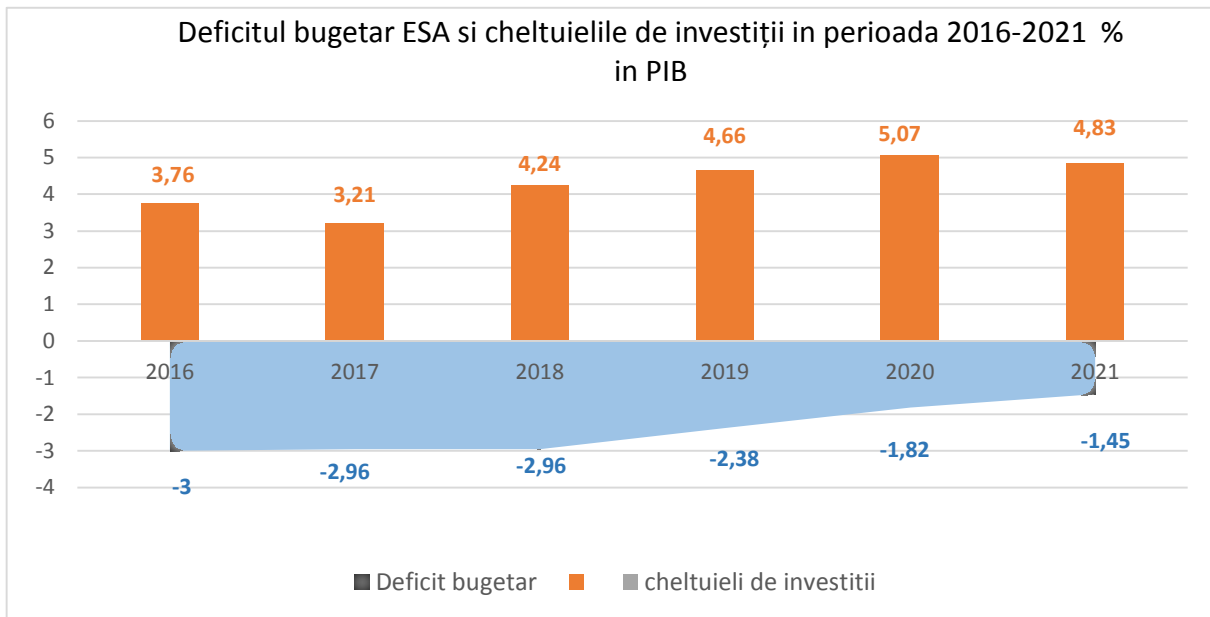
2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

Cheltuielile de investiții în perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	realizari	execuție preliminară	propuneri	estimări	estimări	Estimari
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	242.204	281.773	314.481	336.592	355.969	372.812
- % din PIB	31,8	33,4	34,6	34,4	33,8	33,1
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	28.661	27.044	38.534	45.501	53.312	54.374
% din cheltuieli totale	11,83	9,59	12,25	13,51	14,97	14,58
- % in PIB	3,76	3,21	4,24	4,66	5,07	4,83

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

⁴ Program de Guvernare 2017-2020

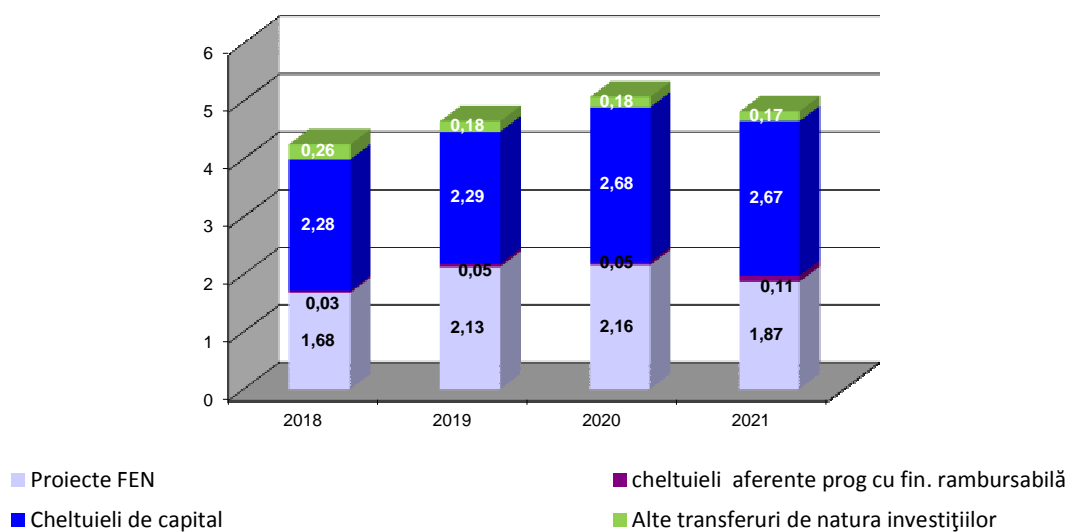

Sursa MFP

În perioada 2016-2021 cheltuielile de investiții s-au situat în permanență peste nivelul deficitului bugetar, deși se constată o adâncire a deficitului în anul 2016, **acesta intră pe traiectoria de ajustare începând cu anul 2019.**

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, priorizare și implementare a investițiilor publice, pentru a spori absorbția fondurilor europene, în vederea descongestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

Structura cheltuielilor de investiții pe anii 2018-2020
% din P.I.B.

În anul 2018 cheltuielile destinate investițiilor însumează 38,5 miliarde lei, reprezentând aproximativ 4,2% în PIB, pentru ca în anul 2020 acestea să fie estimate la 53,3 miliarde lei, în anul 2021 estimarea se situează la 54,4 miliarde lei și o pondere în PIB de 4,8 % din PIB , înregistrându-se o creștere de 0,6 puncte procentuale față de anul 2018.

3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității, care să creeze premisa unei creșteri economice sustenabile;

Conform Programului de Guvernare 2017-2020 modelul economic pe care Guvernul îl va aplica începând cu 2017 este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Principalele măsuri fiscale sunt prezentate în detaliu în capitolul 4 din Raport.

4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, concomitent cu adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile.

Programul de guvernare asumat de Guvern în domeniul muncii, protecției sociale, familiei, persoanelor vârstnice răspunde, în primul rând, nevoilor și cerințelor dezvoltării României pentru perioada 2017-2020. Împletirea strategiilor de creștere economică cu cele sociale vor avea ca obiectiv principal asigurarea unui parcurs constant către îmbunătățirea nivelului de trai al populației, pentru întărirea coeziunii sociale și reducerea decalajelor față de statele dezvoltate ale Uniunii Europene.

Începând cu data de 1 iulie 2017 salarizarea personalului din sectorul bugetar este reglementată de *Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare.*

Prevederile acestei legi se aplică etapizat, astfel:

Începând cu 1 iulie 2017:

- se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna iunie 2017, până la 31 decembrie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, de care beneficiază funcționarii publici, în măsura în care aceștia ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții;
- prin excepție, salariile funcționarilor din cadrul aparatului propriu al consiliilor județene, primăriei și consilii locale și din serviciile publice din subordinea acestora, se stabilesc prin hotărâre a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București.

Începând cu 1 ianuarie 2018:

- cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul brut al sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor, premiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac

parte, potrivit legii, din salariul lunar brut, de care beneficiază funcționarii publici se majorează cu 25% față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2017. În situația în care salariile majorate cu 25% depășesc nivelul prevăzut de lege, se acordă salariile prevăzute de lege;

- salariile funcționarilor publici din cadrul aparatul propriu al consiliilor județene, primăriei și consiliilor locale și din serviciile publice din subordinea acestora, se stabilesc prin hotărâre a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București.

Începând cu 1 martie 2018:

- salariile de bază ale personalului care ocupă funcțiile de medici și de asistenți medicali din unitățile sanitare publice, se majorează la nivelul salariului de bază stabilit pentru anul 2022;
- cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor, premiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul lunar brut, de care beneficiază personalul care ocupă funcții didactice din unitățile de învățământ preuniversitar și universitar de stat, se majorează cu 20% față de nivelul acordat pentru luna februarie 2018;

În perioada 2019 – 2022:

- se va acorda anual o creștere a salariilor de bază, fiecare creștere reprezentând 1/4 din diferența dintre salariul de bază, prevăzut de lege pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2018. Creșterea respectivă și data de aplicare se stabilesc prin legea anuală a bugetului de stat cu respectarea principiului sustenabilității financiare, astfel încât să se asigure respectarea plafoanelor cheltuielilor de personal ale bugetului general consolidat, stabilite în condițiile legii.
- Totodată în anul 2018 se are în vedere acordarea de vouchere de vacanță în cuantum de 1.450 lei pentru un salariat, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 46/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță.
- Începând cu 1 ianuarie 2018, salariul minim va fi de 1.900 lei;
- Asigurarea unor venituri decente, pentru pensionari care sa le permită acestora să ducă o viață demnă și decentă și după pensionare este prioritate a Programului de Guvernare 2017-2020;
 - ✓ Începând cu data de 1 iulie 2018, valoarea punctului de pensie va fi de 1.100 lei.
 - în perioada 1 iulie - 31 decembrie 2018 nivelul indemnizației sociale pentru pensionari va fi de 640 lei.
 - reducerea impozitului pe venit de la 16% la 10%, începând cu 1 ianuarie 2018, pentru veniturile din pensii mai mari de 2000 lei.

5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management al datoriei publice

Pe termen mediu, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și, în completare, din surse externe, prin emisiuni de titluri de stat. Ministerul Finanțelor Publice va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reacționând cu promptitudine la modificările contextului de piață și comportamentul investitorilor.

În cadrul instrumentelor de datorie utilizate pe piața internă, Ministerul Finanțelor Publice are în vedere continuarea emisiunilor de titluri de stat pentru populație, urmărind extinderea canalelor de distribuție ale acestora și prin intermediul unităților teritoriale ale trezoreriei statului. Astfel, se are în vedere introducerea Programului Tezaur, prin intermediul căruia populația va putea subscrie titluri de stat prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului.

Pentru evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Trezoreria Statului va menține ca și în anii precedenți rezerva financiară (buffer) în valută, la o valoare echivalentă care acoperă necesitățile brute de finanțare, determinate de deficitul bugetar și refinanțarea datoriei publice pentru circa 4 luni.

6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernancei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

Ministerul Finanțelor Publice acordă o atenție deosebită procesului de instituționalizare a analizei cheltuielilor publice, prin crearea unei structuri responsabile cu realizarea acestor analize și elaborarea unor recomandări pertinente pentru ministere care să conducă la o alocare optimă a resurselor. *Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice* vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.

Măsuri pentru limitarea cheltuielilor pentru respectarea țintei de deficit de sub 3% din PIB:

- numărul maxim de posturi finanțat în anul 2018 din fonduri publice de către instituțiile și autoritățile publice, indiferent de modul de finanțare și subordonare trebuie să fie stabilit astfel încât să se asigure plata integrală a drepturilor de natură salarială acordate în condițiile legii cu încadrarea în cheltuielile de personal.
- ordonatorii de credite pot aproba ocuparea unui procent de maximum 50% din totalul posturilor ce se vor vacanta după data de 1 ianuarie 2018, numai în condițiile încadrării în cheltuielile de personal aprobate prin buget.
- Continuarea aplicării și în anul 2018 a unora dintre măsurile aprobate în anii anteriori, respectiv:
 - ✓ munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar încadrat în funcții de execuție sau de conducere, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, se va compensa numai cu timp liber corespunzător;
 - ✓ neacordarea de tichete cadou, premii, precum și a indemnizațiilor de hrană și a indemnizației de vacanță prevăzute de Legea-cadru nr. 153/2017;
 - ✓ neacordarea de ajutoare, plăți compensatorii la pensionare;
 - ✓ menținerea anumitor categorii de drepturi de care beneficiază personalul militar, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, care nu fac parte din solda lunară brută/salariul brut, la nivelul lunii decembrie 2017;
 - ✓ majorarea, după caz, a cuantumului brut stabilit pentru luna decembrie 2017 astfel încât începând cu 1 ianuarie 2018 să se mențină nivelul net în plată în luna decembrie 2017 a unor indemnizații acordate pentru anumite categorii de beneficiari

(indemnizațiile persoanelor persecutate din motive politice sau etnice, indemnizații academicieni și urmașii acestora, etc.

- în anul 2018, ordonatorii de credite ai instituțiilor și autorităților publice vor trebui să reducă cheltuielile cu bunurile și serviciile aferente întreținerii și funcționării instituției cu 10% comparativ cu plățile efectuate pe anul 2017 pentru aceste naturi de cheltuieli, cu anumite excepții.
- În anul 2018 ordonatorii de credite ai instituțiilor și autorităților publice nu vor achiziționa autoturisme și mobilier, cu anumite excepții.

2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

Evoluția deficitului structural în perioada 2014-2021

În anul 2016 deficitul structural din România a fost de 2,2% din PIB, după ce în perioada 2013-2014 a fost de 0,9, respectiv 0,4 % din PIB, iar în 2015 de 0,3%⁵.

Având în vedere măsurile de stimulare economică adoptate prin Programul de guvernare, măsuri care se adresează atât creșterii veniturilor și nivelului de trai al populației, cât și mediului de afaceri, creșterea PIB, mai accelerată decât PIB potențial conduce la un ouput gap pozitiv începând cu anul 2017.

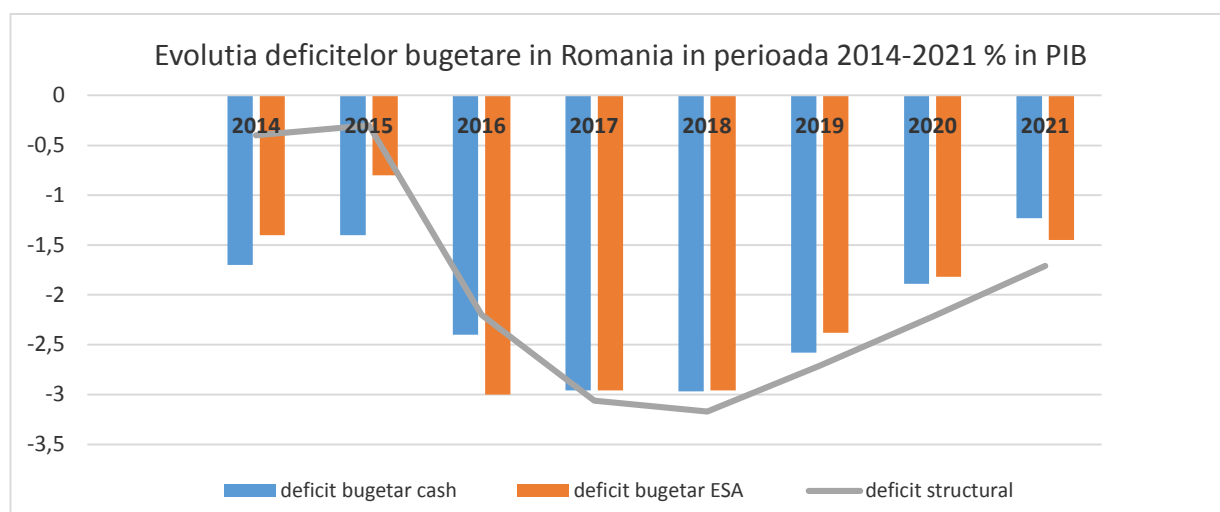
În consecință, din cauza componentei ciclice nefavorabile, deficitul structural va fi, pe termen mediu, ușor mai mare decât deficitul ESA.

Deficite bugetare în perioada 2014-2021

- % din PIB

Deficite bugetare	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Deficit ESA	-1,4	-0,8	-3,0	-2,96	-2,96	-2,38	-1,82	-1,45
Deficit Structural	-0,4	-0,3	-2,2	-3,06	-3,17	-2,71	-2,22	-1,71
Deficit cash	-1,7	-1,4	-2,4	-2,96	-2,97	-2,58	-1,89	-1,23

sursă : prognoza de toamna a CE 2017, AMECO, MFP, CNP

⁵ Prognoza de toamna 2017 a CE

- ✓ În perioada 2011 – 2015, țara noastră a implementat măsuri de consolidare fiscală de amploare, ce au vizat reducerea deficitului bugetar ESA cât și a celui structural, situație ce a condus la îmbunătățirea situației finanțelor publice, ajustarea realizată la nivel deficitului ESA, fiind de 4 puncte procentuale.
- ✓ Ajustarea realizată după criza economică și financiară s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare.
- ✓ România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Se poate aprecia că la nivelul ajustării cumulate pe întreg orizont 2008-2014, cea întreprinsă de țara noastră este una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural este foarte bună considerând amploarea acestora.
- ✓ În anul 2016, în România, creșterea economică a fost de 4,8%, fiind al șaselea an de creștere, ceea ce consolidează tendința de revenire din criza economică și financiară care a afectat și România în anii 2009 și 2010. Creșterea din 2016 s-a datorat, în principal, contribuției pozitive a cererii interne pentru consum, ca urmare a măsurilor de relaxare fiscală și a majorărilor salariale care au îmbunătățit puterea de cumpărare a populației. În aceste condiții, consumul privat (consumul populației + consumul IFSLSG) s-a majorat cu 7,4%, iar consumul guvernamental (consumul individual + consumul colectiv al administrațiilor publice) cu 4,5% comparativ cu anul 2015.
- ✓ În anul 2015 deficitul structural a fost de 0,3 % din PIB, nivelul înregistrat fiind în concordanță cu prevederile Tratatului fiscal.
- ✓ Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor, mai sus enumerate, proiecția bugetului general consolidat se abate de la Obiectivului Bugetar pe Termen Mediu (MTO) în anul 2016 și perioada următoare, respectiv 2017-2021, deficitul bugetar structural fiind peste 1% din PIB.
- ✓ Deficitul bugetar în anul 2017, definit în termeni structurali este de 3,06% din PIB, față de obiectivul bugetar pe termen mediu de 1 % din PIB.
- ✓ Deși în anul 2016 se înregistrează o deviere care se menține și în anii următori, totuși începând cu anul 2019 acesta intră pe o traiectorie de ajustare, ceea ce înseamnă aplicarea unor măsuri ferme de recuperare din devierea estimată.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

Capitolul 3 Evoluții macroeconomice și bugetare

3.1. Execuția bugetară în anul 2016 și pe primele 10 luni ale anului 2017

Execuția bugetară pe anul 2016

Conform datelor definitive, execuția bugetului general consolidat, în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2016, s-a încheiat cu un deficit cash de 18,3 miliarde lei, respectiv 2,4% din PIB, față de un deficit anual prevăzut de 20,9 miliarde lei.

Comparativ cu anul anterior deficitul bugetului general consolidat în anul 2016, în bază cash, a crescut ca procent în PIB cu 1,05 puncte procentuale de la 1,35% în 2015 la 2,4%.

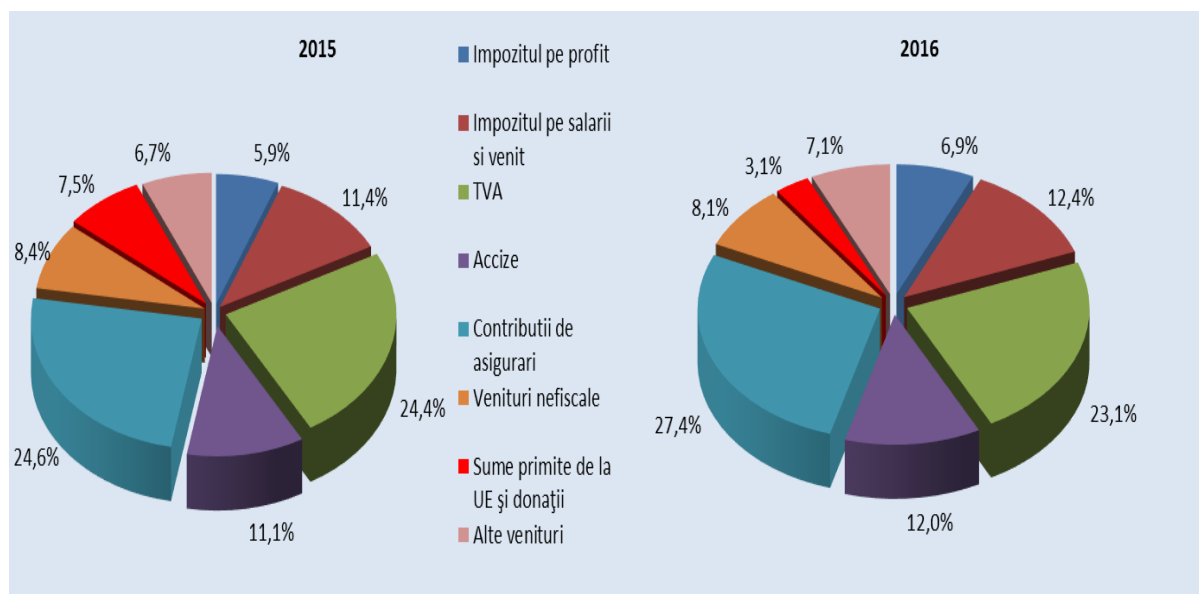
Deficitul bugetar cash

		2015	2016	Diferențe 2016 față de 2015
Deficit	mil. lei	-9.630,7	-18.304,3	-8.673,5
	% din P.I.B.	-1,35	-2,40	-1,05

III.3.1.1 Veniturile bugetului general consolidat

Veniturile bugetului general consolidat, în anul 2016, au totalizat 223,9 miliarde lei, reprezentând 29,4% din PIB.

Structura veniturilor bugetare

Comparativ cu anul anterior, **veniturile bugetului general consolidat**, în anul 2016, s-au redus cu 4,2%, iar ca procent în PIB s-au redus cu 3,5 pp de la 32,9% în 2015 la 29,4% în 2016.

Veniturile fiscale s-au redus, în termeni nominali, cu 1,4% față de anul precedent, iar ca procent în PIB s-au redus cu 1,5 puncte procentuale.

Încasările din **impozitul pe profit** au înregistrat o creștere de 11,7%, în principal ca urmare a evoluției încasărilor de la agenții economici care au crescut cu 13,9%, în timp ce încasările de la băncile comerciale au fost inferioare comparativ cu anul anterior cu 217,1 milioane lei.

Încasările din **impozitul pe venit și salarii** au înregistrat o creștere cu 4,2% pe fondul creșterii numărului de salariați cu 3,4%⁶ și al câștigului salarial mediu brut cu 13,0%⁷.

De asemenea, influențe pozitive asupra încasărilor din impozitul pe venit au mai avut-o și creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată⁸, creșterea valorii punctului de pensie de la 830,2 lei în anul 2015 la 871,7⁹ lei pentru anul 2016.

Încasările din **impozitele și taxele pe proprietate** au înregistrat o creștere cu 2,8% comparativ cu anul 2015, iar ca raport în PIB s-au menținut la același procent de 0,8%.

Încasările din **TVA** au înregistrat o scădere cu 9,6%, pe fondul reducerii încasărilor din operațiuni interne cu 11,3%, a încasărilor din importurile de bunuri cu 13,5%, dar și a reducerii majorărilor de întârziere aferente taxei pe valoarea adăugată cu 7,9%.

În ceea ce privește valoarea restituirilor de taxă, în anul 2016, acestea s-au redus cu 17,4% față de aceeași perioadă a anului precedent. Astfel, valoarea taxei pe valoare adăugată restituită a fost de 15 miliarde lei, cu 3,2 miliarde lei mai puțin față de valoarea înregistrată în aceeași perioadă a anului precedent. Pentru luna decembrie valoarea restituită s-a ridicat la 2 miliarde lei, fiind de circa 2 ori mai mare decât media primelor 11 luni ale anului 2016.

Diminuarea încasărilor din TVA comparativ cu anul anterior a fost determinată în principal de a măsurile fiscale adoptate în domeniul TVA cum ar fi:

- reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016;
- introducerea cotei reduse de TVA de 9% (față de cota standard de 24%) pentru livrările de alimente și băuturi non-alcoolice, animale și păsări vii din specii domestice, semințe, plante și ingrediente alimentare, servicii de restaurant și catering, începând cu 1 iunie 2015;
- reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA de la 9% la 5% pentru livrările de manuale școlare, cărți, ziare și reviste, cu excepția celor destinate exclusiv sau în principal publicității precum și pentru serviciile constând în permiterea accesului la castele, muzee, case memoriale, monumente istorice, monumente de arhitectură și arheologice, grădini zoologice și botanice, târguri, expoziții și evenimente culturale, cinematografe, altele decât cele scutite precum și pentru serviciile constând în permiterea accesului la evenimente sportive;
- reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA la 9% pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură.

⁶perioada dec 2014 - noiembrie 2015 comparativ cu perioada dec 2015 - noiembrie 2016

⁷perioada dec 2014 - noiembrie 2015 comparativ cu perioada dec 2015 - noiembrie 2016

⁸conform H.G. nr. 1017/2015

⁹conform Legii nr.340/2015

Evoluția încasărilor din TVA a fost influențată pozitiv de creșterea volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și motocicletelor cu 13,5%¹⁰ dar și de creșterea importurilor din zona extra comunitară cu 8,1%¹¹. Comparativ cu programul anual încasările din TVA s-au realizat în proporție de 97,3%

Încasările din **accize** au fost în sumă de 27,0 miliarde lei în creștere cu 3,6% comparativ cu anul anterior.

Evoluția încasărilor din accize, comparativ cu anul 2015, a fost determinată în principal de creșterea volumului cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule cu 10,2%¹², de creșterea vânzărilor de produse alimentare, băuturi și tutun cu 13,7% dar și de o serie de măsuri de natură fiscală adoptate odată cu intrarea în vigoare, de la 1 ianuarie 2016, a prevederilor Legii nr 227/2015, privind Codul fiscal cum ar fi:

- modificarea nivelului accizelor la alcool
- creșterea nivelului accizelor la produse din tutun
- eliminarea accizelor la cafea și la alte produse (blănuri, bijuterii, arme, iahturi)

Încasările din **alte impozite și taxe pe bunuri și servicii** au scăzut cu 16,7% comparativ cu anul 2015.

Diminuarea încasărilor față de anul anterior a fost influențată de asemenea și de nerealizările de la bugetul de stat determinate în principal de scăderea încasărilor din impozitul pe veniturile suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale cu 18% (-0,14 mld. lei) pe fondul scăderii producției interne de gaze în anul 2016 față de anul 2015 (-12,5%)¹³ determinată de prețul de achiziție mai mic la gazele din import față de prețul de extracție intern al acestora fapt ce a favorizat creșterea importurilor (+729%).

Încasările din **taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** s-au redus, comparativ cu anul anterior, cu 3,3%, în principal, ca urmare a diminuării încasărilor la bugetul de stat din taxele pe jocuri de noroc.

Încasările din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale** au crescut cu 8,2%, comparativ aceeași perioadă a anului precedent, pe fondul creșterii importurilor din zona extra comunitară cu 8,1%.

Încasările din **contribuțiile de asigurări** au crescut cu 6,3%, pe fondul evoluției pozitive a numărului de salariați, a câștigului salarial mediu brut, a salariului minim, precum și a majorărilor salariale acordate pentru unele categorii de salariați din domeniul bugetar.

Acestea au fost influențate negativ de creșterea în anul 2016 a cotei de contribuții aferentă fondurilor de pensii administrate privat cu 0,1 puncte procentuale de la 5% la 5,1%¹⁴.

¹⁰ Comunicat de presă INS nr.27/3 februarie 2017 evoluție an 2016 comparativ cu an 2015

¹¹ Comunicat de presă INS nr.30/9 februarie 2017, evoluție an 2016 comparativ cu an 2015 în moneda națională

¹² Comunicat de presă INS nr.27/3 februarie 2017 evoluție an 2016 comparativ cu an 2015

¹³ Comunicat de presă INS nr. 37/10.02.2017

¹⁴ conform Legii nr.340/2015

Comparativ cu anul 2015 s-au înregistrat creșteri la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 2,1%, la bugetul asigurărilor pentru șomaj cu 11,9% și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate cu 9,6%.

Veniturile nefiscale încasate în anul 2016 au totalizat 18,0 miliarde lei (2,4% din PIB) cu 7,7% mai mici comparativ cu încasările anului 2015.

Sumele primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate (inclusiv donațiile), în anul 2016, au fost în valoare de 6,9 miliarde lei, cu 60,2% sub nivelul înregistrat în anul 2015.

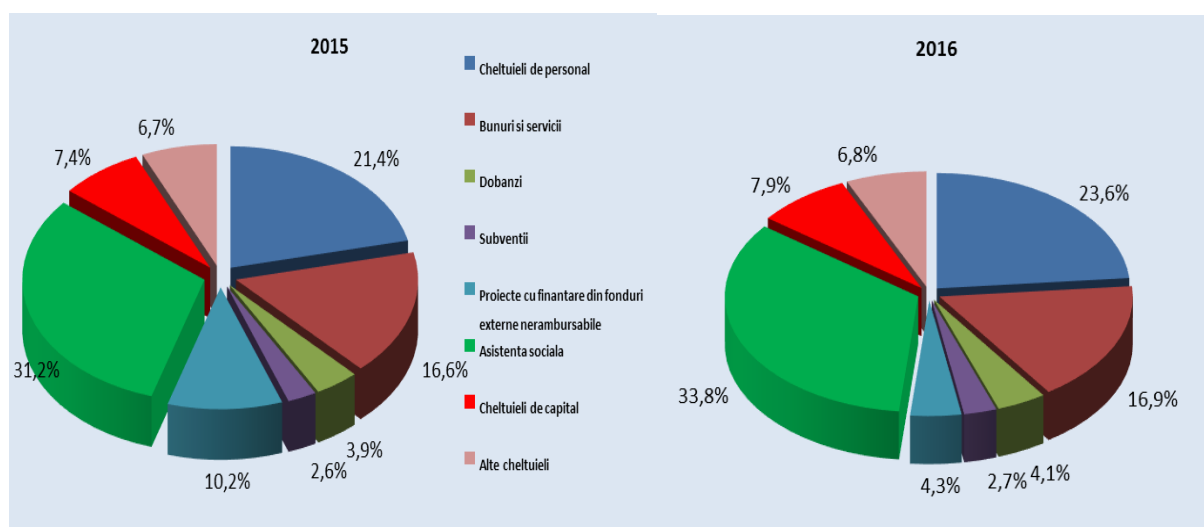
De asemenea, ca raport în PIB, acestea au înregistrat o scădere cu 1,6 puncte procentuale de la 2,5% în anul 2015 la 0,9% în anul 2016.

Diminuarea sumelor primite de la Uniunea Europeană comparativ cu anul anterior s-a datorat faptului că perioada de eligibilitate a proiectelor cu finanțare din fonduri europene din cadrul financiar 2007-2013 s-a încheiat în anul 2015 și execuția acestora a fost reflectată până la sfârșitul anului 2015 iar demararea proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile din cadrul financiar 2014 – 2020 a fost încă în faza de debut și ca urmare rambursările de sume de către Uniunea Europeană se așteaptă a fi mai consistente în anii următori pe măsură ce proiectele în cauză vor fi într-o fază de execuție mai avansată.

III.3.1.2 Cheltuielile bugetului general consolidat

Cheltuielile bugetului general consolidat au totalizat, în anul 2016, 242,2 miliarde lei, ceea ce reprezintă 31,8% din PIB.

Structura cheltuielilor bugetare

Comparativ cu anul anterior **cheltuielile bugetului general consolidat** s-au redus cu 0,5% iar ca procent în PIB cu 2,4 puncte procentuale de la 34,2% cât au fost în anul 2015 la 31,8% în anul 2016.

În anul 2016 s-au înregistrat diminuări ale cheltuielilor bugetare față de anul precedent în cazul cheltuielilor cu transferurile între unități ale administrației publice (-34,2%), a cheltuielilor cu alte transferuri (-3,1%), a cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe

nerambursabile aferente cadrului financiar 2007-2013 (-83,5%), a cheltuielilor evidențiate la titlul alte cheltuieli (-0,4%) dar și în cazul celor aferente programelor cu finanțare rambursabilă (13,0%).

Cheltuielile de personal ale bugetului general consolidat, în anul 2016, au crescut cu 9,6% față de aceeași perioadă a anului precedent, iar ca procent în PIB cu 0,2 puncte procentuale, fiind influențate de creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, precum și de majorarea drepturilor salariale pentru unele categorii de personal bugetar.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au înregistrat o creștere nominală de 1,1% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB au scăzut cu 0,3 pp.

Cheltuielile cu dobânzile au crescut cu 4,6% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB s-au situat la același nivel ca cele din anul 2015.

Cheltuielile cu subvențiile au crescut, comparativ cu anul 2015, cu 5,3%, iar ca procent în PIB sau situat la același nivel de 0,9%. Din totalul cheltuielilor cu subvențiile o pondere de 64,0% o reprezintă cheltuielile cu subvențiile ale bugetului de stat iar în cadrul acestora o pondere mai însemnată o dețin cheltuielile pentru sprijinirea producătorilor agricoli 50,38% (2.128,1 milioane lei), subvențiile pentru susținerea transportului feroviar public de călători 31,10% (1.313,8 milioane lei), subvențiile pentru transportul de călători cu metroul 7,46% (315,2 milioane lei), programe de conservare sau de închidere a minelor 8,64% (365,0 milioane lei).

Cheltuielile cu asistența socială au crescut în termeni nominali cu 7,7% comparativ cu anul anterior dar ca pondere în PIB sau situat la același nivel cu anul 2015 de 10,7%.

Evoluția cheltuielilor cu asistența socială în anul 2016 au fost influențate de creșterea valorii punctului de pensie, de dublarea alocației de stat pentru copii începând cu 1 iunie 2015, precum și alte măsuri ce au fost aprobate cum sunt: creșterea numărului de beneficiari de ajutor social prin excluderea alocației de stat pentru copii din veniturile familiei la stabilirea ajutorului social (VMG); majorarea indemnizației acordate adultului cu handicap vizual grav prin majorarea cu 25% a salariului net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, și majorarea numărului de persoane încadrate în diverse tipuri de handicap; majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție; pensii de serviciu pentru grefieri, personal aeronautic, funcționari publici parlamentari, auditori ai Curții de Conturi.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă s-au diminuat cu 58,3% pe fondul încheierii perioadei de eligibilitate a proiectelor cu finanțare din fonduri europene din cadrul financiar 2007 – 2013 la sfârșitul anului 2015 și a fazei de început a proiectelor eligibile aferente cadrului financiar 2014-2020.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă aferente cadrului financiar 2014-2020 au crescut, comparativ cu anul precedent, cu 5.843,0 milioane lei (1178,6%), iar ca pondere în PIB s-au majorat cu 0,7 puncte procentuale.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, în anul 2016, au înregistrat o

diminuare cu 31,1% comparativ cu anul 2015, fiind efectuate în sumă de 28,7 miliarde lei, respectiv 3,8% din PIB.

Execuția bugetară pe primele 10 luni ale anului 2017

Execuția bugetului general consolidat pe primele zece luni ale anului 2017 s-a încheiat cu un deficit de 6,6 miliarde lei, respectiv 0,79% din PIB, față de deficitul de 1,3 miliarde lei, respectiv 0,17% din PIB, înregistrat la aceeași perioadă a anului 2016.

1. Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de 207,9 miliarde lei, reprezentând 24,7% din PIB, au fost cu 10,8% mai mari, în termeni nominali, față de aceeași perioadă a anului precedent.

S-au înregistrat creșteri față de anul trecut la încasările din **contribuțiile sociale** (+16,4%), din **impozitul pe salarii și venit** (+9,1%) și din **veniturile nefiscale** (+17,3%).

Încasările din **impozite și taxe pe proprietate** au scăzut cu 11,7% față de perioada similară din 2016, scăderea fiind determinată, în principal, de eliminarea de la 1 ianuarie 2017 a impozitului pe construcții speciale.

Încasările din **alte impozite și taxe pe bunuri și servicii** au crescut cu 60,3% față de aceeași perioadă a anului trecut, creșterea fiind determinată, în principal, de evoluția încasărilor aferente contribuției datorate pentru medicamente, precum și pentru contractele cost-volum/cost-volum-rezultat finanțate din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate.

În ceea ce privește veniturile din **TVA**, comparativ cu anul anterior, se observă o recuperare în ultimele luni a decalajului înregistrat în primul semestru la nivelul încasărilor astfel că se înregistrează o ușoară creștere față de primele zece luni ale anului 2016, respectiv cu 0,5%, în condițiile în care încasările au fost afectate atât de reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016, măsură care s-a reflectat în încasările din luna februarie 2016, cât și de reducerea din februarie 2017 a cotei standard de TVA de la 20% la 19%.

Încasările din **accize** au fost cu 3% mai mici comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, fiind influențate de reducerea nivelului acestora pentru unele produse energetice începând cu 1 ianuarie 2017.

Sumele de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate sunt în sumă de 12,3 miliarde lei.

2. Cheltuielile bugetului general consolidat, în sumă de 214,5 miliarde lei, au crescut în termeni nominali cu 13,6% față de primele zece luni ale anului trecut.

Cheltuielile de personal au crescut cu 21,2% față de aceeași perioadă a anului precedent fiind determinate de majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2016, respectiv aplicarea, începând cu luna august 2016, a prevederilor O.U.G. nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și de creșterile salariale acordate în 2017, respectiv creșterea în medie cu 15 % a salariilor din sănătate și din educație de la 1 ianuarie 2017, a personalului plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale care beneficiază de majorarea cu 20% începând cu 1 februarie 2017, majorarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată de la 1.250 lei la 1.450 lei din 1 februarie 2017, majorarea cu 50% a salariului brut și a sporurilor pentru personalul din instituțiile publice de spectacole sau concerte începând cu 1 februarie 2017, majorarea cu 30% a salariilor personalului din bibliotecile naționale și muzee naționale începând cu iunie 2017, majorarea cu 15% a soldelor de funcție ale personalului militar începând cu iunie 2017, majorarea cu 10% a salariilor de funcție ale polițiștilor

începând cu 1 octombrie 2017, precum și aplicarea începând cu 1 iulie 2017 a prevederilor din Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

Cheltuielile cu **bunuri și servicii** au crescut cu 4,2% față de aceeași perioadă a anului precedent, creșterea reflectându-se la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și la bugetele locale și bugetele instituțiilor autofinanțate.

Dobânzile sunt cu 1,3% mai mari față de aceeași perioadă a anului precedent.

Subvențiile sunt în creștere cu 3,8% față de aceeași perioadă a anului precedent, menținându-se la același nivel ca procent din Produsul Intern Brut, respectiv 0,6%.

Cheltuielile cu asistența socială au crescut față de anul precedent cu 12,5%, fiind influențate, în principal, de majorarea cu 5,25% a punctului de pensie de la 1 ianuarie 2017, ajungând la 917,5 lei, și cu 9% de la 1 iulie 2017 a punctului de pensie, ajungând la 1000 lei, majorarea indemnizației sociale pentru pensionari de la 1 martie 2017 de la 400 lei la 520 lei precum și măsurile ce au fost aprobate în timpul anului 2016 care au contribuit la sporirea cheltuielilor sociale; majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și pe cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 14,7 miliarde lei, respectiv 1,7% din PIB.

3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2017-2021

Creșterea economică în semestrul I din 2017 a fost de 5,9%

În semestrul I 2017, **economia românească a înregistrat o dinamică accelerată**, respectiv o creștere a produsului intern brut de 5,9% față de semestrul I 2016, creșterea fiind cea mai mare după 2010. Performanța a fost realizată ca urmare a unor dinamici dintre cele mai mari din UE în trimestrul I (5,7%) și trimestrul II (6,1%) față de trimestrele corespunzătoare din 2016.

- consumul gospodăriilor populației a înregistrat o majorare de 7,6% față de semestrul I 2016, cererea internă ridicată fiind acoperită din producția internă și din import.
- un factor important al creșterii economice din semestrul I l-a reprezentat exportul de bunuri și servicii, a cărui dinamică a fost apropiată de cea a importului de bunuri și servicii (10,4%, respectiv 10,8%). Aceste evoluții au făcut ca în termeni reali, exportul net să înregistreze o contribuție negativă la creșterea produsului intern brut de 0,3 procente.
- formarea brută de capital (investiții și modificarea stocurilor) s-a majorat cu 4,2%; pe componente, investițiile brute (formarea brută de capital fix) s-au redus cu 0,3%, în timp ce modificarea stocurilor, cea de-a doua componentă a formării brute de capital, a avut o contribuție pozitivă, de 0,9 puncte procentuale, la creșterea PIB, evoluția fiind în concordanță cu așteptările sectorului privat de creștere a puterii de cumpărare și a cererii externe, precum și a procesului de reconstituire a stocurilor după evoluțiile din anii precedenți.
- Pe sectoare de activitate sunt de remarcat evoluțiile valorii adăugate brute din industrie (7,4%) și servicii (6,3%),

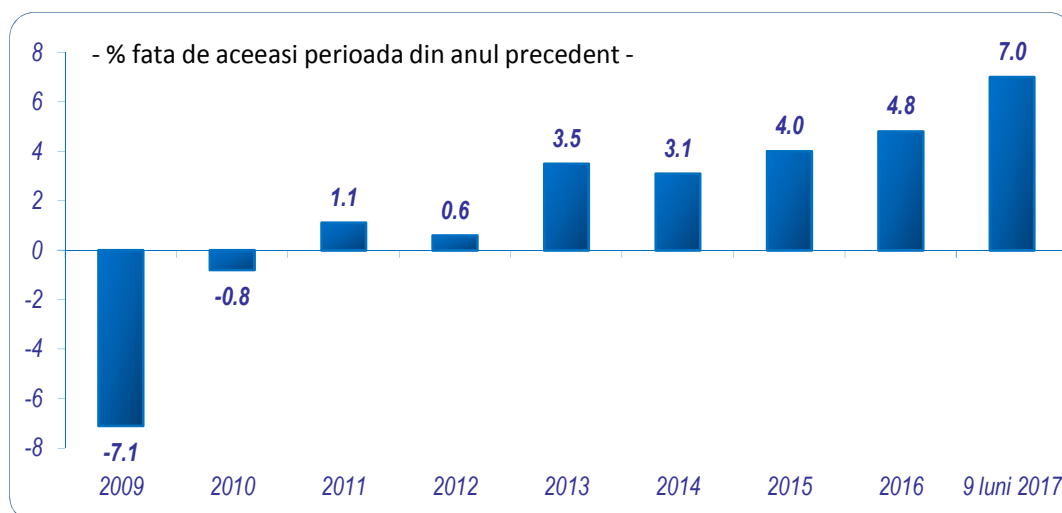
contribuțiile lor la creșterea reală a PIB fiind de 1,7 procente, respectiv 3,8 procente. Valoarea adăugată brută din agricultură a înregistrat o creștere de 2,6%, în timp ce în sectorul construcțiilor s-a redus cu 1,9%.

- Conform estimărilor „semnal” ale Institutului Național de Statistică, în trimestrul III 2017 produsul intern brut s-a majorat cu 8,8% față de trimestrul III 2016; ca urmare, pe primele 9 luni ale anului 2017, creșterea economică a fost de 7,0% față de aceeași perioadă din 2016.

Creșterea economică pe întregul an va fi de 6,1%

Realizările sectoriale disponibile până în prezent, susțin o creștere economică sustenabilă în anul 2017, cifrele confirmând și chiar depășind estimările oficiale, ceea ce argumentează posibilitatea realizării unei **creșteri economice în 2017 de cel puțin 6,1%**.

Evoluția în termeni reali a produsului intern brut

În primele 10 luni din 2017 creșterea prețurilor de consum a revenit la valori pozitive.

În primele 10 luni din 2017 prețurile de consum s-au majorat în medie cu 0,95%, comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, pe seama creșterii prețurilor la mărfurile alimentare și nealimentare. Inflația anuală în luna octombrie a fost de 2,63%.

Măsurile adoptate începând cu luna ianuarie 2017, cu efecte de reducere a inflației, respectiv scăderea cotei de TVA cu 1 punct procentual și eliminarea euro-accizei pentru carburanți, au fost compensate de trendul ascendent al cotației țiteiului pe piețele internaționale dar și de o creștere mai accentuată a prețurilor la nivelul produselor agroalimentare. Suplimentar, factorii care au acționat în sensul creșterii inflației au fost: creșterea accizelor la combustibili în două etape (15 septembrie și 1 octombrie) și majorarea tarifelor la energie electrică și gaze. În acest context se

estimează că inflația va ajunge la sfârșitul anului la 2,2%, cu o medie anuală de 1,1%

Cadrul macroeconomic în 2018 și pe termen mediu

<i>Indicatori</i>	<i>UM</i>	<i>Estimări 2018</i>
Produsul intern brut, prețuri curente	mld lei	907,9
- creșterea reală	%	5,5
Creșterea medie a prețurilor de consum (IPC)	%	3,1
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului	mii pers	351
- rata șomajului înregistrat	%	3,9
Câștigul salarial mediu brut	lei/ luna	4162
Soldul contului curent	% PIB	-2,6

Creșterea economică va fi de 5,5% în anul 2018 Evoluția economică estimată pentru anul 2018 se va caracteriza printr-o creștere economică de 5,5%, bazată pe creșterea atât a investițiilor cât și a consumului. Cererea internă va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele.

- Ritmul de creștere a formării brute de capital fix va fi de 7,9%
- Cheltuielile cu consumul final al populației se vor majora cu 6,5%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe va reprezenta, în anul 2018, 2,6% din PIB Deficitul de cont curent este prognozat la 5,2 mld. euro în anul 2018, având o pondere în PIB în scădere față de anul precedent, respectiv de 2,6%, cu un deficit al balanței de bunuri de 6,6% din PIB.

Presiunile pe piața muncii se vor atenua Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 4,2%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 3,9% la sfârșitul anului 2018.

Inflația în 2018 va crește Pentru anul 2018, prin dispariția efectului de bază al măsurilor adoptate pe parcursul anului 2017, se estimează că inflația va crește, ajungând la sfârșitul anului la 2,6%, cu o medie anuală de 3,1%.

Creșterea economică pe termen mediu se va accelera Pentru perioada 2019 - 2021 se estimează că economia românească va înregistra creșteri susținute, cu un ritm mediu anual de 5,4%. Cererea internă va continua să reprezinte motorul creșterii economice.

- Cheltuielile cu consumul populației se vor majora, în medie, cu 6,0% anual.
- Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul îmbunătățirii finanțării din economie, cu un ritm mediu anual de 8,0%.

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu
- modificare procentuală față de anul anterior -

	2017	2018	2019	2020	2021
Produsul intern brut,					
- prețuri curente – mld. lei	842,5	907,9	977,2	1051,9	1126,6
- creșterea reală, %	6,1	5,5	5,7	5,7	5,0
Contul curent – mil. euro	-5245	-5180	-4845	-4775	-4640
- % din PIB	-2,8	-2,6	-2,3	-2,1	-1,9
Creșterea prețurilor de consum, %					
- sfârșitul anului	2,2	2,6	2,2	2,0	1,8
- media anuală	1,1	3,1	2,3	2,2	2,0
Cursul de schimb mediu – lei/euro	4.56	4.55	4.54	4.52	4.50
Câștigul salarial mediu brut lunar - lei	3230	4162	4507	4841	5190
Câștigul salarial mediu net lunar - lei	2355	2614	2834	3045	3268
Câștigul salarial real, %	13,8	7,7	6,0	5,2	5,2
Numărul mediu de salariați-mii persoane	4931	5138	5335	5530	5725
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului					
- mii persoane	378	351	341	312	325
- rata șomajului înregistrat, %	4,2	3,9	3,7	3,4	3,5

Deficitul contului curent se va menține în limite sustenabile

Ponderea în PIB a deficitului de cont curent se va reduce de la 2,6% din PIB în anul 2018 la 1,9% în anul 2021.

Piața muncii va continua să se îmbunătățească

Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați cu 587 mii persoane în perioada 2019 - 2021, fiind posibilă creșterea productivității muncii.

Numărul șomerilor înregistrați se va reduce, rata șomajului scăzând până la 3,5% la sfârșitul anului 2021.

Începând cu anul 2019 tendința de reducere a inflației se va relua

Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o ușoară creștere pentru prețul internațional al petrolului.

- În perioada 2019 – 2021 se așteaptă o reducere graduală a inflației de la 2,2% în 2019 până la 1,8% la sfârșitul anului 2021, cu o medie anuală în scădere de la 2,3%, la 2,0% în 2021.

3.3. Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate construcției bugetare pentru anul 2018 și orizontul 2019-2021

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza construcției bugetare aferente anului 2018 și orizontul 2019-2021 se pot abate de la nivelurile din **scenariul de bază**, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de **natură externă**. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special, de creșterea economică din principalele țări partenere din punct de vedere comercial.

Un prim risc pe termen mediu îl reprezintă **ieșirea Marii Britanii din UE**, deși estimările recente ale Comisiei Europene și ale Comisiei Naționale de Prognoză arată că impactul acestui proces este moderat, apreciat până la maxim 0,2% din PIB pe ansamblul UE și mai redus în cazul României.

Prognoza FMI actualizată în luna octombrie 2017 estimează o **creștere mai mare a economiei globale**, respectiv cu 3,6% în 2017 și cu 3,7% în 2018, față de 3,5% respectiv 3,6% în prognoza publicată în luna aprilie 2017, datorită unei intensificări a activității economice la nivel global.

Această evoluție se datorează unor rezultate economice peste așteptări în țările din zona euro, Japonia, economiile emergente din Asia și Europa, precum și din Rusia au fost de asemenea revizuite în sus. Chiar și în condițiile unei contractări ale activității economice din SUA și Marea Britanie estimările FMI se situează pe un trend ascendent. **Estimarea privind creșterea economică a României în 2017 a fost revizuită în sus cu 1,3 puncte procentuale (de la 4,2% în prognoza din aprilie 2017 la 5,5% în cea din octombrie 2017) datorită intensificării exporturilor de bunuri și servicii, dar și activității investiționale susținute.** Pentru anul 2018, prognoza de creștere economică a fost de asemenea majorată cu 1 punct procentual (de la 3,4% la 4,4%).

În primele 10 luni din anul 2017 **prețul petrolului** a ajuns la o medie de 50,7\$/baril, cu 29,0% mai mult decât în perioada corespunzătoare din 2016, tendință care se așteaptă să continue până la sfârșitul anului, după ce în luna octombrie a atins un maxim de 55,5\$/baril, iar în prima parte a lunii noiembrie media a depășit 60\$/baril.

Pentru anul 2017, FMI estimează ca **prețul petrolului** să își stopeze declinul și să ajungă la o medie de 50,28\$/baril, cu 17,4% mai mult decât în 2016 iar pentru anul 2018 este anticipat un preț de 50,17\$/baril.

Riscurile cu privire la perspectivele economice la nivel global au căpătat un caracter mai echilibrat comparativ cu previziunile anterioare datorită unei accentuări a consumului dar și a îmbunătățirii gradului de încredere a mediului de afaceri în ceea ce privește climatul economic general mai ales în țările zonei euro. Acest cadru devine favorabil unor schimburi comerciale amplificate cu impact pozitiv și asupra economiei românești.

Evoluțiile macroeconomice din primele 9 luni ale anului 2017, precum și indicatorii de încredere din luna octombrie arată că în UE dar în special în zona euro se înregistrează un proces de accelerare a creșterii economice. Plecând de la aceasta, un risc pozitiv la adresa economiei românești, prin intermediul cererii externe, îl constituie continuarea la același nivel susținut din 2017 a activității economice și în anul următor.

Pe de altă parte, există în continuare factori care afectează activitatea economică în ansamblu și implicit în plan european. Aceștia privesc incertitudinile legate de politicile fiscale și comerciale restrictive ale SUA, de rezultatele negocierilor aflate în curs cu Marea Britanie, dar și de evoluția inflației și a prețului petrolului. Alături de factorii de natură economică există și cei de natura non-economică cum ar fi amenințările teroriste și fluxurile migraționiste care pot spori tensiunile

geopolitice care pot afecta relațiile interstatale și în consecință împiedica activitatea comercială și investițională. În acest context, ar putea avea loc o degradare a **percepției publice** cu impact negativ asupra încrederii economice și o sporire a aversiunii la risc.

Tensiunile în alte locuri din lume pot, de asemenea, crea efecte negative asupra activității economice globale și comerțului (Siria, Ucraina, Marea Chinei de Sud, Iran) care fie direct sau indirect pot determina o creștere a prețurilor la utilități, precum și a cererii externe a României.

Pe **plan intern**, riscurile sunt în general **echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne iar predominante sunt riscurile pozitive**.

Principalul risc pozitiv este reprezentat de un **efect mai mare de antrenare în economie al măsurilor din programul de guvernare**, atât cele care se adresează firmelor (reducerea poverii fiscale) cât și celor care vizează veniturile populației (majorarea salariului minim, a punctului de pensie, etc).

Riscul negativ este dat de **posibilitatea creșterii dobânzii de politică monetară a BNR**, în cazul în care Banca Centrală Europeană ar înăspri politica monetară actuală care asigură un grad ridicat de lichiditate în zona euro sau ar apărea presiuni inflaționiste suplimentare. Efectele negative s-ar vedea pe de o parte în **evoluția creditării** iar pe de altă parte în **puterea de cumpărare a populației** și în **profitabilitatea firmelor**.

Riscurile interne asociate evoluției inflației sunt date de apariția unor condiții meteorologice nefavorabile, cu efect asupra **prețurilor produselor agroalimentare**, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali. Totodată, evenimentele internaționale, care amplifică tensiunile geopolitice recente, ar putea conduce la o **depreciere a cursului de schimb**. Aceste riscuri pot conduce la rate ale inflației peste nivelul prognozat.

Senzitivitatea unor proiecții bugetare la variația unor variabile macroeconomice-cheie

Senzitivitatea veniturilor guvernamentale pentru diferite scenarii și ipoteze

Pe termen scurt, modificările fiscale semnificative introduse de la 1 ianuarie 2018 ar putea crește incertitudinea mediului de afaceri cu un impact negativ asupra dinamicii investițiilor și a locurilor de muncă nou create. Dată fiind ponderea ridicată a încasărilor aferente impozitului pe venit și contribuțiilor sociale de aproximativ 40% din veniturile bugetare totale, măsurile fiscale ar putea avea un impact semnificativ asupra încasărilor totale din aceste surse. Măsura de trecere a contribuțiilor sociale de la angajator la angajat generează riscuri atât pozitive, cât și negative. Astfel, pe de o parte, se așteaptă ca aceasta să conducă la o creștere a gradului de colectare a contribuțiilor sociale, cu impact pozitiv asupra bugetului asigurărilor sociale de stat (risc pozitiv). În același timp ar putea avea un efect negativ asupra dinamicii câștigurilor brute al angajaților și ocupării în anumite domenii (risc negativ) față de scenariul de bază.

Totodată, dinamica accelerată a creșterilor salariale din ultimii ani susținute și de creșterea salariului minim, precum și majorarea costurilor de finanțare ar putea reduce profitabilitatea agenților economici în anumite sectoare, cu un impact negativ asupra încasărilor din impozitul pe profit.

În contextul riscurilor macroeconomice enunțate la capitolul anterior, posibila atenuare a creșterii consumului, pe fondul creșterii prețurilor, constituie un risc negativ cu privire la creșterea prognozată a veniturilor din impozitele indirecte. Deși există un spațiu semnificativ pentru îmbunătățirea colectării, dat fiind gap-ul estimat¹⁵ aferent încasărilor din impozitele indirecte, în

¹⁵ A se vedea Programul de Convergență 2017-2020

special TVA, realizarea veniturilor din măsurile de creștere a conformării luate în calcul la construcția bugetară, inclusiv prin implementarea plății defalcate a TVA prezintă un grad de incertitudine.

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluțiile: ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și a creșterii economice, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare, a variației variabilelor economice considerate independente, având ca bază anul 2017.

Comparativ cu scenariul de bază, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile de asigurări sociale.

Senzitivitatea principalelor categorii de impozite pentru diferite scenarii și ipoteze

Categoria de impozite și taxe	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)	Modificări ale veniturilor (% din PIB)
1. Impozitul pe venit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,030
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,026
	PIB	Redus cu 1%	
2. Contribuțiile la asigurări sociale	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,091
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,092
	PIB	Redus cu 1%	
3. Impozitul pe profit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,018
4. Taxa pe valoarea adăugată	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,101

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

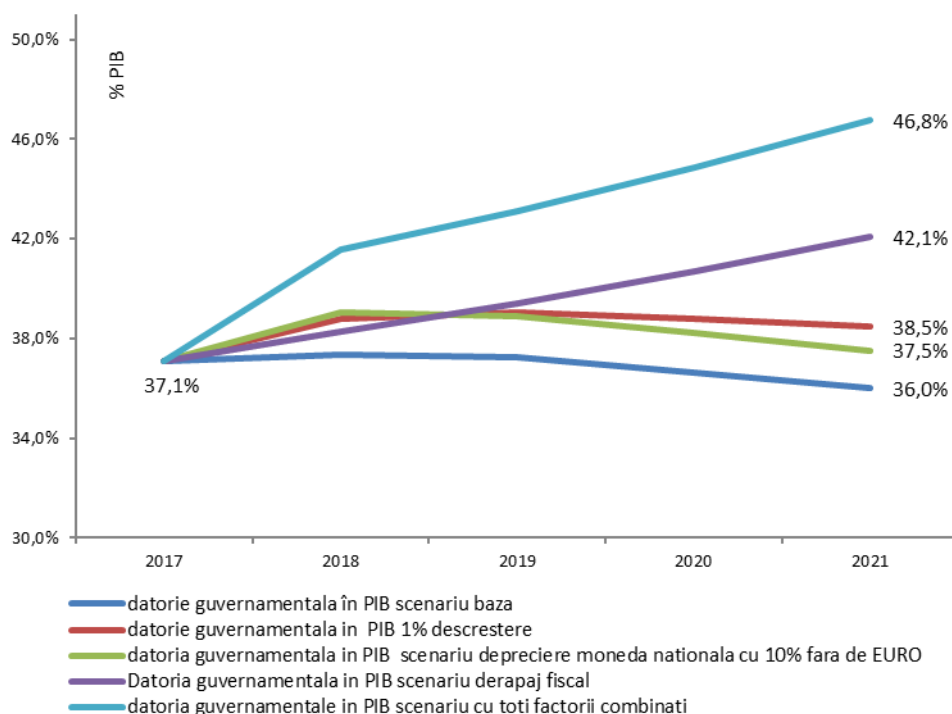
Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

I Sensitivitatea portofoliului datoriei guvernamentale Analizele de sensibilitate asupra portofoliului datoriei publice guvernamentale¹⁶ au în vedere următorii **factori de influență**:

- 1) **Un nivel al creșterii economice cu 1% mai redus;**
- 2) **Influența deprecierei monedei naționale cu 10% față de Euro¹⁷;**
- 3) **Derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,9% din PIB;**
- 4) **Influența combinată a celor doi factori.**

¹⁶ Toti indicatorii sunt calculati in conformitate cu metodologia UE

¹⁷ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință

Sursa: MFP

În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **O creștere economică cu 1% din PIB mai scăzută** decât creșterea economică nominală prognozată, ar avea un impact negativ asupra **nivelului de îndatorare**, respectiv, de **creștere a nivelului datoriei cu 2,5 % din PIB, în anul 2021**;
- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro**, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina **creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB** de până la **1,5 % din PIB, în anul 2021**;
- Un **derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,9%¹⁸** din PIB în perioada 2018 – 2021, ar conduce la o **creștere a nivelului de îndatorare cu până la 6,1 % din PIB în 2021**;
- Influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB, ar determina o **creștere a acestui indicator cu 10,8% din PIB, la sfârșitul perioadei de analiză**.

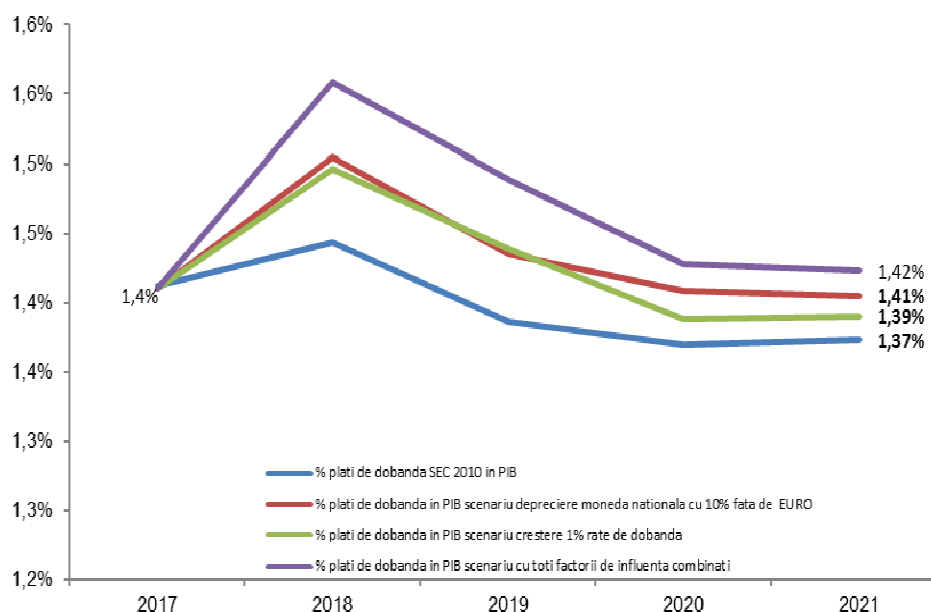
II. Sensitivitatea plăților de dobânzi la datoria guvernamentală

Analizele de senzitivitate asupra plăților de dobânzi la datoria publică au în vedere următorii factori de influență:

- 1) **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro¹⁹**;
- 2) **Creșterea cu 1% a ratelor de dobândă**;
- 3) **Influența combinată a celor doi factori**.

¹⁸ La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de toamnă a CE (noiembrie 2017) care estimează pentru 2018 un deficit ESA2010 de 3,9% din PIB

¹⁹ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință

Sursa: MFP

În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro** ar avea un impact negativ scăzut asupra **plăților de dobândă**, în sensul **creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,04%, în anul 2021;**
- **Creșterea ratelor de dobândă cu 1%** ar conduce la o **creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,02%, la sfârșitul perioadei de analiză;**
- **Influența combinată a acestor factori** asupra plăților de dobândă ar determina o **creștere a acestor plăți cu 0,05% din PIB, în anul 2021.**

Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

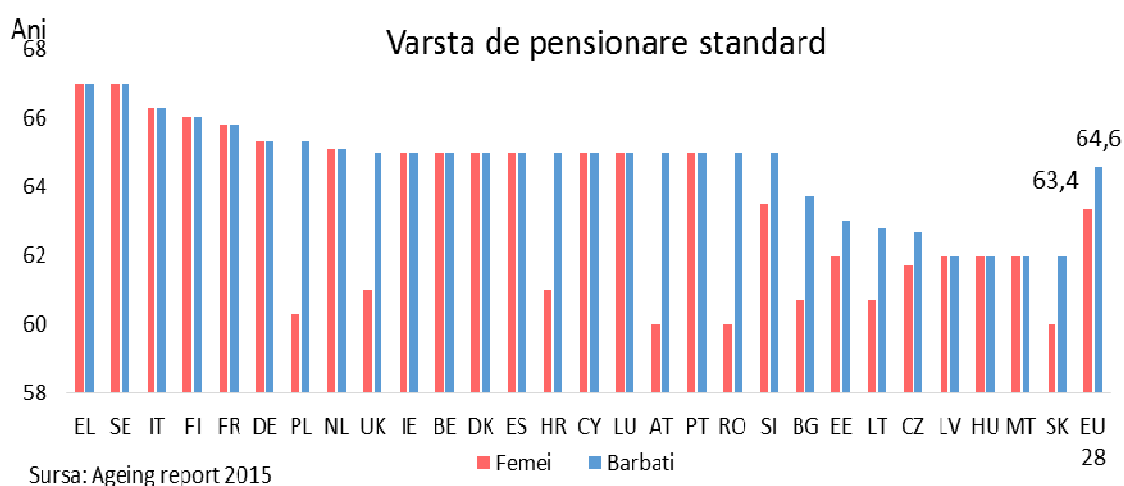
Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani, atât în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală cât și în cadrul Raportului privind îmbătrânirea populației care cuprinde proiecții economice și bugetare pentru cele 28 de state membre ale Uniunii Europene până în anul 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru ultimul exercițiu disponibil, și anume cel din 2015, în cazul României se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB pe termen mediu.

De notat evaluarea pozitivă, față de Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea, când România se caracteriza printr-un risc ridicat privind sustenabilitatea pe termen lung, urmare a impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, aflate mult peste media Uniunii Europene. În acest sens, îmbunătățirea previziunilor conform Raportului din 2012 este confirmată și de exercițiul din 2015.

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică pentru România un spor de 2,2 puncte procentuale din PIB pentru perioada 2013-2060 (media europeană fiind de 1,8 puncte procentuale). Pe principalele componente de cheltuieli:

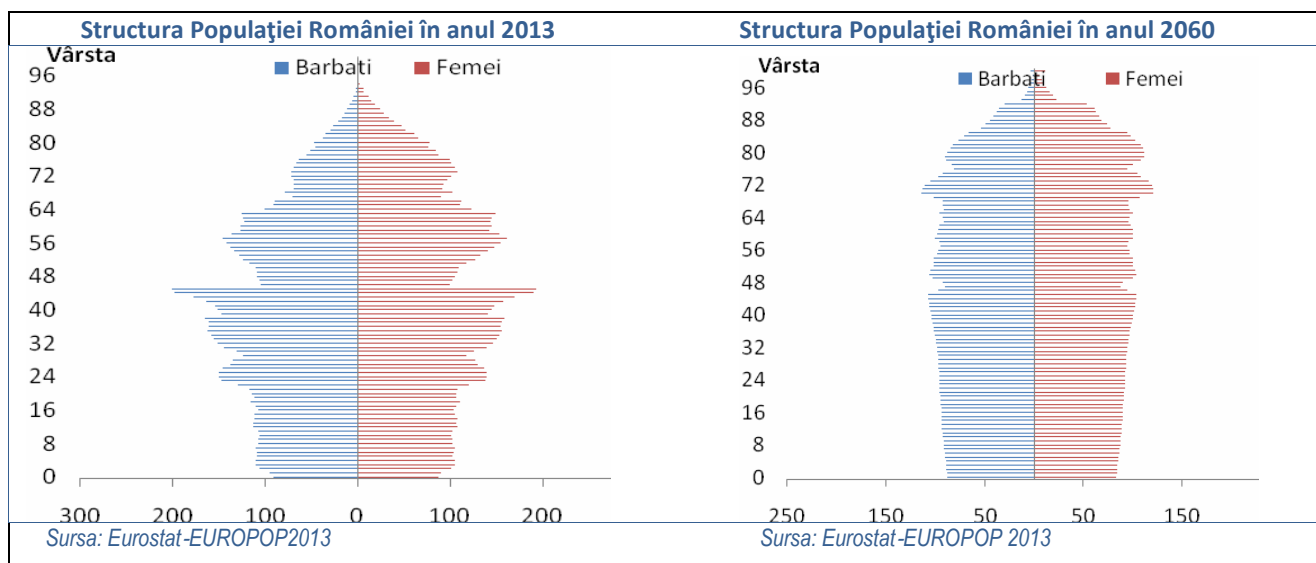
- 0,1 puncte procentuale din PIB reprezintă scăderea cheltuielilor cu pensiile (media europeană 0,2 puncte procentuale);
- 1,9 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2 puncte procentuale);
- 0,4 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0 puncte procentuale).

Vârsta medie de pensionare standard din Uniunea Europeană este de 64,6 ani la bărbați și 63,4 ani la femei. România se află aproape de media Europeană în cazul vârstei de pensionare a bărbaților, dar are cea mai mică vârstă de pensionare a femeilor alături de PL, AT și SK.

Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor. De menționat că proiecțiile nu au inclus recomandarea Comisiei Europene, privind egalizarea vârstei de pensionare între femei și bărbați, la 65 de ani.

Structura populației: 2013-2060

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația. Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Prognoza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2013	2014	2020	2030	2040	2050	2060
Pilonul 1 de pensii	8,2	8,2	8,1	8,1	8,4	8,4	8,1
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,1	0,4	0,7	0,8

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii "Pension Reform Options Software Toolkit (PROST)" indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,2% din PIB în anul 2013 la circa 8,4% din PIB la începutul decadei 2040-50, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până sub nivelul din anul de bază.

Analiza din perspectiva *Raportului Comisiei Europene privind sustenabilitatea fiscală*, ediția 2015, confirmă absența unor riscuri semnificative pe termen scurt, iar pe termen lung, aceste riscuri sunt apreciate la nivel mediu și derivă în particular din poziția bugetară inițială nefavorabilă, fiind sporite de cheltuielile publice cu îmbătrânirea populației, mai ales cele legate de îngrijirea sănătății și îngrijirile pe termen lung.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

Dimensiunea garanțiilor guvernamentale acordate conform legislației naționale

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin MFP și de către unitățile administrativ teritoriale, conform OUG 64/2007, privind datoria publică, se prezintă astfel:

	2016	2017 est.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog.	2021 prog.
<i>I. Soldul datoriei publice garantate la sfarsit de perioada*)</i>						
- miliarde lei	17,6	20,5	23,5	26,5	29,6	32,8
- % din PIB	2,3%	2,4%	2,6%	2,7%	2,8%	2,9%
<i>II. PIB (miliarde lei)</i>						
	761,5	842,5	907,9	977,2	1.051,9	1.126,6

*) proiecția garanțiilor a avut la baza valoarea estimată de MFP pentru emiterea de noi garanții
Sursa: MFP

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP, în calitate de Garant, pentru garanțiile emise de stat

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut pentru împrumuturile contractate de companii și gradul foarte redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul programelor guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul de stat în contul acestor garanții se situează sub 0,02 % din PIB în perioada 2018 - 2021. Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul programelor guvernamentale de garanții, dintre care programul guvernamental "Prima casă" este cel mai important.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2016	2017 est.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog.	2021 prog.
<i>I. Plati MFP in calitate de garant pentru garantiile emise de stat</i>						
- milioane lei	73,2	99,0	165,7	146,1	123,8	123,7
- % din PIB	0,01%	0,01%	0,02%	0,01%	0,01%	0,01%
<i>II. PIB (milioane lei)</i>						
	761.500	842.500	907.900	977.200	1.051.900	1.126.600

Riscuri asociate sectorului companiilor de stat

Prezentele date au fost obținute pe baza situațiilor financiare pentru anul 2016 depuse la Ministerul Finanțelor Publice, de întreprinderile publice nefinanciare de subordonare centrală și locală, până la data de 17.10.2017.

Numărul întreprinderilor publice care au depus situații financiare este de 1533

Întreprinderile publice au fost grupate astfel:

353 întreprinderi publice de **subordonare centrală**. Dintre acestea:

- * 224 întreprinderi publice active
- * 129 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii nr.85/2014;

1180 întreprinderi publice de **subordonare locală**. Dintre acestea:

- * 1048 întreprinderi publice active
- * 132 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii nr.85/2014;

Principalii indicatori economico-financiar

- **Capitalul propriu** al întreprinderilor publice a fost în sumă totală de 59,39 mld. lei și reprezintă 7,79 % din PIB din care capitalul propriu al întreprinderilor de subordonare centrală a fost în sumă de 61,17 mld. lei și reprezintă 8,03 % din PIB iar capitalul propriu al întreprinderilor publice de subordonare locală a fost în sumă de -1,78 mld. lei;

- **Activele totale** ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 177,45 mld. lei din care activele totale ale întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 146,38 mld. lei, iar activele totale ale întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 31,07 mld. lei.

- **Datoriile totale** (sume ce trebuie platite într-o perioadă de pana la 1 an si peste 1 an) ale întreprinderilor publice au fost în sumă toală de 56,03 mld. lei din care datoriile totale ale

întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 40,56 mld. lei iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 15,47 mld. lei.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 24,35 mld. lei și reprezintă 3,19% din PIB. Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor de subordonare centrală au fost în sumă de 16,29 mld. lei și reprezintă 2,13% din PIB iar plățile restante ale întreprinderilor de subordonare locală au fost în sumă de 8,06 mld. lei și reprezintă 1,05% din PIB

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de subordonare centrală, suma de 3,47 mld. lei a fost înregistrată de 90 întreprinderi publice active și suma de 12,82 mld. lei a fost înregistrată de 73 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de subordonare locală, suma de 1,11 mld. lei a fost înregistrată de 358 întreprinderi publice active, suma de 6,95 mld. lei a fost înregistrată de 79 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.

- **Gradul de îndatorare** calculat conform formulei (Total Datorii/Total Active) al întreprinderilor publice a fost de 31,57 % din care întreprinderile publice de subordonare centrală înregistrează un grad de îndatorare de 27,71% iar întreprinderile publice de subordonare locală înregistrează un grad de îndatorare de 49,78%.

- Referitor la **pierderea/profitul** înregistrat de întreprinderile publice în anul 2016, din analiza datelor se desprind următoarele:

a). Din cele 353 întreprinderi publice de subordonare centrală un număr de 202 întreprinderi publice au înregistrat profit în sumă totală de 6,85 mld. lei, reprezentând 0,89% din PIB iar un număr de 151 întreprinderi publice au înregistrat pierdere, în sumă totală de 2,42 mld. lei, reprezentând 0,31% din PIB.

b). Din cele 1180 de întreprinderi publice de subordonare locală un număr de 723 întreprinderi publice au înregistrat profit în sumă totală de 0,644 mld. lei, reprezentând 0,08% din PIB iar un număr de 457 întreprinderi publice au înregistrat pierdere în sumă totală de 0,648 mld. lei, reprezentând 0,08% din PIB.

- **Valoarea participațiilor statului și a unităților administrativ-teritoriale la întreprinderile publice** au fost în sumă totală de 32,64 mld. lei din care participațiile directe au fost în sumă de 29,39 mld. lei, participațiile indirecte au fost în sumă de 1,63 mld. lei, iar patrimoniul propriu al regiilor autonome / INCD-urilor, a fost în sumă de 1,62 mld.. lei.

La nivelul Ministerului Finanțelor Publice au fost monitorizate un număr de 287 întreprinderi publice de subordonare centrală care au înregistrat la finele anului 2016 plăți restante în sumă totală de 13,99 mld. lei și rezultat brut respectiv profit brut, în sumă totală de 4,61 mld. lei.

Din cele 287 întreprinderi publice de subordonare centrală, au fost înregistrate plăți restante în sumă de 3,50 mld. lei, la un număr de 223 întreprinderi publice active, precum și o sumă de 10,49 mld. lei plăți restante, la un număr de 64 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.

De asemenea, au fost monitorizate și un număr de 1381 întreprinderi publice de subordonare locală care au înregistrat la finele anului 2016, plăți restante în sumă totală de 8,846 mld. lei și rezultat brut respectiv profit brut, în sumă totală de 0,030 mld. lei.

Din cele 1381 întreprinderi publice de subordonare locală, au fost înregistrate plăți restante în suma de 1,144 mld. lei la un număr de 1186 întreprinderi publice active, precum și suma de 7,701 mld. lei plăți restante la un număr 195 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.

S-a luat în considerare un PIB de 761,5 mld. lei aferent anului 2016, potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici – prognoza preliminară de toamnă 2017 – sursa Comisia Națională de Prognoză.

Riscuri generate de situații de urgență (dezastre naturale, accidente)

Prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență este asigurată prin **Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență**²⁰ organizat pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, asigurarea și coordonarea resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură necesare restabilirii stării de normalitate²¹.

În vederea funcționării Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență sunt asigurate resursele necesare **umane, materiale și financiare**. România dispune de un **sistem integrat și coordonat de furnizare a răspunsului la dezastre – SNMSU** care include structuri de decizie, de suport decizional și structuri operative distribuite relativ uniform în plan teritorial.

Fondurile bănești pentru realizarea și desfășurarea activităților de management al situațiilor de urgență la nivel central și local se asigură din bugetul de stat și/sau din bugetele locale, după caz, precum și din alte surse interne și internaționale, potrivit legii.

Fiecare minister care asigură managementul tipurilor de riscuri generatoare de situații de urgență este responsabil de evaluarea costurilor generate de manifestarea situațiilor de urgență determinate de tipurile de risc respective, care au afectat elemente de infrastructură sau obiective aflate în administrare (lucrări hidroelectrice de apărare, drumuri naționale, autostrăzi, poduri etc.)

Cuantificarea pagubelor produse **pe timpul manifestării tipurilor de risc, se realizează la nivelul IGSU.**

Ulterior manifestării situațiilor de urgență, **la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale**, comisii constituite prin dispoziție a primarului procedează la evaluarea finală a pagubelor (fizic și valoric), care sunt validate la nivel județean de comisii de specialitate constituite pe domenii, prin ordin al prefectului.

Principalele **categorii de situații de urgență** a căror producere ar putea genera riscuri de proporții atât în ceea ce privește **afectarea populației și a bunurilor acestora de folosință îndelungată cât și a obiectivelor de interes public**, cât și în ceea ce privește **impactul financiar** de ansamblu, sunt:

- **Dezastrele naturale:**
 - seisme
 - inundații
 - secetă
- **Incendiile**
- **Accidentele de proporții**

Urmare a analizării **principalelor riscuri generate de dezastrele naturale**, a rezultat că **riscul major este cel generat de cutremure.**

Condițiile seismice specifice României sunt cunoscute ca fiind dintre cele mai severe din Europa, în medie într-un secol putându-se produce 2-3 cutremure majore, cu magnitudine mai mare de 7 grade pe scara Richter. În ultimul secol s-au produs 11 cutremure cu magnitudinea de peste 6,5 grade pe scara Richter.

Municipiul București este, în particular, capitala sud-europeană cea mai vulnerabilă la cutremure.

²⁰ Înființat pe baza OUG nr. 21/2004, cu modificările ulterioare, privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență

²¹ O.U.G. nr. 21/2004

Având în vedere urmările cutremurelor de mare intensitate care pot afecta pe scară largă populația, construcțiile, bunurile și funcțiunile social-economice, reducerea riscului seismic al construcțiilor existente este considerată o acțiune de interes național.

În caz de cutremur, răspunsul constă în suma tuturor acțiunilor pe care **autoritățile responsabile în asigurarea managementului situațiilor de urgență** și cele care au stabilite în competență funcții de sprijin le întreprind de la momentul producerii dezastrului până la restabilirea stării provizorii de normalitate, astfel încât să fie permisă reluarea vieții comunității la un nivel minimal. În conformitate cu *HG 557/2016 privind managementul tipurilor de risc*, sunt **stabilite cadrul organizatoric precum și autoritățile responsabile cu managementul** acestui tip de risc: **MDRAPFE** – autoritatea responsabilă cu rol principal, **MAI** – autoritatea responsabilă cu rol secundar, **MEc, MMACA, ME, MS, MapN, STS, MT, MAE, MMAP, MADR**, autoritățile administrației publice locale, alte organizații și structuri conform domeniului de competență.

Din anul 2009, la nivelul IGSU este elaborat **Planul de acțiune în cazul producerii situațiilor de urgență generate de cutremure**. În vederea îmbunătățirii reacției de răspuns a structurilor responsabile, IGSU, în cooperare cu celelalte componente ale SNMSU. De asemenea, SNMSU dispune de mecanisme care permit adoptarea unor decizii rapide și implementarea măsurilor necesare pentru gestionarea unei situații post-seism.

În România, **monitorizarea seismicității teritoriului național și activitatea de cercetare a fenomenelor seismice** și a diminuării efectelor acestora asupra construcțiilor este asigurată în principal de următoarele instituții: Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului (INCDFP), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă (URBAN INCERC), Universitatea Tehnică de Construcții București, alte institute de cercetare ale Academiei Române, precum Institutul de Geografie al Academiei Române, Institutul de Geologie, etc.

În ceea ce privește **asistența internațională în caz de cutremur**, alături de **Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne**, prin IGSU este punct național de contact cu mecanismele de răspuns la dezastru de la nivelul NATO și UE.

PROPUNERI

În vederea punerii în acord a **politicilor publice în caz de seism** cu **necesarul operațional** pe care îl implică gestionarea unui dezastru generat de producerea unui seism major în România, s-a propus concentrarea eforturilor pe următoarele măsuri:

1) Îndeplinirea condiționalităților ex-ante referitoare la prevenirea și gestionarea riscurilor; finalizarea proiectului *"RO-RISK, sprijin pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante în domeniul prevenirii și gestionării riscurilor"* - cerință necesară pentru continuarea posibilității accesării de către România a fondurilor europene în perioada 2014-2020 și continuarea implementării de astfel de proiecte.

Finalizarea implementării proiectului menționat va asigura printre altele posibilitatea absorbirii de către România, până în 2020, a cca. 520 milioane de euro pentru investiții legate de prevenirea riscurilor și de protecția împotriva riscurilor identificate ca prioritare, principalii beneficiari ai acestor fonduri putând fi MMAP, MAI prin IGSU și MADR, dar și autoritățile administrației publice locale și chiar MDRAP care, din punct de vedere al riscurilor, este autoritatea principală responsabilă pentru gestionarea riscului de cutremur și alunecări de teren;

2) Reducerea deficitului de dotare cu mijloace și materiale de intervenție a componentelor DSU prin accesarea/acordarea de fonduri europene și de la bugetul de stat;

3) Continuarea procesului de pregătire a componentelor DSU pentru realizarea unui răspuns oportun, integrat și eficient în situația unui dezastru generat de un cutremur major;

- 4) Derularea unui program național pentru îmbunătățirea funcționării sistemului național de înștiințare – avertizare – alarmare a autorităților și populației în situația producerii unor dezastre;
- 5) Dezvoltarea acțiunilor de comunicare și informare publică și de pregătire a populației și a mediului economic pentru eventualitatea unui cutremur major;
- 6) Realizarea Concepției naționale de răspuns la seism și a Regulamentului de gestionare a tipului de risc cutremur, în corelare cu termenele stabilite prin HG nr. 557/2016 și executarea unui exercițiu complex de validare a acesteia;
- 7) Preluarea de către MAI, prin structurile din coordonarea DSU a depozitelor regionale din rețeaua Ministerului Sănătății și utilizarea acestora pentru depozitarea stocurilor de intervenție la dezastre (tehnică și echipamente de intervenție, materiale sanitare și medicamente necesare în asistența medicală de urgență);
- 8) Îmbunătățirea *OG nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente* în vederea eficientizării derulării programului anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic al clădirilor de locuit multietajate încadrate în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public;
- 9) Promovarea unui program la nivel național, în vederea realizării de locuințe de necesitate în care să se asigure mutarea temporară pe perioada execuției lucrărilor de intervenție (consolidare) a locatarilor din locuințele care urmează a fi consolidate;
- 10) Promovarea unui program național prin care să se realizeze consolidarea clădirilor publice incluse în Clasa 1 și 2 de importanță;
- 11) Promovarea unor programe dedicate:
 - Program special de consolidare/reconstrucție și de urmărire a comportării în timp în cazul sistemelor de furnizare centralizată a energiei termice, în special a coșurilor de fum, precum și a sistemelor de înmagazinare a apei – rezervoare, turnuri de apă, castele de apă, etc.;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de educație;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de sănătate;
 - Program național de consolidare a lucrărilor de artă, poduri și tuneluri;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice centrale;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice locale.
- 12) Inventarierea fondului construit și crearea unei baze de date la nivelul întregii țări, precum și crearea unui mecanism privind actualizarea periodică a datelor, informațiilor (organizarea și realizarea unui recensământ al construcțiilor);
- 13) Programarea și realizarea, cu celeritate, a unui exercițiu privind mobilizarea și capacitatea de răspuns în caz de cutremur.

Aspecte privind impactul financiar în cazul unor situații de urgență

Referitor la ***costul mediu estimat al dezastrelor naturale***, potrivit competențelor Ministerului Finanțelor Publice, datele existente pe ***tipuri de riscuri*** sunt evidențiate în cele de mai jos:

✓ *Cutremurele*

Cutremurul din 1977 în București a avut un cost care a fost estimat la circa 7% din PIB.

În cazul celorlalte cutremure înregistrate în secolul XX nu au fost consemnate avarii majore la construcții sau pierderi de vieți omenești, dar temporal, aflându-ne în perioada de recurență a cutremurelor vrâncene, *se poate estima că următorul cutremur cu intensitate similară celui produs în anul 1977 va genera pagube substanțiale.*

În baza datelor statistice existente din anul 1977 (Raport Banca Mondială din 1978), pagubele materiale înregistrate se cifrează la o valoare de 2,048 miliarde dolari. Luând în calcul un coeficient suplimentar de 20% față de această valoare – determinat de factori cum sunt vechimea construcțiilor, punerea parțială în practică – din cauza insuficienței fondurilor – a *Programului național de consolidare a construcțiilor*, creșterea numărului de clădiri cu aglomerări de persoane, creșterea costurilor generate de inflație etc., *se poate estima că un cutremur produs în prezent, similar ca parametri cu cel din 1977 ar genera pierderi de cca 1,8 miliarde EURO.*

✓ *Riscuri naturale în ansamblu:*

Ca urmare a materializării unor riscuri generate de unele dezastre naturale (inundații, cutremure, secetă, accidente nucleare, dezăpeziri, etc.), accidente grave de circulație petrecute pe teritoriul și în afara României au fost alocate fonduri prin bugetele unor ordonatori principali de credite cu atribuții pe această linie: **Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale**, atât pentru acordarea de ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor inundațiilor și ale fenomenului de secetă, pentru suplimentarea Fondului de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cât și pentru acordarea de ajutoare umanitare unor țări aflate în asemenea situații.

Logistica intervențiilor presupune asigurarea bazei materiale pentru realizarea **funcțiilor de sprijin**. Astfel, fiecare organ al administrației publice centrale de specialitate asigură această funcție, pe domeniul lui de activitate, precum și pentru obiectivele din coordonare/subordine sau de sub autoritatea acestuia.

3.4. Cheltuieli fiscale

Cheltuielile fiscale²² au fost estimate la un nivel de 37.040 mil. lei (4,4% din PIB) în anul 2017, prognozându-se că acestea vor înregistra o ușoară scădere în anul 2018, intrând apoi pe un trend crescător în perioada 2019-2020. În anul 2018 se observă o reducere a cheltuielilor fiscale aferente impozitului pe venit și o creștere a acestora în cazul contribuțiilor sociale, acest lucru se datorează modificărilor aduse de OUG nr.79/2017 privind modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, în principal din reducerea cotei aferente impozitului pe venit și mutarea contribuțiilor sociale în sarcina angajatului.

Principalele cheltuieli fiscale în cazul României sunt legate de:

- 1. impozitul pe profit** (ex.: scutirea de impozit pentru profitul investit în producția și/sau achiziția de echipamente tehnologice - mașini, utilaje și instalații de lucru, cheltuielile de cercetare dezvoltare – deducere suplimentară în proporție de 50% a cheltuielilor eligibile pentru aceste activități, cheltuieli privind sponsorizări și/sau acte de mecenat, precum și burse private etc.)
- 2. impozitul pe venit** (ex.: scutirea de impozit pentru veniturile reprezentând avantaje în bani și/sau în natură primite de persoanele cu handicap, veteranii de război, persoanele persecutate din motive politice etc., pentru indemnizațiile pentru risc maternal, maternitate, creșterea

²² *Cheltuielile fiscale* reprezintă totalitatea prevederilor legislației fiscale, reglementări sau norme legislative al căror efect este reducerea veniturilor bugetare sau amânarea încasării acestora, aplicabile anumitor categorii de contribuabili, în raport cu standardele de impozitare stabilite în mod general. Acestea pot include scutiri, deduceri și facilități fiscale, cote reduse de impozitare, reguli diferențiate de calcul al impozitelor, taxelor și contribuțiilor stabilite în scopul acordării unui tratament preferențial unei categorii de contribuabili, precum și orice alte reglementări fiscale de natură să reducă încasările bugetare.

copilului, eliminarea din venitul impozabil a contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate și a plafonului neimpozabil de 2000 lei în cazul veniturilor din pensii, deduceri personale pentru persoanele aflate în întreținere, etc.)

3. **TVA** (cotele reduse de TVA de 9% și 5%, mai ales extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea de produse alimentare și pentru serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice, și pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură)
4. **impozite și taxelor locale** (ex.: scutiri de la plata impozitului pe clădire în cazul persoanelor fizice și/sau juridice române care reabilitează sau modernizează termic clădirile de locuit pe care le dețin în proprietate, scutiri de la plata impozitului pe clădirile aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale etc)
5. **contribuții sociale** (ex.: tichetele de masă, tichetele de vacanță, tichetele cadou și tichetele de creșă, acordate potrivit legii, ajutoarele de deces, anularea plății CAS angajator aferentă pilonului II pentru personalul din armată, poliție și cel cu statut special etc.)

	2017	2018	2019	2020
PIB (mil.lei)	842.500	907.900	977.200	1.051.900
Cheltuieli fiscale* (mil.lei)	37.040	36.790	39.082	41.531
(% PIB)	(4,4)	(4,1)	(4,0)	(3,9)
din care:				
Impozit pe profit (mil.lei)	1.478	1.539	1.596	1.655
(% PIB)	(0,18)	(0,17)	(0,16)	(0,16)
Impozit pe venit (mil.lei)	11.611	7.788	8.186	8.607
(% PIB)	(1,54)	(1,46)	(1,39)	(1,33)
Taxa pe valoarea adăugată (mil.lei)	11.410	12.358	13.328	14.370
(% PIB)	(1,35)	(1,36)	(1,36)	(1,37)
Accize (mil. lei)	51	54	58	61
(% PIB)	(0,01)	(0,01)	(0,01)	(0,01)
Contribuții sociale (mil.lei)	8.691	11.133	11.907	12.742
(% PIB)	(1,03)	(1,23)	(1,22)	(1,21)
Impozite și taxe locale (mil.lei)	3.781	3.875	3.965	4.057
(% PIB)	(0,45)	(0,43)	(0,41)	(0,39)

*Impactul a fost estimat pentru cheltuielile pentru care există raportări statistice.

**Impactul nu cuprinde scutirile care sunt conforme Directivelor UE

Capitolul 4. Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală

4.1. Realizările anului 2016 precum și cele estimate în anul 2017 față de măsurile asumate prin Raportul pentru perioada 2017 -2020

În domeniul impozitelor directe:

a) Impozitul pe profit, principalele măsuri au vizat:

Începând cu 1 ianuarie 2017:

- **susținerea investițiilor**, prin:

➤ **aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit.**

➤ **scutirea de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate, pentru contribuabilii care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare-dezvoltare.**

Măsura vizează stimularea activităților de inovare, cercetare și dezvoltare în vederea creării de locuri de muncă bine plătite, încurajarea capitalului autohton, atragerea investițiilor străine directe mai ales în sectoarele cu valoare adăugată ridicată. O astfel de măsură se înscrie, de asemenea, în obiectivele generale strategice în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării, respectiv: creșterea competitivității economiei românești prin inovare; creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii; creșterea rolului științei în societate.

În același timp, evidențiem și următoarele măsuri:

Începând cu 1 ianuarie 2017:

- **susținerea dezvoltării și implementării programelor de formare profesională în sistem dual** (învățământ profesional și tehnic), printr-un regim fiscal de deducere integrală la calculul impozitului pe profit a cheltuielilor efectuate de operatorii economici pentru organizarea și desfășurarea învățământului profesional și tehnic, potrivit reglementărilor legale din domeniul educației naționale. De asemenea, sunt considerate mijloace fixe amortizabile atât mijloacele fixe deținute și utilizate în același scop și aceleași condiții, precum și investițiile astfel efectuate.

b) În domeniul impozitului pe veniturile microîntreprinderilor, principalele măsuri au vizat:

Începând cu 1 ianuarie 2017:

- **reducerea valorii capitalului social**, pentru care persoanele juridice pot aplica opțiunea pentru plata impozitului pe profit, la **45.000 lei**.

Începând cu 6 ianuarie 2017:

- **stabilirea unei cote de impozitare de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați și eliminarea cotei de impozit de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat**, măsură care vizează stimularea creării de noi locuri de muncă și pentru așezarea echitabilă a sarcinii fiscale între microîntreprinderi.

Începând cu 1 februarie 2017:

- modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru **încadrarea în definiția microîntreprinderii, în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 100.000 euro la 500.000 euro**.

În același timp, evidențiem și următoarea măsură:

Începând cu 1 august 2017:

Aplicarea sistemului privind impozitul pe veniturile microîntreprinderilor de către persoanele juridice române care intră sub incidența Legii nr. 170/2016 și care la data de 31 decembrie 2016 au realizat venituri cuprinse între 100.001 euro - 500.000 euro, inclusiv, îndeplinind și celelalte condiții prevăzute la art. 47 alin. (1) din Codul fiscal.

c) Impozitul pe venit

1 februarie 2017:

- neimpozitarea veniturilor din pensii sub 2.000 lei;
- neimpozitarea tranzacțiilor privind transferul proprietății imobiliare din patrimoniu personal cu o valoare mai mică de 450.000 lei și impozitarea venitului impozabil cu cota de 3% pentru valoarea ce depășește 450.000 lei;
- eliminarea impozitului pe venit pentru angajații persoanelor juridice române care desfășoară activități sezoniere și sunt păstrați în câmpul muncii pentru tot anul.

1 iulie 2017:

- extinderea scutirii de la plata impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor pentru angajații care desfășoară activități în domeniul cercetării - dezvoltării și inovării, pentru toate activitățile de cercetare - dezvoltare și inovare.

d) Contribuții sociale obligatorii

1 februarie 2017:

- suportarea din bugetul de stat a CASS datorat de persoanele care realizează venituri din pensii;
- eliminarea plafonului de 5 ori câștigul salarial mediu brut aferent bazei lunare de calcul al contribuției de asigurări sociale și al contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor;
- eliminarea plății CASS pentru veniturile obținute din investiții și din alte surse, în cazul persoanelor care au calitatea de salariați, pensionari sau a celor care desfășoară activități independente.

1 august 2017:

- asigurarea plății de către angajator a contribuției pentru pensii și sănătate la nivelul salariului minim pentru toți salariații, inclusiv pentru cei cu timp parțial de lucru și cei cu plata în acord.

e) Alte impozite directe:

În domeniul resurselor naturale pentru anul 2017, s-au prorogat termenele din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatarea resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu modificările ulterioare, și din Ordonanța Guvernului nr. 7/2013 privind instituirea impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare.

În domeniul impozitelor indirecte:

a) În domeniul TVA:

- 1 ianuarie 2016:

- *Diminuarea nivelului cotelor de TVA:*

- reducerea de la 24% la 20% a cotei standard de TVA;
- diminuarea de la 24% la 9% a cotei de TVA pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură;
- reducerea de la 9% la 5% pentru manuale școlare, cărți, ziare, reviste, permiterea accesului la castele, muzee, târguri, expoziții, evenimente culturale etc.
- diminuarea de la 24% la 5% a cotei de TVA pentru permiterea accesului la evenimente sportive.

- Majorarea de la 380.000 lei la 450.000 lei, a plafonului care servește drept referință pentru încadrarea unei locuințe ca locuință socială din perspectiva aplicării cotei reduse de TVA de 5%.

- Extinderea aplicării mecanismului de taxare inversă pentru:

- livrările taxabile de construcții, părți de construcție și terenuri;
- livrarea următoarelor bunuri, numai dacă valoarea facturii, exclusiv TVA, depășește plafonul de 22.500 lei:
 - a) furnizările de telefoane mobile, și anume dispozitive fabricate sau adaptate pentru utilizarea în conexiune cu o rețea autorizată și care funcționează pe anumite frecvențe, fie că au sau nu vreo altă utilizare;
 - b) furnizările de dispozitive cu circuite integrate, cum ar fi microprocesoare și unități centrale de procesare, înainte de integrarea lor în produse destinate utilizatorului final;
 - c) furnizările de console de jocuri, tablete PC și laptopuri.

- *1 iunie 2016:*

- 1) Extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea de îngrășăminte și de pesticide utilizate în agricultură, semințe și alte produse agricole destinate însămânțării sau plantării, precum și pentru prestările de servicii de tipul celor specifice utilizate în sectorul agricol.

- *1 ianuarie 2017:*

- Reducerea la 19% a nivelului cotei standard de TVA;
- Modificarea regulilor de ajustare a TVA în cazul bunurilor de capital, în sensul renunțării la ajustarea unică și aplicarea unei ajustări anuale pentru o cincime/o douăzecime din taxa aferenta bunului de capital;
- Introducerea regimului special de TVA pentru agricultori;
- Abrogarea prevederilor referitoare la Registrul operatorilor intracomunitari;
- Suspendarea până la data de 31 decembrie 2019, a obligației depunerii a trei declarații informative (cod 392A, 392B și 393);
- Modificarea prevederilor referitoare la măsurile aplicabile contribuabililor care își recapătă codul de TVA după ce acesta a fost anulat de organele fiscale.

În cursul anului 2017 a fost introdus un mecanism îmbunătățit de colectare a TVA (split payment), care va reduce evaziunea la TVA declarată și neplatită în prezent. Acest mecanism a fost reglementat prin Ordonanța Guvernului nr. 23/2017.

Totodată, în contextul unei propuneri legislative inițiate în Parlamentul României, a fost solicitată creșterea plafonului de scutire de la plata TVA, de la echivalentul în moneda națională a 65.000 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 220.000 lei, la echivalentul în moneda națională a 88.500 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 300.000 lei, începând cu data de 1 ianuarie 2018. Măsura a fost

aprobată prin Decizia Consiliului UE nr. 2017/1855 din 10 octombrie 2017 de autorizare a României de a aplica o măsură specială de derogare de la articolul 287 din Directiva TVA.

b) În domeniul accizelor

➤ *Măsuri care au intrat în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2016:*

1. Reașezarea nivelurilor accizelor pentru alcool și băuturile alcoolice, după cum urmează:
 - creșterea nivelului de impozitare pentru băuturile fermentate liniștite de la 47,38 lei/hl produs la 396,84 lei/hl produs;
 - scăderea nivelului accizelor pentru bere de la 3,9 lei/hl/1grad Plato la 3,3 lei/hl/1grad Plato, iar pentru berea produsă de producătorii independenți a căror producție anuală nu depășește 200 mii hl, de la 2,24 lei/hl/1grad Plato la 1,82 lei/hl/1grad Plato;
 - scăderea nivelului accizelor pentru produsele intermediare de la 781,77 lei/hl de produs la 396,84 lei/hl de produs;
 - scăderea nivelului la vinuri spumoase de la 161,33 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs și la băuturi fermentate spumoase de la 213,21 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs;
 - scăderea nivelului accizelor pentru alcool etilic de la 4.738,01 lei/hl alcool pur la 3.306,98 lei/hl pe alcool pur, iar pentru alcoolul etilic produs de micile distilerii de la 2.250,56 lei/hl alcool pur la 1.653,49 lei/hl alcool pur;
2. Eliminarea din sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor a categoriei „alte produse accizabile”.
3. Introducerea în sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor nearmonizate a țigaretelor electronice și a produselor din tutun încălzit.
4. Majorarea nivelului accizei totale la țigaretete, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 24 % la 20% în 2016, respectiv 19% în 2017, astfel:

- începând cu data de 1.01 2016 de la 412.02 lei/1000 țigaretete la 430,71 lei/1000 țigaretete

Această măsură fost adoptată în scopul compensării influenței reducerii cotei de TVA asupra încasărilor din accize și a menținerii constante a sarcinii fiscale totale.

◆ *Măsuri care au intrat în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2017:*

1. Majorarea nivelului accizelor pentru țigaretete, de la 430,71 lei/1000 țigaretete la 435,58 lei/1000 țigaretete, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 20% la 19% în 2017;
2. Diminuarea nivelului accizelor pentru următoarele produse energetice:
 - motorină: de la 1897,08 lei/1000 litri la 1518,04 lei/1000 litri;
 - benzină fără plumb: de la 2035,40 lei/1000 litri la 1656,36 lei/1000 litri;
 - benzină cu plumb: de la 2327,27 lei/1000 litri la 1948,23 lei/1000 litri.
3. Eliminarea nivelului redus al accizelor pentru motorina utilizată de transportatorii de mărfuri și persoane, ca urmare a reducerii semnificative a nivelului standard practicat în România.

Ulterior, în contextul în care domeniul produselor accizabile face obiectul unei monitorizări constante și în vederea respectării prevederilor art. 10 alin. (3) din Directiva 2011/64UE, s-a impus adoptarea măsurii de creștere graduală, conform unui calendar aprobat pentru perioada 2017-2022, a nivelului accizelor pentru unele produse din tutun prelucrat, precum: țigarete, tutun de fumat fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat. În acest sens, începând cu 24 iulie 2017, nivelul accizelor pentru țigarete a fost majorat de la 435,58 lei/1000 țigarete la 439,94 lei/1000 țigarete.

De asemenea, au fost majorate, în două etape, nivelurile accizelor pentru benzine și motorine cu 0,16 lei/litru începând cu 15 septembrie 2017, respectiv cu încă cu 0,16 lei/litru începând cu 1 octombrie 2017. Măsura este motivată de faptul că scăderea, la începutul anului 2017, a nivelurilor accizelor la carburanți nu și-a atins scopul, respectiv prețurile de piață ale carburanților nu au scăzut proporțional cu scăderea accizelor, motivul principal fiind creșterea prețurilor fără taxe ale carburanților la cele mai ridicate niveluri din Uniunea Europeană.

Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2018-2021, principalele obiective pe termen mediu

Conform Programului de Guvernare 2017-2020 aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 53/2017 pentru acordarea încrederii Guvernului, publicată în Monitorul Oficial nr. 496 din 29 iunie 2017, modelul economic pe care Guvernul îl aplică începând cu 2017 este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Acest model economic este constituit din măsuri ce se pot aplica economiei românești, implementate cu succes în unele state precum Polonia, Danemarca, Franța, Germania, Marea Britanie sau SUA, dar și din măsuri noi a căror adoptare va duce la conturarea României ca statul din UE cu cea mai mică povară fiscală.

Programul economic este caracterizat de o sumă de principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm simplificarea, deschiderea, transparența, stabilitatea, predictibilitatea, prevenția, respectul și încurajarea.

Principalele obiective pe termen mediu

În domeniul impozitului pe profit:

Instituirea unui **impozit suplimentar pe profitul obținut din domeniul resurselor naturale.**

Astfel, în ceea ce privește impozitarea profitului, o restabilire a echității o reprezintă impozitarea suplimentară a profiturilor obținute din extracția de resurse naturale și neprelucrate în România, cu cel puțin 20%.

Începând cu 1 ianuarie 2018:

- **consolidarea încasărilor** din domeniul impozitului pe profit, prin **lărgirea bazei de impozitare**, sens în care s-a restrâns deducerea cheltuielilor reprezentând valoarea creanțelor înstrăinate, potrivit legii, în limita unui plafon de 30% din valoarea creanțelor înstrăinate.

Începând cu data de 1 ianuarie 2018 au fost aprobate următoarele măsuri prin OUG nr. 79/2017:

- **combaterea planificării fiscale agresive și erodării bazei impozabile.**

Pentru asigurarea de condiții echitabile și eficiente de concurență pentru toți contribuabilii plătitori de impozit pe profit, aceștia sunt încurajați să își declare în mod transparent obligațiile fiscale.

Măsurile instituite împotriva erodării bazelor impozabile interne și a transferului profiturilor în afara țării, vizează situații particulare ce pot apărea în anumite domenii specifice, după cum urmează: reguli privind limitarea deductibilității dobânzii și a altor costuri echivalente dobânzii din punct de vedere economic; regimul fiscal al transferurilor de active, de rezidență fiscală și/sau de activitate economică desfășurată printr-un sediu permanent pentru care România pierde dreptul de impozitare; regula generală antiabuz; reguli privind societățile străine controlate.

Această perfecționare a cadrului legislativ de impozitare a profiturilor corespunde abordărilor de la nivelul Uniunii Europene, astfel cum au fost exprimate în cuprinsul "*Directivei 2016/1164 a Consiliului privind stabilirea normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne*", a cărei transpunere în legislația națională a fost, în acest fel, realizată.

➤ În domeniul microîntreprinderilor

Modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru **încadrarea în definiția microîntreprinderii, în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 500.000 euro la 1.000.000 euro.**

➤ În domeniul **impozitului pe venit**

1. Scutirea de la plata impozitului pe venit ca urmare a desfășurării activității de creare de programe pentru calculator în cazul persoanelor cu studii medii;

2. Reintroducerea impozitului pe venitul global (IVG). În cadrul acestui impozit veniturile mai mici de 2.000 lei/lună vor fi scutite și se vor introduce mai multe deduceri care să încurajeze economisirea, investițiile și creșterea standardelor de sănătate și educație pentru populație.

3. Reducerea cotei de impozit pe venit, de la 16% la 10%;

4. Majorarea nivelului salariului lunar brut în funcție de care se acordă deducerea personală, precum și majorarea nivelului deducerilor personale, în sumă fixă, acordate persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor de până la 1.950 lei și majorarea deducerilor personale acordate în mod degresiv persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor până la valoarea de 3.600 lei, inclusiv.

➤ În domeniul **contribuțiilor sociale obligatorii**

1. Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale

Nivelul contribuțiilor scade cu 2 puncte procentuale, astfel că din totalul de 39,25% contribuții plătite la un salariu brut, se vor plăti 37,25%. Din totalul de 22,75% contribuții datorate de angajator, 20 de puncte procentuale se transferă către salariat. În total, din salariul brut, 35% vor fi contribuții reținute de angajator în numele salariatului iar contribuțiile rămase în sarcina angajatorului, respectiv 2,75% scad la **2,25%** și vor acoperi riscurile de șomaj, accidente de muncă, concediu medical, creanțe salariale. Acestea din urmă vor fi cuprinse într-o singură contribuție, care se va numi contribuție asiguratorie pentru muncă.

Totodată, menționăm că scad cotele privind contribuțiile de asigurări sociale pentru condiții deosebite sau speciale de muncă, astfel:

✓ CAS pentru condiții deosebite de muncă scade de la 31,3% la 29% (-2,3pp);

- ✓ CAS pentru condiții speciale de muncă scade de la 36,3% la 33% (-3,3 pp).

2. Reducerea numărului contribuțiilor sociale de la 9 la 3, respectiv contribuția de asigurări sociale (CAS), contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) și contribuția asiguratorie pentru muncă. Astfel, contribuțiile sociale obligatorii sunt:

- *contribuția de asigurări sociale (CAS) în cotă de:*

a) 25 % datorată de către persoanele fizice care au calitatea de angajați și de către persoanele fizice pentru care există obligația plății contribuției de asigurări sociale, potrivit Codului fiscal;

b) 4 % datorată în cazul condițiilor deosebite de muncă, de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora;

c) 8 % datorată în cazul condițiilor speciale de muncă și altor condiții de muncă astfel cum sunt prevăzute în Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora.

- *contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) în cotă de 10% datorată de către persoanele fizice care au calitatea de angajați sau pentru care există obligația plății contribuției de asigurări sociale, potrivit Codului fiscal.*

- *contribuție asiguratorie pentru muncă în cotă de 2,25% datorată de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora, precum și de persoanele fizice care realizează în România venituri din salarii sau asimilate salariilor de la angajatori din state care nu intră sub incidența legislației europene aplicabile în domeniul securității sociale, precum și a acordurilor privind sistemele de securitate socială la care România este parte;*

3. Transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor, respectiv:

- CAS și CASS se datorează de către persoana fizică, inclusiv în cazul contractelor individuale de muncă cu normă întreagă sau cu timp parțial, pentru care CAS și CASS datorate nu pot fi mai mici decât nivelul contribuțiilor sociale aferente salariului minim brut pe țară în vigoare în luna pentru care se datorează contribuțiile sociale, corespunzător numărului zilelor lucrătoare din lună în care contractul a fost activ;

- o cotă suplimentară de CAS pentru condiții deosebite, speciale sau alte condiții de muncă definite potrivit legii și contribuția asiguratorie pentru muncă, datorate de către angajatori;

4. Modificarea modului de stabilire a CAS și a CASS, în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități independente sau alte categorii de venituri, în sensul că aceste persoane nu mai datorează contribuțiile sociale asupra venitului realizat, dar datorează după cum urmează:

- CAS la un venit ales, care este cel puțin egal cu salariul minim brut pe țară;
- CASS la salariul minim brut pe țară;

5. Pentru persoanele fizice pentru care, în prezent, contribuția se suportă de la bugetul de stat, se modifică modalitatea de asigurare în sistemul public de sănătate a persoanelor care au calitatea de pensionari, șomeri, persoane aflate în concedii pentru creșterea copiilor, persoane care obțin ajutoare sociale și alte categorii de persoane aflate sub protecția sau în custodia statului. **Aceste persoane vor beneficia de servicii medicale fără plata contribuției.**

În domeniul impozitului pe veniturile nerezidenților

1. Continuarea demersurilor privind ratificarea de către partea română a Convenției multilaterale pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor.

2. Cota de impunere de 5% aplicată veniturilor din dividende se menține pentru persoanele fizice nerezidente și juridice străine, rezidente în alte jurisdicții.

În domeniul impozitelor și taxelor locale

- ◆ Scutirea de la plata impozitului pe mijloacele de transport pentru tractoarele, utilajele agricole și alte mijloace de transport agricole care, prin construcție, sunt destinate utilizării în agricultură și sunt folosite efectiv în domeniul agricol.
- ◆ Scutirea de la plata impozitului pe teren pentru terenurile arabile lucrate și dublarea impozitului pe teren pentru terenurile arabile nelucrate timp de doi ani consecutiv.

În domeniul TVA

- ◆ Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul TVA;
- ◆ Îmbunătățirea legislației privind TVA în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

În domeniul accizelor

- ◆ Creșterea graduală, conform calendarului aprobat, a nivelului accizelor pentru unele produse din tutun prelucrat, precum: țigarete, tutun de fumat fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat.
- ◆ Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul accizelor;
- ◆ Îmbunătățirea legislației privind accizele în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

4.3. Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri

- **Reducerea nivelului cotei standard de TVA la 19%** reprezintă o pârgie deosebit de importantă din perspectiva dezvoltării economiei naționale, prin relansarea consumului intern, ca urmare a creării premiselor necesare pentru scăderea prețurilor bunurilor și serviciilor în general.

Un alt considerent avut în vedere pentru stimularea creșterii economice îl constituie impactul unui astfel de demers prin prisma reducerii evaziunii fiscale și, implicit, prin crearea unui mediu concurențial adecvat, cu efecte benefice asupra mediului de afaceri.

Reducerea nivelului TVA contribuie totodată la creșterea productivității și, implicit, la creșterea eficienței economice. De asemenea, reducerea cotei de TVA constituie o măsură de natură a spori echitatea, prin îmbunătățirea distribuției veniturilor sau prin faptul că anumite bunuri devin mai accesibile pentru întreaga populație.

Diminuarea cotei standard de TVA generează efecte pozitive semnificative asupra mediului de afaceri și prin îmbunătățirea fluxurilor de cash flow, diminuând astfel o serie de dificultăți cu care se confruntă agenții economici din această perspectivă.

- **În ceea ce privește nivelul accizelor** aplicabil produselor din tutun prelucrat, prin adoptarea unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor se asigură, din perspectiva taxării, o predictibilitate pe termen mediu asupra activității desfășurate de operatorii economici.

- **În domeniul impozitelor și taxelor locale** pentru a ajuta fermierii să-și schimbe tractoarele, utilajele agricole și alte mijloace de transport care, prin construcție sunt destinate utilizării în agricultură, învechite, cu modele noi, performante, se propune scutirea acestora de la plata impozitului pe mijloacele de transport.

De asemenea, pentru a încuraja lucrarea terenurilor arabile, se propune scutirea acestora de la plata impozitului pe teren, concomitent cu dublarea impozitului pe teren în cazul terenurilor arabile nelucrate timp de doi ani consecutivi.

Proiecția **veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2018-2021** s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

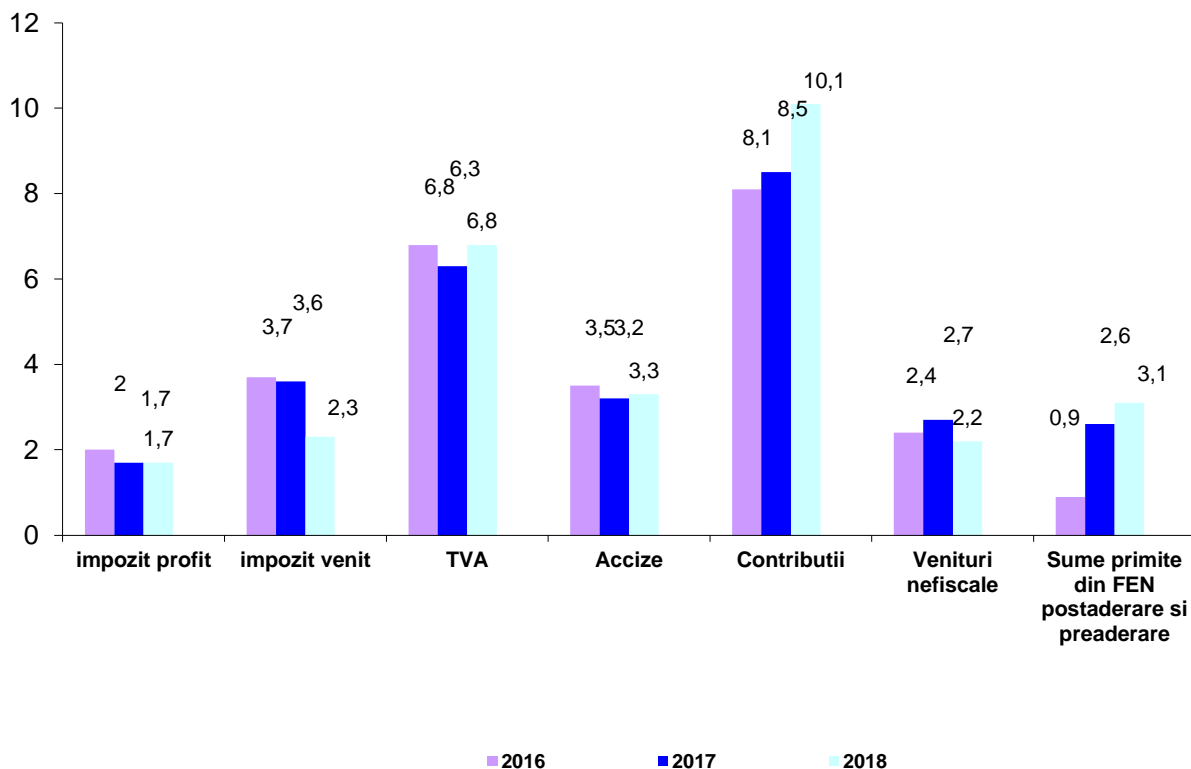
Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală, dar și ca procent în PIB.

Astfel, în anul 2018 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 287,5 miliarde lei (31,7% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2020 la 336,1 miliarde lei (32% din PIB), și la 358,9 miliarde lei în anul 2021, respectiv o creștere nominală de 71,4 miliarde lei față de anul 2018.

Ponderea veniturilor in total venituri bugetare pe anii 2017-2018

	2017		2018	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	256.805	100,0	287.522
Impozit pe profit	5,7	14.526	5,2	15.020
Impozit pe salarii si venit	11,8	30.217	7,2	20.803
Impozite si taxe pe proprietate	2,1	5.430	2,0	5.824
TVA	20,6	52.846	21,3	61.308
Accize	10,4	26.645	10,5	30.218
Impozit pe comert exterior si tranzactiile internationale	0,4	946	0,4	1.042
Alte venituri fiscale	3,7	9.383	3,8	10.922
Contributii asigurari sociale	28,0	71.856	31,9	91.812
Venituri nefiscale	8,8	22.563	7,1	20.326
Venituri din capital	0,3	800	0,6	1.844
Sume primite de la UE	8,4	21.594	9,9	28.401

Evoluția veniturilor bugetului general consolidat în perioada 2016-2018 - % din PIB

Cele mai mari ponderi în totalul veniturilor bugetare în anul 2018 le înregistrează contribuțiile cu 10,1%, urmate de TVA cu 6,8 %, accize 3,3%, impozit pe salarii și venit cu 2,3 % din PIB.

4.4. Politica de cheltuieli

Măsurile pe termen mediu

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
- Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2018-2021, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2018 sunt în sumă de 314,5 miliarde lei, în creștere cu 32,7 miliarde lei față de anul 2017, în anul 2021 acestea ajung la 372,8 miliarde lei, respectiv 33,1%

din PIB, înregistrând o tendință de scădere ca pondere în PIB pe orizontul de referință datorită necesității de reducere a deficitului bugetar.

Ponderea cheltuielilor în total cheltuieli bugetare pe anii 2017- 2018				
	- milioane lei-			
	2017		2018	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	281.773	100,0	314.481
Cheltuieli de personal	24,7	69.637	25,8	81.156
Bunuri si servicii	14,0	39.552	12,7	39.927
Dobanzi	3,7	10.498	3,8	12.097
Subventii	2,5	6.904	2,3	7.210
Asistenta sociala	33,1	93.158	31,4	98.620
Alte transferuri	12,4	34.980	11,7	36.937
Cheltuieli de investitii	9,6	27.044	12,3	38.534

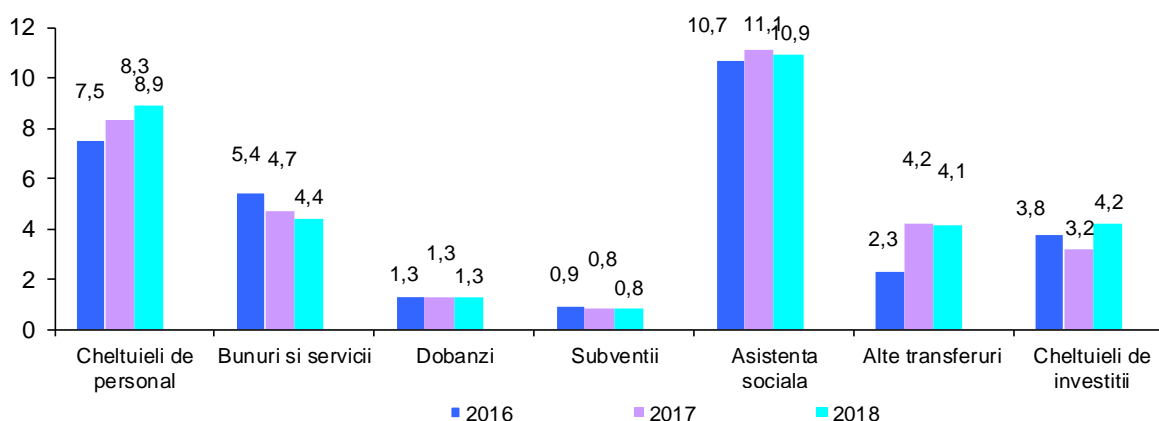
Cea mai mare creștere pe orizontul de referință o înregistrează cheltuielile cu asistența socială datorită măsurilor adoptate pe linia punctului de pensie, a majorării indemnizației sociale pentru pensionari.

Cheltuielile de personal înregistrează o majorare în anul 2018 pe fondul aplicării Legii cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, însă pe orizontul de referință se înregistrează o traiectorie descendentă.

Bunurile și serviciile înregistrează o tendință de reducere pe orizontul de referință, în timp ce cheltuielile cu datoria publică înregistrează o stabilizare pe perioada 2019-2021.

Cheltuielile cu investițiile înregistrează creșteri ale valorilor nominale pe orizontul de referință ajungând la 4,8% din PIB în anul 2021 față de 4,2% în anul 2018.

Evoluția cheltuielilor bugetului general consolidat în perioada 2016-2018 - % din PIB

4.5. Politica de administrare fiscală

Rezultatele obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală în perioada ianuarie – octombrie 2017 relevă o creștere semnificativă a eficienței și dinamicii activității de administrare fiscală. Astfel, veniturile bugetare totale încasate, în sumă de 178.305,6 mil. lei, au depășit cu 6,0% încasările din perioada similară a anului 2016.

I. Realizările ANAF în perioada ianuarie – octombrie 2017

Sprijinirea conformării voluntare

În perioada ianuarie – octombrie 2017 față de aceeași perioadă a anului 2016, gradul de conformare voluntară la declarare a crescut cu 0,4 p.p. (de la 95,1% la 95,5%), iar gradul de conformare voluntară la plată a crescut cu 1,4 p.p. (de la 84,0% la 85,4%).

În vederea creșterii gradului de conformare voluntară, în perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost emise un număr total de 11 soluții fiscale individuale anticipate, fiind emise și 13 decizii de respingere pentru cererile de emiteră a unor soluții fiscale individuale anticipate. Totodată, au fost emise 4 acorduri de preț în avans unilaterale.

Activitatea de inspecție fiscală

În perioada ianuarie – octombrie 2017, organele de inspecție fiscală din ANAF au efectuat un număr de 34.289 verificări (inspecții fiscale, controale inopinate, controale încrucișate, cercetări la fața locului) la contribuabili persoane juridice și fizice, din care 20.543 inspecții fiscale, urmare cărora:

- au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 7.221,9 mil. lei, din care 6.444,2 mil. lei reprezintă obligații fiscale principale;
- au fost aplicate 6.748 amenzi în valoare totală de 18,8 mil. lei;
- au fost confiscate bunuri și numerar însumând 1,6 mil. lei;
- au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 1.688 sesizări, pentru un prejudiciu total de 2.671,5 mil. lei;
- au fost instituite 1.640 măsuri asigurătorii în valoare de 2.310,8 mil. lei;
- a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 2.456,9 mil. lei;

În cadrul inspecțiilor fiscale ce au vizat verificarea dosarului prețurilor de transfer, au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 47 mil. lei și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 305 mil. lei.

Activitatea în domeniul antifraudei fiscale

În perioada ianuarie-octombrie 2017, urmare verificării unui număr de 28.898 contribuabili, au fost stabilite/cuantificate prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală și sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări) în sumă totală de 1.688,6 mil. lei (echivalentul a 367,1 mil. EUR).

Din total sume stabilite, 89,4% reprezintă prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală, în timp ce sancțiunile contravenționale (amenzi și confiscări) reprezintă 10,6%.

La nivelul structurii de antifraudă fiscală au fost identificate și instrumentate, pe baza analizei de risc și în cadrul cooperării interinstituționale, fenomene de fraudă fiscală cu implicații fiscale negative semnificative asupra bugetului statului.

Urmare verificărilor specifice, în perioada de referință, au fost înaintate organelor de urmărire penală 381 acte de sesizare pentru un prejudiciu total estimat de 1.510 mil. lei (echivalentul a 328,3 mil. EUR).

Valoarea actelor de sesizare care înregistrează prejudicii mai mari de 1 milion lei, reprezintă 96,4% în total valoare prejudicii stabilite prin actele de sesizare înaintate organelor de urmărire penală, în perioada ianuarie - octombrie 2017.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost instituite 465 măsuri asigurătorii în sumă de 615,5 mil. lei (echivalentul a 133,8 mil. EUR).

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale și fraudei fiscale și vamale au fost aplicate sancțiuni contravenționale în valoarea totală de 178,6 mil. lei (echivalentul a 38,8 mil. EUR), reprezentând amenzi contravenționale și confiscări de bunuri, sume de bani în numerar și venituri a căror proveniență a fost considerată ilicită.

În primele 10 luni ale anului 2017 s-a dispus suspendarea activității unui număr de 477 operatori economici, din care 293 în principal pentru abateri de la prevederile O.U.G. nr. 28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale (217 suspendări pentru nedotare aparate de marcat electronice fiscale, 76 suspendări pentru neutilizare aparate de marcat electronice fiscale) și 184 pentru abateri de la prevederile Legii nr. 227/2015.

Activitatea în domeniul vamal

În activitatea de control ulterior au fost derulate, în perioada ianuarie – octombrie 2017, un număr total de 10.932 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 96 mil. lei, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2016, având un număr de 19.030 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 82 mil. lei.

În activitatea de supraveghere în domeniul vamal și al produselor accizabile au fost derulate, în perioada ianuarie – octombrie 2017, un număr total de 100.905 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de aproximativ 17 mil. lei, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2016, având un număr de 64.583 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 21,6 mil. lei.

În domeniul mișcărilor în regim suspensiv de accize, în perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost gestionate în aplicația EMCS–RO un număr total de 152.166 documente administrative electronice e-DA (73.952 e-DA inițiate și 78.214 e-DA primite) constatându-se o creștere cu 10% față de aceeași perioadă a anului 2016 a numărului total e-DA: 137.754 din care 67.283 e-DA inițiate și 70.471 e-DA primite.

În domeniul managementului riscului începând cu trimestrul III 2016 se află în desfășurare sub egida Programului CUSTOMS 2020 proiectul CELBET care are ca scop identificarea celor mai bune practici pentru armonizarea acțiunilor de control la frontiera externă terestră a UE în vederea combaterii fraudelor vamale. La acest proiect participă 11 State Membre de la frontiera estică a UE.

De asemenea, la nivelul Comisiei Europene, a fost aprobată Strategia UE și Planul de acțiune privind Managementul Riscului în domeniul vamal care are ca termen final de implementare anul 2020. În acest sens au fost stabilite obiective și acțiuni pe domenii de activitate.

În luna septembrie 2017, s-a desfășurat o operațiune la nivel național, „E-commerce II” care a avut ca principale obiective:

- monitorizarea pe o perioadă determinată a trimiterilor poștale și prin curierat expres;

- identificarea posibilelor încălcări ale reglementărilor vamale în cazul trimiterilor poștale și curierat expres în ceea ce privește valoarea declarată a mărfurilor (în special a celor cu valoare declarată sub 10 EUR și sub 150 EUR) și felul mărfurilor;
- creșterea gradului de conștientizare a lucrătorilor vamali din cadrul birourilor vamale cu activitate postală în ceea ce privește riscul de import de mărfuri fără plata taxelor (TVA și taxe vamale) și a celor prohibite sau restricționate.

La finalul perioadei de monitorizare au fost încasate diferențe de TVA de 143,2 mil. lei și diferențe de taxe vamale de 18.624 lei.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul vamal

În perioada ianuarie - octombrie 2017, reprezentanți ai Direcției Generale a Vămilelor au participat în Bruxelles la întâlniri/reuniuni/grupuri de lucru la nivel internațional pe domenii specifice, cum ar fi: legislație vamală generală, regimuri speciale, evaluarea mărfurilor, vămuirea centralizată, statut vamal și tranzit, vama electronică, orientări privind modelul de date UE, tehnologii de detecție, criteriile de risc financiar, managementul riscurilor ș.a.

De asemenea, a avut loc vizita de monitorizare a DG TAXUD – Comisia Europeană privind implementarea regulilor de origine, care a inclus o vizită la o direcție regională vamală și la un exportator autorizat.

În luna martie 2017 a fost organizată conferința internațională privind combaterea traficului ilicit cu țigarete la care au participat reprezentanți ai administrațiilor vamale din Europa, ai organizațiilor internaționale EUBAM și SELEC, cât și ai marilor producători de țigarete din România. De asemenea, reprezentanți ai Direcției Generale a Vămilelor au participat la ședința organizată de Organizația Mondială a Vămilelor în luna octombrie 2017.

Pregătirea lucrătorilor vamali și mediul de afaceri

- au fost implementate procedurile de vămuire centralizată la nivel național respectiv a declarației simplificate la export în aplicația informatică ECS; au fost organizate cursuri de pregătire profesională pentru personalul din cadrul structurilor teritoriale pe domeniul AEO (Operatori Economici Autorizați), precum și pentru personalul operator al echipamentelor de control nedistructiv și în Radioprotecție în domeniul nuclear, în vederea obținerii permiselor de exercitare nivel 1 și 2 CNCAN;
- au fost inițiate, prin intermediul direcțiilor regionale vamale, întâlniri cu mediul de afaceri, având ca scop prezentarea principalelor prevederi legislative în domeniile: aplicarea simplificărilor în declararea mărfurilor (înscriserea mărfurilor în evidențe, declarația simplificată, proceduri simplificate de tranzit), aplicarea vămuirii centralizate la nivel național, operatorul economic autorizat (AEO);
- în luna septembrie (în perioadele 20 - 22 septembrie, respectiv 27-29 septembrie) pentru funcționarii vamali din structurile teritoriale au fost organizate două activități de instruire cu tema „Utilizarea Sistemului electronic de decizii vamale al Comisiei Europene”;
- în contextul pregătirii pentru Președinția Consiliului UE ce urmează a fi deținută de România în primul semestru al anului 2019 prin Ordinul MFP 2555/2017 a fost desemnat personalul din cadrul Ministerului Finanțelor Publice și Agenției Naționale de Administrare Fiscală cu atribuții în pregătirea și derularea activităților aferente președinției și implicat în gestionarea dosarelor preconizate a se afla pe agenda Consiliului UE;
- în luna octombrie, pentru un număr de 34 funcționarii vamali din structurile teritoriale, au fost organizate două activități de instruire cu tema „Tranzitul vamal - procedura de tranzit, simplificări în cadrul regimului de tranzit, utilizarea NCTS.

Activitatea de verificare a situației fiscale personale

În perioada ianuarie – octombrie 2017 programele de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice cu averi mari (PFAM) și a persoanelor fizice cu risc fiscal (PFRF) au avut la bază următoarele obiective:

- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a PFAM prin derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare (comunicare cu contribuabilii, programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, comunicare publică) și efectuarea de verificări a situației fiscale personale pe baza analizei de risc;
- continuarea și dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale prin utilizarea metodelor indirecte de stabilire a veniturilor la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal (PFRF).

Pentru atingerea acestor obiective, în perioada ianuarie – octombrie 2017, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

Efectuarea verificărilor fiscale prelabile documentare cuprinse în programele trimestriale de activitate transmise serviciilor de verificări fiscale pentru punere în aplicare

În perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost finalizate 37 verificări fiscale prelabile documentare, din care în 32 cazuri s-a dispus începerea verificării situației fiscale personale, iar în 5 cazuri procedura a încetat, nefiind îndeplinite condițiile pentru emiterea avizului de verificare și începerea verificării situației fiscale personale. De asemenea, în această perioadă au fost finalizate 130 de verificări a situației fiscale personale (pentru 99 dintre acestea fiind emise decizii de impunere, iar pentru 31 fiind încheiate decizii de încetare).

În perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost constatate venituri suplimentare/nedeclarate în valoare totală de 245 mil. lei (44,1 mil. lei în cazul PFAM; 225,6 mil. lei în cazul PFRF).

Prin deciziile de impunere emise în această perioadă au fost stabilite obligații fiscale de plată în sumă totală de 69,6 mil. lei (42,8 mil. lei - impozit pe venit suplimentar; 26,8 mil. lei - accesorii).

În această perioadă au fost încasate obligații fiscale în sumă totală de 10,2 mil. lei.

La data de 31. 10. 2017, se aflau în curs de efectuare 163 verificări a situației fiscale personale (VSFP) și 21 verificări fiscale prelabile documentare (VFPD).

Reluarea Programului de notificare pentru veniturile obținute din străinătate

În scopul asigurării conformării PFAM la declararea veniturilor obținute din străinătate în anul 2016, pentru care există obligația de declarare până la data de 25 mai 2017, în luna mai 2017 au fost expediate 364 notificări către persoanele din grupul PFAM, prin care s-au adus la cunoștința acestora prevederile legale privind obligațiile fiscale ce le revin în cazul obținerii de astfel de venituri.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, comunicare publică

În data de 26 ianuarie 2017 a avut loc la sediul Direcției Generale Control Venituri Persoane Fizice, o întâlnire pe teme de conformare fiscală a persoanelor fizice, între reprezentanții D.G.C.V.P.F. și cei ai companiei de consultanță PricewaterhouseCoopers Tax Advisors & Accountants S.R.L.

În luna aprilie 2017 au fost efectuate pregătirile pentru comunicarea publică privind rezultatele și perspectivele programului de verificare fiscală a persoanelor fizice, ocazionată de conferința pe

teme fiscale organizată de PricewaterhouseCoopers în data de 09.05.2017, la care reprezentantul Direcției Generale Control Venituri Persoane Fizice a susținut o prezentare.

În acest moment se analizează noi elemente legate de conformarea fiscală a PFAM și persoane fizice cu risc fiscal - PFRF, identificate ca urmare a activității desfășurate, care să facă obiectul următoarelor eventuale întâlniri.

II. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

Politica de administrare fiscală în anul 2018

Acțiuni prioritare

Creșterea conformării voluntare

- ✓ *Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată*
 - elaborarea unui program de conformare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;
 - promovarea posibilităților de acordare a înlesnirilor la plată.
- ✓ *Revizuirea procedurilor de administrare fiscală*
 - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata tuturor obligațiilor fiscale prin toate instrumentele bancare.

Reducerea evaziunii fiscale

- ✓ *Definirea guvernantei implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare*
 - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
 - derularea anuală a sondajelor pentru cunoașterea opiniei mediului de afaceri și a cetățenilor privind tendințele de evaziune fiscală.
- ✓ *Revizuirea procedurilor antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor*
 - extinderea, integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
 - crearea unei baze legale pentru un sistem gradual de pedepse pentru abateri/infracțiuni variind în funcție de materialitate și nivel de declarare voluntară înaintea controlului;
 - îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- ✓ *Combaterea fraudelor vamale*
 - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
 - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și implementarea unui management operațional mai eficient;
 - utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv.

- ✓ *Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor*
 - dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
 - dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- ✓ *Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor*
 - implementarea unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
 - implementarea sistemului de gestionare a cozilor și a conceptului de ghișeu unic;
 - Îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiune de rambursare;
 - elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiune de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- ✓ *Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție*
 - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
 - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.
- ✓ *Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor*
 - diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
 - dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului;
 - dezvoltarea serviciului Patrimven.

Creșterea eficienței colectării

- ✓ *Reducerea arieratelor fiscale*
 - elaborarea strategiei privind recuperarea arieratelor.
- ✓ *Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare*
 - elaborarea unui plan de comunicare externă.
- ✓ *Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale*
 - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- ✓ *Îmbunătățirea guvernanței agenției și întărirea cooperării internaționale*
 - promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
 - reducerea costului colectării;
 - promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
 - întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF;

- derularea corespunzătoare a activităților necesare susținerii operaționale a Agenției.
- ✓ *Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției*
 - introducerea și menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
 - consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
 - elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership.

Obiective în perioada 2019 - 2020

Acțiuni prioritare

Creșterea conformării voluntare

- ✓ *Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată*
 - elaborarea unui program de formare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;
 - promovarea posibilităților de acordare a înlesnirilor la plată.
- ✓ *Revizuirea procedurilor de administrare fiscală*
 - reorganizarea Registrului Contribuabililor și efectuarea unui recensământ al acestora;
 - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata tuturor obligațiilor fiscale prin toate instrumentele bancare.

Reducerea evaziunii fiscale

- ✓ *Definirea guvernantei implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare*
 - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
 - derularea anuală a sondajelor pentru cunoașterea opiniei mediului de afaceri și a cetățenilor privind tendințele de evaziune fiscală.
- ✓ *Dezvoltarea activității de analiză a decalajului fiscal*
 - realizarea anuală a studiilor de estimare a decalajului fiscal pe domenii de activitate.
- ✓ *Revizuirea procedurilor antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor*
 - extinderea, integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
 - îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- ✓ *Combaterea fraudelor vamale*
 - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
 - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și implementarea unui management operațional mai eficient;

- utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv.
- ✓ *Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor*
 - dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
 - dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- ✓ *Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor*
 - implementarea unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
 - dezvoltarea etapizată a call-center-ului;
 - implementarea sistemului de gestionare a cozilor și a conceptului de ghișeu unic;
 - dezvoltarea unor inițiative comune cu partenerii guvernamentali și sociali pentru introducerea standardelor de calitate în administrația publică;
 - Îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiune de rambursare;
 - elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiune de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- ✓ *Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție*
 - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
 - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.
- ✓ *Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor*
 - diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
 - dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului;
 - dezvoltarea serviciului Patrimven.

Creșterea eficienței colectării

- ✓ *Reducerea arieratelor fiscale*
 - implementarea strategiei privind recuperarea arieratelor.
- ✓ *Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare*
 - implementarea unui plan de comunicare externă.
- ✓ *Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale*
 - dezvoltarea metodologiilor de prognoză pentru estimarea veniturilor fiscale;
 - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- ✓ *Îmbunătățirea guvernanței agenției și întărirea cooperării internaționale*

- promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
 - reducerea costului colectării;
 - promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
 - întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF.
- ✓ *Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției*
- menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
 - consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
 - elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership.

Capitolul 5 Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2018

5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUAT), estimat pe anul 2018, este rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale sau integral din venituri proprii, bugetului împrumuturilor externe și interne și a bugetului fondurilor externe nerambursabile și reflectă dimensiunea efortului financiar public al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2018.

Veniturile bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, pe anul 2018, se estimează la 67.754,5 milioane lei, reprezentând 7,5% din produsul intern brut, iar în cadrul acestora, veniturile totale ale bugetelor locale se estimează la 52.215,9 milioane lei, reprezentând 5,8 % din produsul intern brut, în timp ce veniturile celorlalte bugete de la nivelul autorităților administrației publice locale reprezintă 1,7% din produsul intern brut.

Venituri proprii Veniturile proprii ale bugetelor locale (formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri) estimate la 11.049,5 milioane lei, reprezintă 16,4% din totalul veniturilor bugetelor locale, în scadere cu 0,4 p.p. față de nivelul estimatului anului 2017.

Cote defalcate din Cotele defalcate din impozitul pe venit reprezintă 15.763,3 milioane lei, respectiv 30,2% din totalul veniturilor bugetelor locale, în scadere față de nivelul estimatului anului 2017 cu 4 p.p .

Sume defalcate din 2.217,3 milioane lei, destinate finanțării:
TVA la nivelul a) finanțării sistemului de protecție a copilului și a centrelor

județelor

publice pentru persoane adulte cu handicap;

b) finanțării cheltuielilor determinate de implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2017 – 2018, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 640/2017 pentru aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2017 – 2018,;

c) finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, în conformitate cu prevederile anexei nr.1, pct. A la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

d) finanțării cheltuielilor prevăzute la art.104 alin.(2) lit.b)-d) din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

e) finanțării instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002;

f) plății contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor Legii-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice;

g) finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor județene;

h) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit. c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Sume defalcate din TVA la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor

5.204,3 milioane lei destinate:

a) finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 104 alin. (2) lit.b)-d) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

b) finanțării drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu

handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) finanțării ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;

d) finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;

e) finanțării cheltuielilor creșelor;

f) finanțării cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: sistemul de protecție a copilului, centrele publice pentru persoane adulte cu handicap, finanțării cheltuielilor determinate de implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2017 – 2018, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 640/2017, finanțarea cheltuielilor prevăzute la art.104 alin.(2) lit.b)-d) din Legea educației naționale nr.1/2011 în unitățile de învățământ special și centrele de resurse și asistență educațională, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 și plata contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor Legii-cadru nr.153/2017;

g) finanțării drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările și completările ulterioare;

h) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017, în conformitate cu prevederile anexei nr.1, pct. A la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014;

i) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.18 alin.(5) lit. c) din Legea nr.17/2000;

j) finanțării cheltuielilor privind acordarea unui suport alimentar în 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat;

Finanțarea
drumurilor județene
și comunale

450,0 milioane lei.

Repartizarea sumelor pe județe s-a făcut la propunerea Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, și s-au avut în vedere datele statistice comunicate de Institutul național de statistică, referitoare la lungimea drumurilor județene și comunale la data de 31 decembrie 2016.

Echilibrarea bugetelor locale	5.290,4 milioane lei repartizate pe unități/subdiviziuni administrativ-teritoriale prin derogare de la prevederile art.32 și art.33 din Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.
Finanțarea învățământului particular sau confesional acreditat	178,6 milioane lei, repartizate pe județe potrivit propunerilor Ministerului Educației Naționale, în baza standardelor de cost.
Subvenții de la bugetul de stat	7.505,4 milioane lei, din care, în principal, pentru: <ul style="list-style-type: none"> ◆ finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap (4.077,3 milioane lei); ◆ acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri (70 milioane lei); ◆ finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de Dezvoltare Locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului 28/2013 (2.053,1 milioane lei) ◆ susținerea derulării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile (FEN) postaderare (490,9 milioane lei) implementate la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

5.2 Investițiile publice semnificative prioritizate

Conform prevederilor *O.U.G. nr. 88/2013 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare pentru îndeplinirea unor angajamente convenite cu organismele internaționale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr.25/2014, cu modificările și completările ulterioare* (O.U.G. nr. 88/2013) și ale *Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014*, în perioada aprilie-iunie 2017, la nivelul ordonatorilor principali de credite a avut loc un proces de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor Publice spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

Principiile pe baza cărora proiectele de investiții publice sunt evaluate în cadrul procesului de prioritizare sunt: oportunitatea proiectului de investiții în contextul strategiilor sectoriale sau naționale, justificarea economică și socială a acestuia, suportabilitatea și sustenabilitatea financiară, aranjamente pentru implementare/performanță în implementare și perioada rămasă până la finalizarea proiectului de investiții publice (pentru proiectele de investiții publice în continuare).

Obiectivele generale urmărite sunt alinierea portofoliului proiectelor de investiții ce se finanțează din fonduri publice cu prioritățile Guvernului și asigurarea includerii în bugetele anuale a proiectelor de investiții publice cu beneficii economice și sociale ridicate.

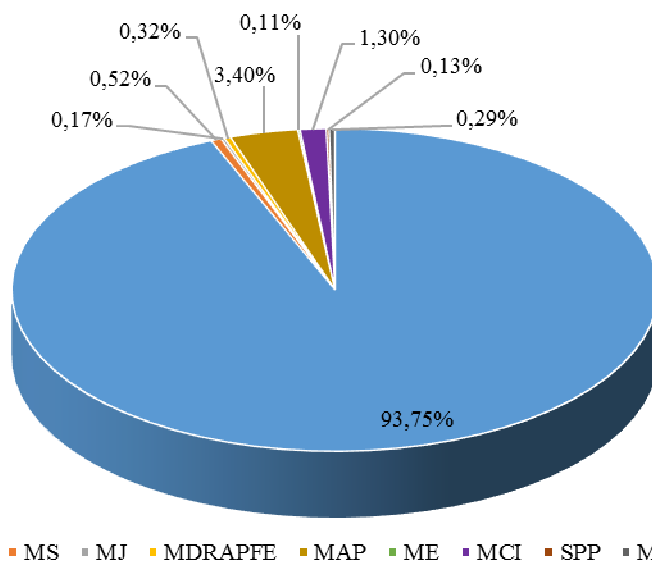
Pe baza informațiilor transmise de 9 ordonatori principali de credite, respectiv listele proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate, Ministerul Finanțelor Publice a elaborat și prezentat Guvernului, spre aprobare, proiectul de memorandum conținând rezultatele prioritizării. Guvernul a aprobat acest memorandum în data de 27 iulie 2017.

Prezentăm mai jos un sumar al analizei informațiilor prezentate de către ordonatorii principali de credite în procesul de evaluare a acestor proiecte de investiții.

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor	103
Ministerul Sănătății	2
Ministerul Justiției	2
Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene	2
Ministerul Apelor și Pădurilor	10
Ministerul Economiei	1
Ministerul Cercetării și Inovării	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	1
Total	123

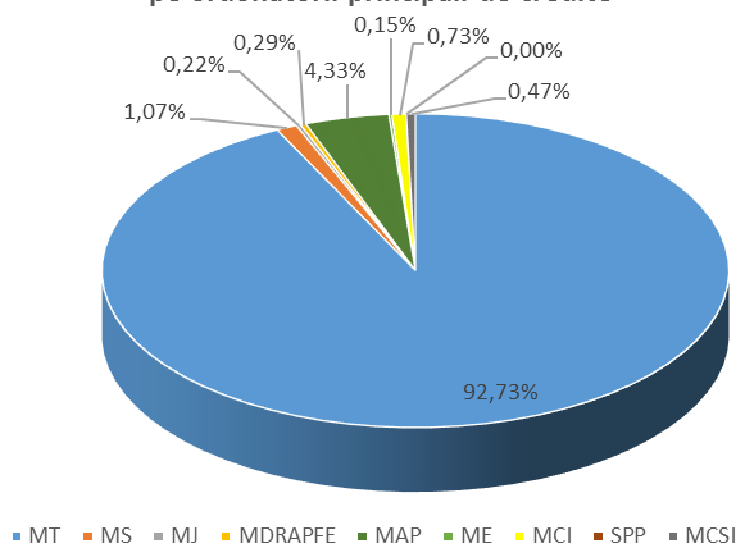
În ceea ce privește distribuția cheltuielilor totale pe ordonatorii principali de credite, s-a constatat că cea mai ridicată pondere în aceste cheltuieli revine Ministerului Transporturilor (93,75%), urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor (3,40%) și Ministerul Cercetării și Inovării (1,30%). Celelalte ministere dețin o pondere de sub 1% (Figura 1).

Figura nr. 1. Distribuția procentuală a cheltuielilor totale pe ordonatorii principali de credite

Din valoarea totală a necesarului de finanțare până la finalizare, 99,63% constituie sume ce urmează a fi angajate de la bugetul de stat și 0,37% reprezintă sume ce urmează a fi angajate din alte surse. Cea mai ridicată pondere în totalul necesarului de finanțare o deține, în continuare, Ministerul Transporturilor, urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor. Prezentăm mai jos, în Figura nr. 2, distribuția procentuală a acestor sume pe ministere.

Figura nr. 2 Distribuția procentuală a necesarului de finanțare pe ordonatorii principali de credite

Analizele efectuate cu privire la informațiile aferente celor 123 de proiecte de investiții publice semnificative, transmise de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare au evidențiat următoarele aspecte cu privire la stadiul implementării:

Stadiul implementării	Număr de proiecte
Proiecte de investiții cu stadiul fizic de 0%	23
Proiecte de investiții în curs de implementare	65
Proiecte de investiții cu stadiu fizic de execuție de 100%	35

S-a constatat, de asemenea, că proiectele al căror stadiu fizic de execuție este 0% au un necesar de finanțare până la finalizare ce reprezintă 39,81% din totalul necesarului de finanțat pentru proiectele de investiții publice semnificative, proiectele în curs de implementare au o pondere a necesarului de finanțare până la finalizare de 60,19% în totalul necesarului de finanțat, iar proiectele cu stadiu fizic de execuție de 100% au un necesar de finanțare până la finalizare ce reprezintă 1,08% din totalul necesarului de finanțat pentru proiectele de investiții publice semnificative.

În scopul întăririi disciplinei bugetare, începând cu anul 2017 ordonatorii principali de credite au obligația de a reflecta rezultatele prioritizării în bugetele anuale și de a repartiza resursele bugetare, disponibile la nivel de titlu de cheltuielă, astfel încât gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare pentru un proiect de investiții publice să nu depășească gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare aferent oricărui alt proiect de investiții publice care a obținut un punctaj superior, în urma aplicării principiilor și criteriilor de prioritizare. Acest mecanism de bugetare a proiectelor de investiții publice semnificative a fost reglementat în cuprinsul art. 45 din O.U.G. nr. 88/2013.

Capitolul 6. Datoria publică și finanțarea deficitului bugetar

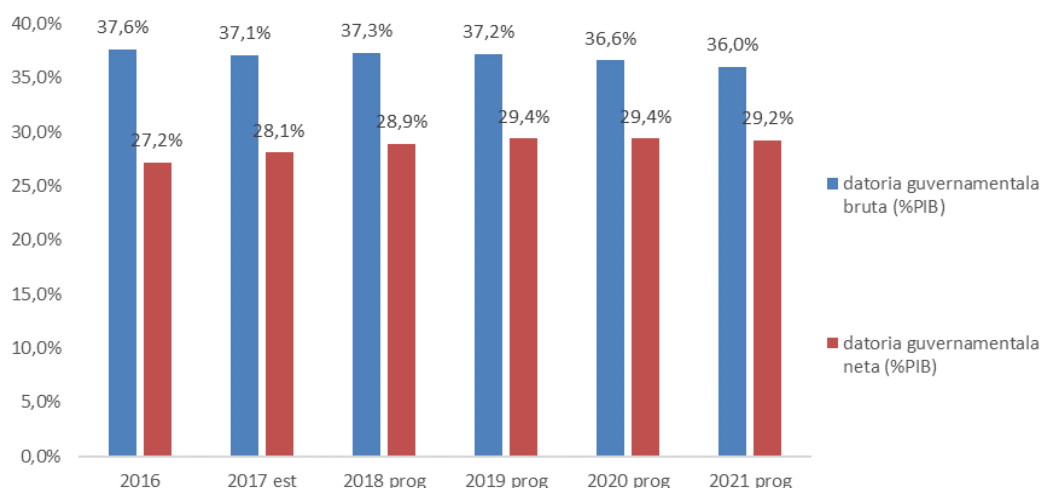
Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2016 la un nivel de 37,6% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2016, datoria internă a reprezentat 19,4% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,2% din PIB. La sfârșitul lunii septembrie 2017, datoria guvernamentală a reprezentat 37,0% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,1% din PIB, iar datoria externă a fost de 17,9% din PIB.

Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2017 este de 37,1% din PIB, iar pe termen mediu (2018 - 2021) se va situa sub 40,0% din PIB, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete²³ este estimat la 28,1% pentru sfârșitul anului 2017, iar pe termen mediu nu va depăși 30,0% din PIB.

²³ reprezintă datoria guvernamentală brută diminuată cu activele financiare lichide. Activele financiare se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3-titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență (Aprilie 2017).

Datoria guvernamentala conform metodologiei UE (%PIB)

Sursa : MFP

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel relativ stabil și sustenabil se datorează creșterii economice estimate la o medie anuală de cca 5,5% și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2018-2021.

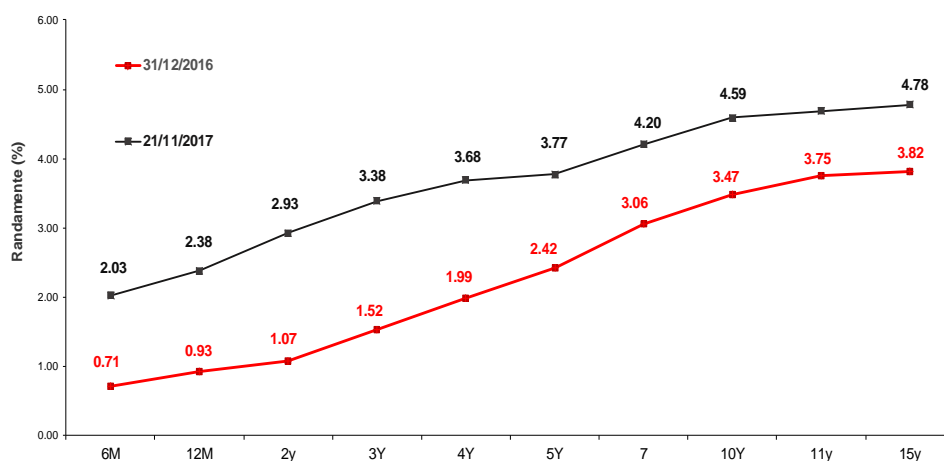
Finanțarea deficitului bugetar

În anul 2017, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetar s-a realizat în principal din surse interne și în completare din surse externe, prin emisiuni de titluri de stat.

De la începutul anului și până în prezent (22 noiembrie) au fost emise titluri de stat pe piața internă în valoare de 39,8 mld. lei.

Nivelul costurilor de finanțare s-a menținut relativ stabil pe parcursul primelor 9 luni ale anului. Începând cu luna octombrie, într-un context caracterizat de creșterea ratelor dobânzilor din piața monetară și a așteptărilor inflaționiste, randamentele titlurilor de stat pe piața internă înregistrează creșteri, în special pe segmentul maturităților scurte și medii.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața secundară internă, perioada decembrie 2016 – noiembrie 2017

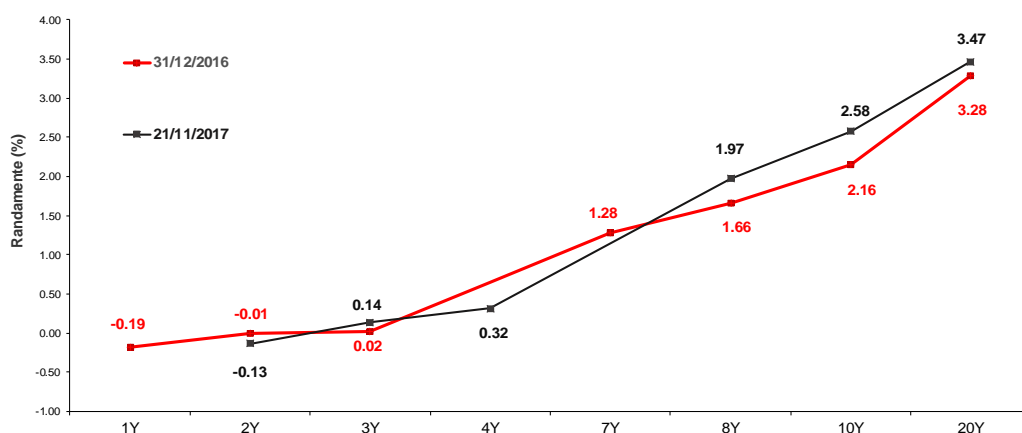

Sursa: MFP

În anul 2017 au fost realizate două emisiuni pe piețele financiare externe, și anume: a) prima emisiune a fost lansată în data de 10 aprilie, fiind atrasă suma de 1,75 miliarde euro, din care 1 miliard euro printr-o emisiune nouă cu maturitatea de 10 ani, cupon 2,375% (randament 2,411%) și 0,75 miliarde euro prin redeschiderea emisiunii lansată în octombrie 2015, cu maturitatea inițială de 20 ani, cupon 3,875% (randament 3,55%), b) cea de-a doua emisiune în sumă de 1 miliard de euro s-a realizat în data de 10 octombrie 2017, prin redeschiderea emisiunii lansată în aprilie 2017. Tranzacția s-a realizat la cel mai scăzut cost pentru această maturitate fiind obținut un randament de 2,114% fata de nivelul de 2,411% înregistrat la lansarea inițială din luna aprilie.

De la începutul anului și până în prezent (22 noiembrie) randamentele obligațiunilor emise de România pe piețele externe s-au menținut la niveluri stabile.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața secundară externă, perioada decembrie 2016 – noiembrie 2017

Sursa: MFP

În anul 2018 similar anului 2017, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și în completare din surse externe. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă în realizarea procesului de finanțare, urmărind asigurarea caracterului predictibil și transparent al ofertei de titluri de stat, tocmai pentru a putea reacționa prompt și adecvat la potențialele modificări în tendințele pieței și comportamentul investitorilor.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denumite în lei, respectiv certificate de trezorerie cu scadențe pe termen scurt și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul consolidării curbei de randamente în lei. Pe piața internă, pentru a crește lichiditatea pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire

a unor serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament, concomitent cu o politică transparentă de emiteră a titlurilor de stat, până la atingerea unor volume pe emisiune în valoare echivalentă de până la 2 miliarde Euro, cu informarea în prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. Emisiunile de titluri de stat denumite în Euro pe piața internă, pot fi realizate în contextul unei cereri importante pentru astfel de instrumente venită din partea investitorilor locali în contextul lipsei unor instrumente alternative, fiind astfel create premisele unui raport maturitate/cost avantajos.

De asemenea, în funcție de finalizarea cadrului procedural și operațional privind operațiunile pe piața secundară la nivelul BNR, se are în vedere utilizarea operațiunilor de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, în scopul facilitării procesului de refinanțare a seriilor cu volume acumulate mari, care devin scadente, și accelerării procesului de creare a unor serii de titluri de stat de tip benchmark lichide. În mod similar, se intenționează utilizarea operațiunilor de tip reverse repo pentru un management eficient al lichidităților, în baza unei consultări în prealabil cu BNR, în vederea coordonării politicilor de finanțare și de administrare a lichidităților cu cele monetare.

În scopul creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat se va introduce Programul Tezaur, prin intermediul căruia populația va putea subscrie certificate de trezorerie prin unitățile operative ale Trezoreriei Statului.

În ceea ce *privește sursele de finanțare externă*, MFP intenționează să-și mențină prezența pe piețele internaționale de capital, în principal prin emisiuni de obligațiuni denumite în euro. MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării piețelor internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc, de potențialele implicații ale politicilor băncii centrale, precum și de evoluția pieței locale. Emisiunile denumite în dolari pe piețele externe sau în alte valute se vor lansa doar ca alternativă de finanțare, în condiții de cost avantajoase, în cazul unor evenimente externe care ar putea limita accesul la anumite segmente de maturitate la finanțarea pe piața europeană, având în vedere avantajele oferite, prin extinderea maturității, capacitatea crescută a pieței de absorbție a noilor emisiuni și diversificarea bazei de investitori.

Totodată, pe termen mediu, MFP intenționează să continue parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora în limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie prin condițiile de cost și maturitate oferite, cum ar fi împrumuturile BIRD de politici de dezvoltare (DPL), precum și celelalte împrumuturi contractate de la IFI-uri în scopul finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice guvernamentale, disponibilizarea sumelor având la bază realizarea unor măsuri și/sau alte acțiuni necesare în domeniul reformelor sectoriale.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în

vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pe termen mediu, nivelul acestui buffer va fi în continuare consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare.

În vederea utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), pentru crearea cadrului legal, procedural și tehnic Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică beneficiază de asistență tehnică din partea Trezoreriei Băncii Mondiale, pentru o perioadă de 25 luni, în cadrul proiectului cu tema “Dezvoltarea capacității de administrare a datoriei publice guvernamentale prin utilizarea instrumentelor financiare derivate” cod SIPOCA 10. Proiectul este finanțat din Fondul Social European în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 și se află în perioada de implementare.

Capitolul 7

Perspective bugetare pentru perioada 2019-2021

7.1 Politica fiscal-bugetară pe termen mediu

Politica de deficit bugetar continua să susțină în mod direct creșterea economică în marja permisă de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), respectiv un deficit bugetar ESA de sub 3% din PIB.

Începând cu anul 2016 politica bugetară este influențată de (i) măsurile de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin (ii) măsurile prevăzute în Programul de Guvernare, adoptate deja în anul 2017, prin care s-au reglementat măsuri în domeniul salarizării personalului din sectorul bugetar, legislației în domeniul drepturilor cu caracter social, legislației în domeniul pensiilor, legislației în domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale, toate acestea cu impact asupra bugetului.

Astfel, pe fondul măsurilor enumerate mai sus, în anul 2016 deficitul bugetar ESA a înregistrat o creștere abruptă către valoarea maximă permisă (3% din PIB), fiind estimat să rămână la acest nivel și pe anii 2017 și 2018.

Ajustarea semnificativă a deficitului bugetar este planificată a începe în anul 2019, cand soldul ESA se va îmbunătăți cu peste 0,5pp, ritm care va fi susținut și pentru anul 2020.

În termeni structurali, se manifestă o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză prescurtat: MTO) stabilit pentru România, respectiv 1% din PIB, dar cu perspectiva de **a reintra pe o traiectorie de convergență către MTO începând cu anul 2019.**

Devierea de la MTO se produce însă cu **menținerea, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat.**

Veniturile, Cheltuielile și Soldul bugetului general consolidat (%PIB)				
	2018	2019	2020	2021
	Estimări	Estimări	Estimări	Estimări
VENITURI cash	31,7	31,9	32,0	31,9
CHELTUIELI cash	34,6	34,4	33,8	33,1
SOLD cash	-2,97	-2,58	-1,89	-1,23
SOLD metodologie ESA	-2,96	-2,38	-1,82	-1,45
SOLD structural	-3,17	-2,71	-2,22	-1,71

Notă: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor.

Veniturile bugetare

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2019-2021 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici, corelată cu evoluția încasărilor precum și cu modificările legislative.

În valoare nominală veniturile bugetare sunt proiectate în creștere la sfârșitul orizontului de prognoză cu peste 24% față de nivelul din anul 2018 ceea ce reprezintă o majorare de 0,2pp raportat la PIB.

Pentru anul 2018 este prognozată o majorare a veniturilor bugetare cu 1,2 puncte procentuale (la 31,7% din PIB) față de evoluția estimată în anul 2017, în principal datorită îmbunătățirii prognozate a absorbției fondurilor europene și a dinamicii încasărilor din contribuții sociale în condițiile în care veniturile fiscale sunt estimate să se diminueze la 16,0% din PIB de la 16,6% din PIB în 2017. Pe termen mediu, veniturile bugetului general consolidat vor crește ușor față de nivel programat pentru anul 2018 până la 31,9% din PIB în 2021 în contextul în care reducerea estimată a veniturilor fiscale pe termen mediu va fi compensată de avansul încasărilor din contribuții de asigurări sociale de la 10,1% din PIB în 2018 la 11,6% din PIB în anul 2021.

În structura veniturilor fiscale, veniturile din impozit pe profit sunt prognozate să se mențină la un nivel de 1,7% din PIB în perioada 2017-2021, în condițiile în care elasticitatea supraunitară a încasărilor din această sursă raportată la dinamica creșterii economice va fi afectată de impactul negativ asupra veniturilor din impozitul pe profit introdus de obligativitatea încadrării persoanele juridice cu venituri realizate de până în 1 milion euro în categoria microîntreprinderilor (Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2017).

Încasările din impozitul pe venit sunt prognozate să se diminueze de la 3,6% din PIB în anul curent la 2,3% din PIB în anul 2018 ca urmare a reducerii cotei de impozit pe venit de la 16% la 10%, modificarea sistemului deducerilor personale și a pachetului de măsuri privind transferul contribuțiilor sociale (OUG nr.79/2017). Pe termen mediu, dinamica prognozată a fondului de salarii din economie (câștig salarial mediu brut și efectivul salariaților din economie) va conduce la creșterea ușoară a veniturilor din această sursă cu 0,2 pp până la 2,5% în anul 2021.

Se estimează că veniturile din impozite și taxe pe bunuri și servicii vor înregistra o creștere de 0,6 puncte procentuale la 10,8% în PIB în 2018 față de anul curent, în principal ca urmare a evoluției veniturilor din TVA. Încasările din taxa pe valoarea adăugată în anul 2018 înregistrează o creștere semnificativă față de estimările preliminare ale anului 2017, având în vedere impactul pozitiv (estimat la 4,9 miliarde lei) al introducerii mecanismului de plata defalcată a TVA și măsurilor privind

îmbunătățirea colectării implementate de ANAF în perioada 2017-2018. Estimările pe termen mediu au avut la bază ipoteza că impactul acestor măsuri se va reduce în timp iar veniturile din TVA vor înregistra 6,4% din PIB în anul 2021. Pe termen mediu, încasările din impozite și taxe pe bunuri și servicii se vor menține ca pondere în PIB (11,1% în 2020).

Veniturile din accize vor înregistra o ușoară creștere în anul 2018 la 3,3% din PIB, în principal datorită creșterii nivelului de accize pentru produse energetice potrivit OUG nr. 25/2017. În perioada 2019-2021 dinamica veniturilor din accize este prognozată să reflecte ritmul de creștere reală a consumului privat iar ponderea acestora să se reducă ușor la 3,1% din PIB în anul 2021.

Încasările din contribuții de asigurări sociale în anul 2018 sunt estimate să crească cu 1,6pp din PIB față de anul 2017, fiind influențate în principal de prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.79/2017 și Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.82/2017:

- reducerea cotelor contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate,
- stabilirea în sarcina angajatorilor a contribuției asiguratorii pentru muncă în cotă de 2,25% pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor,
- transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor,
- reducerea cotei de transfer către pilonul II la 3,75%.

Impactul bugetar asupra veniturilor generat de prevederile Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2017 pentru anii 2018-2021 (milioane lei):

	2018	2019	2020	2021
Impozit pe venit	-13.538,3	-14.674,6	-15.958,3	-17.338,4
Contribuții de asigurări sociale de stat	9.175,1	12.233,6	12.891,0	14.240,0

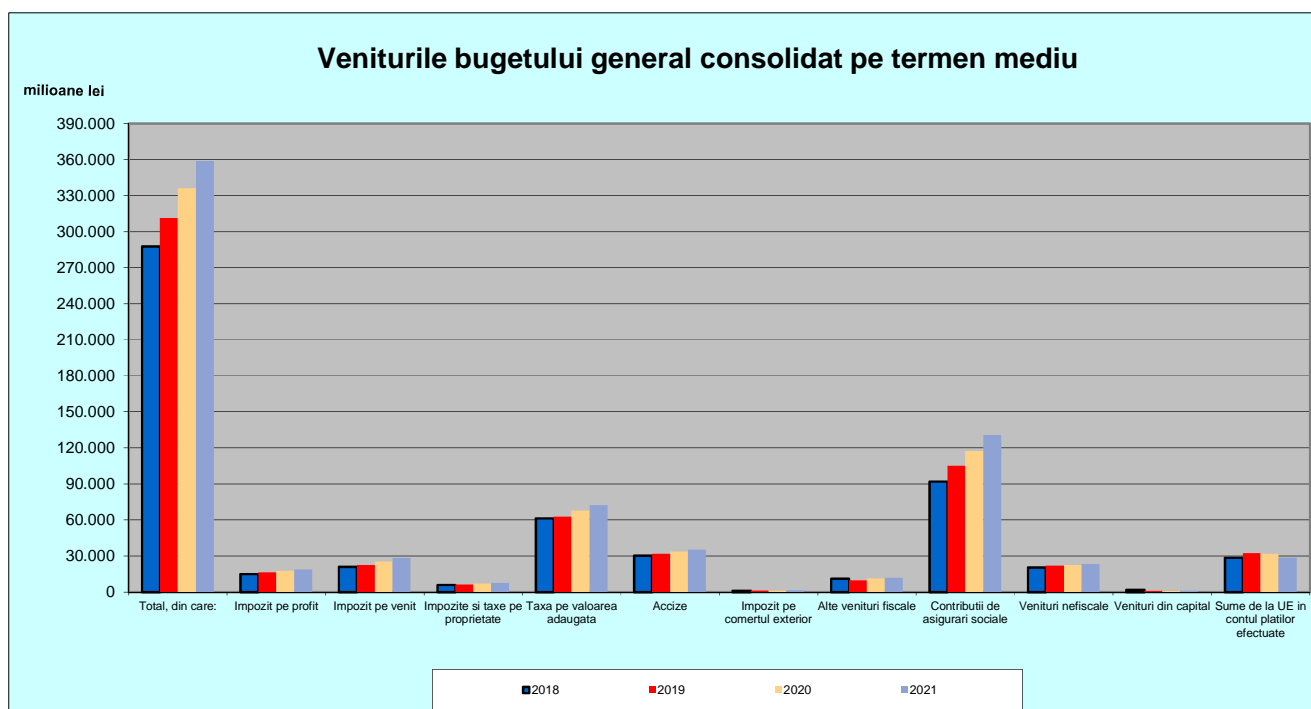
Pe termen mediu, evoluția încasărilor din contribuții de asigurări sociale este determinată de majorarea prognozată a câștigului salarial mediu și a numărului de salariați, ponderea veniturilor din această sursă fiind prognozată să ajungă la 11,6% din PIB în anul 2021.

Veniturile nefiscale sunt estimate să se reducă în anul 2018 la 2,2% din PIB și să se mențină la un nivel asemănător pe termen mediu, în condițiile în care în anul 2017 sunt prognozate să se încaseze venituri suplimentare la acest capitol conform OUG 29/2017.

	Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -				Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -				
	- mil. lei -				- % din PIB -				
	2018	2019	2020	2021		2018	2019	2020	2021
Total, din care:	287.522	311.373	336.134	358.925	Total, din care:	31,7	31,9	32,0	31,9
Impozit pe profit	15.020	16.354	17.602	18.863	Impozit pe profit	1,7	1,7	1,7	1,7
Impozit pe venit	20.803	22.693	25.434	28.359	Impozit pe venit	2,3	2,3	2,4	2,5
Impozite si taxe pe proprietate	5.824	6.361	6.930	7.488	Impozite si taxe pe proprietate	0,6	0,7	0,7	0,7
Taxa pe valoarea adaugata	61.308	62.828	67.631	72.433	Taxa pe valoarea adaugata	6,8	6,4	6,4	6,4
Accize	30.218	31.879	33.633	35.284	Accize	3,3	3,3	3,2	3,1
Impozit pe comerțul exterior	1.042	1.138	1.240	1.353	Impozit pe comerțul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri fiscale	10.919	9.714	11.199	11.653	Alte venituri fiscale	1,2	1,0	1,1	1,0
Contributii de asigurari sociale	91.812	105.188	117.325	130.548	Contributii de asigurari sociale	10,1	10,8	11,2	11,6
Venituri nefiscale	20.326	21.809	22.474	23.291	Venituri nefiscale	2,2	2,2	2,1	2,1
Venituri din capital	1.844	884	927	967	Venituri din capital	0,2	0,1	0,1	0,1
Donatii	3	3	2	2	Donatii	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE in contul platilor efectuate	28.401	32.523	31.737	28.683	Sume de la UE in contul platilor efectuate	3,1	3,3	3,0	2,5

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Politica de cheltuieli

Ponderea în PIB a cheltuielilor bugetare totale se înscrie pe un trend descendent pe termen mediu pentru a permite ajustarea deficitului bugetar.

Cheltuielile cu bunuri și servicii se mențin, în anul 2018, la un nivel nominal cvasi-stabil față de anul 2017, fiind influențate în acest sens de restricțiile aplicate ordonatorilor principali de credite pentru anul 2018. Traectoria acestei categorii de cheltuieli este una descendentă pe termen mediu raportat la PIB.

Cheltuielile de personal se majorează în anul 2018 atât în valoare nominală cât și ca pondere în PIB pe fondul aplicării Legii-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Către finalul orizontului de programare acestea își diminuează dinamica nominală sub cea a produsului intern brut pentru a crea mai mult spațiu fiscal pentru cheltuielile de investiții.

Cheltuielile cu asistența socială se majorează constant în valoare nominală pe fondul majorării punctului de pensie (1100 lei începând cu 1 iulie 2018) și a indemnizației sociale pentru pensionari (640 lei începând cu 1 iulie 2018). Către finele intervalului de programare și această natură de cheltuieli va înregistra o reducere ca pondere în PIB, facilitând astfel efortul de ajustare a deficitului bugetar.

Pe termen mediu cheltuielile cu dobânzile se stabilizează ca pondere în PIB la nivelul de 1,3%.

Reducerea ponderii în PIB a celorlalte naturi de cheltuieli crează spațiu fiscal pentru majorarea semnificativă a alocărilor pentru investiții de la 4,2% din PIB în 2018 la 4,8% din PIB în anul 2021 în condițiile asigurării unei ajustări a deficitului bugetar cash de aproximativ 1,7 puncte procentuale până la sfârșitul intervalului de prognoză.

Cheltuielile bugetului general consolidat

- pe clasificatia economica -

- mil. lei -

	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	314.481	336.592	355.969	372.812
Cheltuieli de personal	81.156	84.126	88.591	93.107
Bunuri si servicii	39.927	40.777	42.674	46.235
Dobanzi	12.097	12.297	13.392	14.427
Subventii	7.210	7.116	7.271	7.892
Asistenta sociala	98.620	110.331	116.929	122.699
Alte transferuri	36.937	36.444	33.799	34.079
Cheltuieli de investitii	38.534	45.501	53.312	54.374

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat

- pe clasificatia economica -

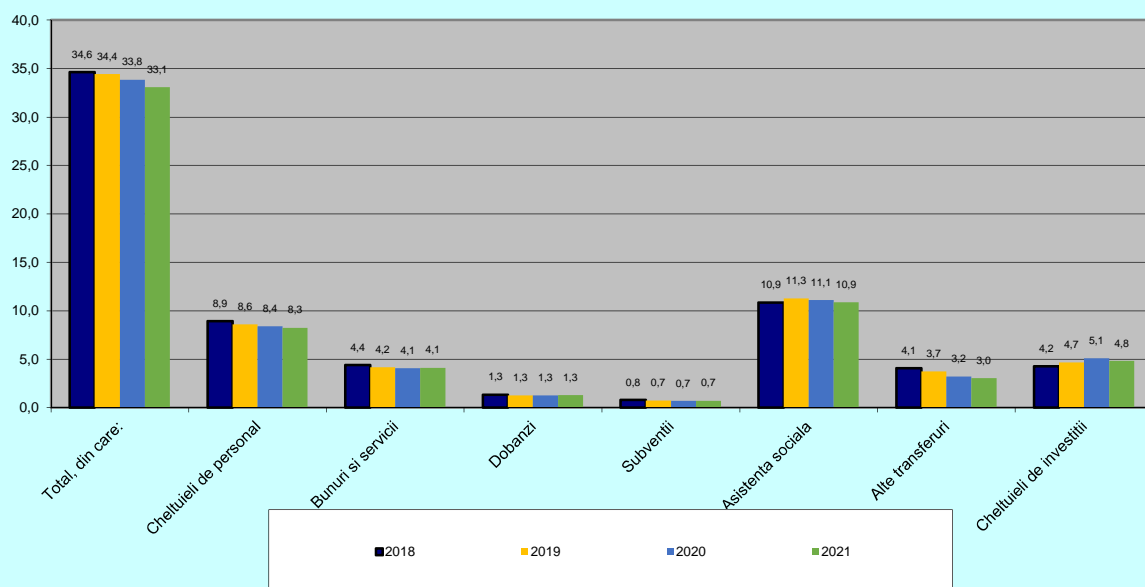
- % din PIB -

	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	34,6	34,4	33,8	33,1
Cheltuieli de personal	8,9	8,6	8,4	8,3
Bunuri si servicii	4,4	4,2	4,1	4,1
Dobanzi	1,3	1,3	1,3	1,3
Subventii	0,8	0,7	0,7	0,7
Asistenta sociala	10,9	11,3	11,1	10,9
Alte transferuri	4,1	3,7	3,2	3,0
Cheltuieli de investitii	4,2	4,7	5,1	4,8

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat dupa natura economica

% din PIB

7.2 Finanțări de la Uniunea Europeană

A. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

1. Principalele evoluții în anii 2016 și 2017

Anul 2016 a fost un an important pentru procesul de gestionare a fondurilor europene, deoarece autoritățile de management au transmis către Autoritatea de Certificare și Plată, în conformitate cu calendarul stabilit prin HG 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013, ultimele declarații de cheltuieli aferente acestui cadru financiar, care cuprind cheltuieli efectuate de beneficiari până la 31 decembrie 2015.

De asemenea, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar, până la 31 martie 2017, au fost transmise către CE aplicațiile de plată finale pentru toate PO finanțate din 2007 – 2013. În consecință, rata de absorbție înregistrată este de aprox. 89% din alocarea UE aferentă.

Pentru cadrul financiar 2014 - 2020 au fost desemnate toate autoritățile implicate în sistemul de management și control pentru Programele Operaționale finanțate în actuala perioadă de programare, respectiv:

- ✓ Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România-Serbia (15.07.2016);
- ✓ Programul de cooperare transfrontalieră INTERREG V-A România-Bulgaria (05.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Ajutorarea persoanelor defavorizate (09.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Inițiativa pentru IMM-uri (24.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Asistență Tehnică (27.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Capacitate Administrativă (27.07.2017);
- ✓ Programul INTERREG V-A România-Ungaria (28.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Infrastructură Mare (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Competitivitate (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Regional (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Capital Uman (11.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020 (09.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Ucraina 2014-2020 (11.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 (13.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve).

Totodată, au fost întreprinse acțiuni în vederea:

- dezvoltării și operaționalizării sistemelor informatice de colectare și gestionare a datelor (MySMIS2014 și SMIS2014+);
- lansării apelurilor de proiecte în cadrul programelor operaționale;
- îndeplinirii condiționalităților ex-ante.

Acțiuni aferente cadrului financiar multianual (CFM) 2007 – 2013

- înregistrarea unei rate ridicate de absorbție curentă pentru anul 2016, astfel încât față de finalul anului 2015 aceasta a crescut cu aprox. 20 puncte procentuale, de la aprox. 63% la aprox. 83% (aprox. 15,5 miliarde euro) la 31 decembrie 2016;

- transmiterea Comisiei Europene spre rambursare a aplicațiilor de plată finale în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar
- valoarea totală solicitată CE a fost de aprox. 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă cca. 89% din alocarea UE aferentă acestor programe;
- aprobarea de către Comisia Europeană a finanțării unor proiecte majore de mediu și transport în două etape (fazare), în condițiile nefinalizării acestora până la 31 decembrie 2015;
- maximizarea absorbției prin identificarea de proiecte retrospective și introducerea cheltuielilor aferente în aplicații de plată pentru a fi rambursate de către Comisia Europeană;
- completarea/modificarea cadrului legal și procedural la nivelul întregului sistem de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune pentru procesul de închidere a exercițiului de programare 2007-2013.
- aprobarea de către Guvern a listelor proiectelor fazate și nefuncționale

Acțiuni aferente CFM 2014 – 2020

- implementarea programelor operaționale aferente cadrului financiar 2014 - 2020 prin lansarea ghidurilor solicitantului și a apelurilor de proiecte, inclusiv semnarea de contracte de finanțare și efectuarea de plăți către beneficiari;
- asigurarea unui dialog mai eficient cu beneficiarii fondurilor europene
- creșterea transparenței modului de implementare a programelor operaționale finanțate din fonduri europene;
- transpunerea în legislația națională a noilor directive europene în domeniul achizițiilor publice și a cadrului instituțional aferent sistemului național de achiziții publice, cu sprijinul instituțiilor de specialitate.
- transmiterea către Autoritatea de Audit a documentelor aferente pachetelor de desemnare pentru toate programele operaționale gestionate de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene.

2. Stadiul implementării

2.1 Instrumente structurale Cadrul financiar Multianual (CFM) 2007-2013

În cadrul obiectivului „Convergență”, din alocarea UE de 18,78 miliarde euro pentru cele 7 programe operaționale²⁴ finanțate au fost contractate fonduri UE în valoare de aprox. 20 miliarde euro reprezentând 107%.

Rata de absorbție curentă²⁵

Valoarea aplicațiilor de plată care a fost declarată Comisiei Europene este de 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă de aprox. 89% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013.

Rata rambursărilor²⁶

Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007-2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 89% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013. Din această sumă, 2,11 miliarde euro reprezintă prefinanțări, în timp ce 14,88 miliarde euro reprezintă

²⁴ Programul Operațional Regional, Programul Operațional Sectorial Transport, Programul Operațional Sectorial Mediu, Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative și Programul Operațional Asistență Tehnică.

²⁵ Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

²⁶ Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

sume rambursate de către Comisia Europeană, rata rambursărilor fiind de 78% din totalul alocat pentru perioada 2007-2013.

Repartizarea pe tipuri de fond a sumelor solicitate CE și rambursate de către aceasta, se prezintă astfel:

	mil. euro	
Fond	Sume solicitate	Sume rambursate
FEDR ²⁷	8.250	7.333
FC ²⁸	5.365	5.030
FSE ²⁹	3.114	2.518

Rata finală de absorbție va putea fi stabilită numai după acceptarea pachetului de închidere de către CE și plata soldului final aferent aplicațiilor de plată finale transmise de către România, până la data de 31 Martie 2017, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar.

2.2 Fondurile Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020

Începând cu anul 2015, au fost lansate 1138 apeluri de proiecte pentru programele operaționale (PO) gestionate de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică, Regional, Capacitate Administrativă, Inițiativa pentru IMM-uri). Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 18,9 miliarde euro, reprezentând 68,5% din alocarea totală de aprox. 28 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Până la data de 13 octombrie 2017, au fost semnate 1254 contracte de finanțare în valoare totală eligibilă de aprox. 5,9 miliarde euro, reprezentând aprox. 21% din alocarea totală aferentă acestor PO. În cadrul acestor contracte au fost efectuate plăți de către autoritățile de management în sumă de 0,92 miliarde euro.

Pentru PO mai sus menționate, s-au primit de la CE fonduri de prefinanțare în cuantum de 1,43 miliarde euro, reprezentând 6,4% din alocarea UE de aproximativ 22,54 miliarde euro aferentă acestora.

Până în prezent, valoarea aplicațiilor de plată transmise la Comisia Europeană este de aproximativ 530 mil. euro, din care CE a rambursat, până în prezent, suma de 418,8 mil. euro.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate se realizează după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare, Anul 2016 a implicat și continuarea procesului de îndeplinire a condiționalităților. România și-a asumat prin Acordul de Parteneriat îndeplinirea unui număr de 36 de condiționalități ex-ante, din diverse domenii. Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale, MDRAPFE coordonand procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii acestora.

²⁷ Fondul European de Dezvoltare Regională

²⁸ Fondul de Coeziune

²⁹ Fondul Social European

2.3 Măsurile implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

2.3.1 Măsurile implementate

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016 - 2017 au vizat pe de-o parte procesul de închidere a programelor operaționale 2007 – 2013, iar pe de altă parte procesul de desemnare a autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și accelerarea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 - 2020.

Astfel, s-au întreprins o serie de măsuri, dintre care menționăm:

- revizuirea cadrului legal și instituțional:
 - modificarea HG nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, prin care au fost stabilite principalele activități și termene care trebuie respectate de către toate structurile implicate în închiderea programelor operaționale;
 - modificarea și completarea OUG 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, în scopul flexibilizării condițiilor de plată către beneficiari;
 - adoptarea/modificarea principalelor acte normative necesare procesului de implementare a FESI (HG nr. 398/2015 - cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI, OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene și HG nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2015).
 - Ministerul Transporturilor a fost desemnat organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM).
 - aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a instrumentelor structurale și a fondurilor ESI prin preluarea de către fostul Minister al Fondurilor Europene a organismelor intermediare/intermediare regionale POS M și POS DRU;
- fazarea proiectelor: o serie de proiecte majore și non-majore finanțate prin cadrul financiar 2007 – 2013 care nu s-au încheiat la termenul de eligibilitate au putut fi eşalonate, respectiv lucrările rămase de efectuat pot fi finanțate din bugetul 2014-2020. România a făcut 90 de proiecte pe două PO (84 POIM și 6 POC), pentru care valoarea totală eligibilă a fazei II este de 3,5 miliarde euro .
- simplificarea ghidurilor pentru beneficiari și a procedurilor de accesare a fondurilor, pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului, astfel încât regulile să fie aproximativ aceleași pentru beneficiarul care depune un proiect, indiferent de programul din care se finanțează;
- elaborarea unor Orientări generale la nivel de program și publicarea calendarelor pentru apelurile de proiecte 2016/2017, în vederea asigurării unei reale predictibilități a posibilităților de finanțare;
- depunerea de către solicitanți în format electronic a cererilor de finanțare;
- dezvoltarea unui sistem de evaluare a funcționarilor publici care gestionează asistența financiară nerambursabilă folosind indicatori de performanță, atât de încadrare în timp, cât și de calitate, dezvoltați prin intermediul unui acord de servicii încheiat cu Banca Mondială;

- asigurarea fondurilor necesare autorităților de management pentru efectuarea plăților către beneficiari în cazul indisponibilității temporare de fonduri UE, prin accesarea mecanismului de alocare temporară a sumelor din venituri din privatizare (conform OUG 40/2015).

2.3.2 Măsurile planificate pentru implementarea fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor acțiuni, prevăzute în Programul de Guvernare:

- Lansarea tuturor apelurilor de proiecte, pe toate liniile de finanțare, atât pentru beneficiarii publici, cât și pentru cei privați, până la sfârșitul anului 2017.
- Timpi scurți de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare.
- Accreditarea tuturor autorităților de management.
- Achitarea fără întârziere a facturilor beneficiarilor, prin crearea unui mecanism transparent de monitorizare a facturilor, de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management.
- Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României (anul 2018).
- Măsurile de simplificare și evitare a supra-proceduralizării și birocrăției excesive prin simplificarea orientărilor pentru solicitanți, operaționalizarea SMIS 2014+, simplificarea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii privați, introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și baremuri standard pentru costurile unitare în normele naționale și regionale referitoare la eligibilitate, simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construcție.
- Îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a acestor fonduri.
- Utilizarea instrumentelor financiare și a instrumentelor teritoriale.
- Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România.
- Inițierea unui proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor.
- Încurajarea Parteneriatelor Public – Privat, ca alternative și soluții complementare care pot conduce la sustenabilitatea proiectelor cofinanțate de Uniunea Europeană.
- Stimularea schimbului de bune practici în implementarea mecanismelor de creștere a absorbției de fonduri europene cu alte țări membre UE.
- Consultarea periodică cu actorii interesați prin consolidarea structurilor decizionale de la nivelul comitetelor de monitorizare și Comitetul de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat.

2.4 Stadiul implementării cadrului legal și instituțional privind fondurile ESI pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, alte acte normative necesare pentru consolidarea și creșterea absorbției

Cadrul instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor ESI este reglementat prin **Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013**, cu modificările și completările ulterioare, care a fost elaborată în temeiul Regulamentului nr. 1303/2013. Actul normativ stabilește instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI, atribuțiile acestora precum și relațiile autorității de coordonare cu autoritățile de management, autoritățile de certificare și autoritatea de audit, relațiile între aceste autorități, precum și relațiile dintre aceste autorități și Comisia Europeană.

De la apariția HG 398/2015 până în prezent, au existat mai multe modificări ale cadrului instituțional – la nivelul organismelor intermediare – modificări determinate de apariția unor acte normative (OUG nr. 68/2015 pentru aprobarea unor măsuri de gestionare a instrumentelor structurale din domeniul transporturilor, HG nr. 44/2016 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, OUG nr. 23/2016 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a fondurilor structurale și de investiții europene), precum și de aprobarea Programului operațional Inițiativa pentru IMM-uri 2014-2020 de către Comisia Europeană.

În acest context, s-a impus modificarea Hotărârii Guvernului nr. 398/2015, astfel încât să fie prevăzute, în mod unitar, instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul Fondurilor ESI.

De asemenea, a fost aprobată **HG nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020** prin care sunt reglementate următoarele aspecte:

- Stabilirea regulilor generale pe care trebuie să le îndeplinească o cheltuială pentru a fi eligibilă;
- Stabilirea regulilor specifice și a anumitor plafoane pentru unele categorii de cheltuieli „sensibile” de tipul contribuției în natură, costul cu achiziția de terenuri și autovehicule sau mijloace de transport;
- Categoriile de cheltuieli neeligibile.

Prevederile privind eligibilitatea reglementează inclusiv situația în care autoritatea de management, în exercitarea funcției de gestionare a programului, conform art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, acordă asistență financiară nerambursabilă instituției publice din care face parte.

Prin **OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020**, respectiv **Hotărârea Guvernului nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 40/2015** se stabilește cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul de Ajutor European destinat celor mai defavorizate persoane în perioada de programare 2014-2020, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient al acestor fonduri.

De asemenea, în vederea accelerării implementării FESI, prin Ordonanța de Urgență nr. 49 din 30 iunie 2017 au fost modificate mai multe prevederi ale Ordonanței de Urgență nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014 – 2020.

În plus, au fost inițiate sau semnate protocoale de colaborare cu alte instituții care pot sprijini procesul de implementare a acestor fonduri, precum Agenția Națională pentru Integritate, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Agenția Națională pentru Achiziții Publice, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Autoritatea de Certificare și Plată din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

2.5 Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

mil. euro

Program operațional/Program	Tip fond	Alocare (UE)
PO Asistență Tehnică	FEDR	212,77
PO Competitivitate	FEDR	1.329,79
PO Capital Uman	FSE	4.326,84
PO Capacitatea Administrativă	FSE	553,19
PO Regional	FEDR	6.600,00
PO Inițiativa pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii	FEDR	100,00
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.483,53
	FC	6.935,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8.128,00
PO Pescuit	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro (din care contribuția UE este de 441 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

În vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri ESI, este importantă asigurarea unei bune coordonări în etapa de implementare a intervențiilor.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada 2007-2013 și noilor provocări pe care le aduce arhitectura specifică fondurilor pentru perioada 2014-2020, este avută în vedere dezvoltarea unui mecanism de coordonare cu structuri pe 3 niveluri (coordonare strategică, coordonare la nivel tematic și la nivel operațional), așa cum a fost stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat.

Rolul acestui mecanism este de a asigura coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor pe parcursul implementării programelor finanțate din FESI, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

2.5.1 Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale

Mil. Euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.483,53	0,00	593,27	324,66	333,05	380,35	420,24	431,96
	FC	6.935,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	1.134,60
PO Capital Uman	FSE	4.220,84	503,64	538,84	577,38	607,53	636,80	664,94	691,72
Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” (alocare specială)	Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”	105,99	59,55	46,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PO Capacitate Administrativă	FSE	553,19	67,22	71,39	75,93	79,53	83,04	86,43	89,66
Programul Operațional Competitivitate	FEDR	1.329,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	236,50
PO Asistență Tehnică	FEDR	212,77	21,28	31,91	28,91	31,91	31,91	31,91	34,91
PO Regional	FEDR	6.600,00	0,00	1.671,14	841,39	994,50	1.005,65	1.029,44	1.057,87
PO IMM	FEDR	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PNDR	FEADR	8.128,00	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93
POPAM	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15
TOTAL		30.837,53	808,22	6.600,94	4.844,70	4.441,67	4.595,59	4.704,09	4.842,30

2.5.2 Programe gestionate de România în perioada 2014-2020, prin intermediul MDRAPFE³⁰:

2.5.2.1. Programul Operațional Regional (POR)³¹

MDRAPFE este Autoritate de Management pentru POR 2014-2020 și își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România, prin completarea direcțiilor și priorităților de dezvoltare regională și implementate prin POR 2007–2013, precum și prin alte programe naționale.

Bugetul total al POR 2014-2020 este de **8,13 miliarde euro**, din care 6,60 miliarde euro (inclusiv rezerva de performanță) reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională, respectiv 1,53 miliarde euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Obiectivul general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Conform versiunii oficiale a POR 2014-2020, acesta va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare:

- 1) Promovarea transferului tehnologic;
- 2) Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
- 3) Sprijinirea creșterii eficienței energetice în clădirile publice;
- 4) Sprijinirea dezvoltării urbane durabile;
- 5) Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural;
- 6) Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală;
- 7) Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului;
- 8) Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale;
- 9) Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban;
- 10) Îmbunătățirea infrastructurii educaționale;
- 11) Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară;
- 12) Asistența tehnică.

2.5.2.2 Programul Operațional Inițiativa pentru IMM-uri (POIIMM)³²

PO Inițiativa pentru IMM-uri are ca obiectiv facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare prin implementarea instrumentului de garantare neplafonată. POIIMM va sprijini accesul IMM-urilor din România la finanțare, în vederea creșterii productivității, inovării, și a capacității IMM-urilor de a crește pe piețele regionale, naționale și internaționale, prin oferirea unei rate de garantare de până la 80%. **Bugetul** PO IIMM este de **100 milioane euro**. Se poate estima că alocarea de 100 milioane

³⁰ Ministerul Dezvoltării Rurale, Administrației și Fondurilor Europene (MEDRAPFE) este Autoritate de Management pentru aceste Programe Operaționale

³¹ aprobat de către CE pe data de 23 iunie 2015

³² aprobat de către CE pe data de 29 martie 2016

euro va duce la acordarea de noi credite pentru 2.500 de IMM-uri, cu o valoare totală minimă de 400 milioane euro.

În cadrul acestui program se are în vedere:

- Creșterea cifrei de afaceri a IMM (număr de salariați 0-249) – de la 608,81 milioane lei (2013), la 991,68 milioane lei (2023);
- Sprijinirea unui număr de 2.500 întreprinderi;
- Realizarea unui volum de 400 milioane euro investiții private combinate cu sprijinul public pentru întreprinderi.

2.5.2.3. Programul Operational Capacitate Administrativă (POCA)³³

Programul vizează consolidarea capacității administrative a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 "Administrația și guvernarea" și provocarea 2 "Oamenii și societatea" din Acordul de Parteneriat al României. POCA 2014 – 2020 asigură continuitatea viziunii strategice a PODCA 2007 – 2013 cu privire la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice.

Buget total de 658,29 milioane euro, din care 553,19 milioane euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul Social European, respectiv circa 105,10 milioane euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Implementarea programului se realizează prin trei axe prioritare:

- Axa 1 – Administrație publică și sistem judiciar eficiente;
- Axa 2 – Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente;
- Axa 3 – Asistență tehnică.

2.5.2.4 Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)³⁴

Obiectivul general al POIM este Dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de siguranță și utilizare eficientă a resurselor naturale. **Bugetul total al POIM este de 11,88 miliarde euro**, din care 9,41 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POIM va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

- AP1 Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T centrale și a metroului
- AP2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient
- AP3 Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor
- AP4 Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric
- AP5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

³³ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015 prin Decizia C(2015) 1290

³⁴ aprobat de către CE pe data de 9 iulie 2015

AP6 Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

AP7 Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate

AP8 Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

2.5.2.5 Programul Operațional Capital Uman (POCU)³⁵

Programul Operațional Capital Uman stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007-2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.

Strategia POCU urmărește integrarea nevoilor de dezvoltare a resurselor umane în ansamblul programelor și politicilor publice ale României, ca SM al UE și are în vedere valorizarea capitalului uman, ca resursă pentru o dezvoltare sustenabilă în viitor. **Bugetul** total al POCU este de **5,06 miliarde euro**, din care 4,32 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POCU va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP 1 - Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”

AP 2 - Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs

AP 3 – Locuri de muncă pentru toți

AP 4 – Incluziunea socială și combaterea sărăciei

AP 5 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

AP 6 - Educație și competențe

AP 7 - Asistență Tehnică

2.5.2.6 Programul Operațional Competitivitate (POC)³⁶

Obiectivul general al POC este de a contribui la realizarea obiectivului global al Acordului de Parteneriat prin susținerea CDI și TIC pentru competitivitate și dezvoltare. POC propune soluții nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice la nivel național, în special în ceea ce privește (a) sprijinul insuficient pentru CDI și (b) infrastructura subdezvoltată de TIC și implicit servicii slab dezvoltate.

Bugetul total al POC este de **1,58 miliarde euro**, din care 1,33 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POC va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

³⁵ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015

³⁶ aprobat de către CE pe data de 19 decembrie 2014

AP1 Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

AP2 Tehnologia informației și comunicațiilor pentru o economie digitală competitivă

2.5.2.7 Programul Operațional PO Asistență Tehnică (POAT)³⁷

POAT 2014-2020 are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România în conformitate cu principiile și regulile de parteneriat, programare, evaluare, comunicare, management, inclusiv management financiar, monitorizare și control, pe baza responsabilităților împărțite între Statele Membre și Comisia Europeană.

Obiectivul global al POAT 2014-2020 este de a asigura capacitatea și instrumentele necesare pentru o eficientă coordonare, gestionare și control al intervențiilor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții, precum și o implementare eficientă, bine orientată și corectă a POAT, Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) și a Programului Operațional Competitivitate (POC).

Bugetul total al POAT este de **251 milioane euro**, din care 212 milioane euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POAT va finanța proiecte prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP 1 - Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din FESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri

AP 2 - Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul FESI

AP 3 - Creșterea eficienței și eficacității resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI

2.5.2.8 Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

POAD asigură pe întreaga perioadă 2014 - 2020 în principal, distribuția gratuită de ajutoare alimentare în toate localitățile din țară în favoarea persoanelor dezavantajate. POAD este o continuare a Planului european de furnizare ajutoare alimentare în beneficiul persoanelor cele mai defavorizate (PEAD) derulat în perioada 2007 -2013.

Programul este finanțat în proporție de 85% din Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane și în proporție de 15% din bugetul național. **Bugetul** total al POAD este de **0,52 miliarde euro**, din care 0,44 miliarde euro contribuție UE.

Având în vedere că în decembrie 2016 a fost obținută acreditarea sistemului de management și control pentru acest PO, s-a solicitat CE suma de 4,29 mil euro, ceea ce reprezintă aprox. 1% din alocarea UE aferentă PO. Tot în decembrie 2016, Comisia Europeană a rambursat pentru POAD 3,86 mil. euro, ceea ce reprezintă 0,88% din alocarea programului.

2.5.2.9 Programe de cooperare:

³⁷ aprobat de către CE pe data de 18 decembrie 2014

- **Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR:**

Programul Interreg V-A România-Bulgaria³⁸ cu un buget total de 258,50 mil euro, a fost aprobat în 12 februarie 2015 de Comisia Europeană, primul apel de proiecte fiind lansat la 25 martie 2015.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- O regiune bine conectată
- O regiune verde
- O regiune sigură
- O regiune calificată și inclusivă
- O regiune eficientă

Programul Interreg V-A România-Ungaria³⁹ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 9 decembrie 2015 cu un buget total de 231,86 mil euro.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Protejarea în comun și utilizarea eficientă a valorilor comune și resurselor (Cooperarea în domeniul valorilor comune și resurselor)
- Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (Cooperarea în domeniul accesibilității)
- Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere (Cooperare în domeniul ocupării forței de muncă)
- Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperare în domeniul sănătății și prevenției bolilor)
- Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (Cooperare în domeniul prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor)
- Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (Cooperarea instituțiilor și comunităților)

Programul transnațional Dunărea⁴⁰ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 20 august 2015, având Autoritatea de Management în Ungaria. Acest program are un buget total de 262,99 mil euro, din care 202,10 mil euro finanțare FEDR.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

- Axa prioritară 1 - Inovare și responsabilitate socială în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 2 - Responsabilitatea față de mediu și cultură în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 3 – Conectivitatea în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 4 - Buna guvernare în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 5 - Asistență tehnică dedicată finanțării structurilor de management ale programului și activităților acestora - Facilitarea implementării programului

Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE⁴¹ fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 11 iunie 2015, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program are un buget total de 426.31 mil euro, din care 359,33 mil euro finanțare FEDR. Primul apel de proiecte a fost deschis în perioada 22 iunie – 31 iulie 2015.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

- Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării

³⁸ în calitate de Autoritate de Management

³⁹ în calitate de Autoritate de Management

⁴⁰ în calitate de Autoritate Națională

⁴¹ în calitate de Autoritate Națională

- Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor
- Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele
- Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Programul de cooperare interregională URBACT⁴² III a fost aprobat prin decizia C(2014) 9857 din 12.12.2014, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program, cu buget total de 96.324.550 euro din care 74,30 mil euro finanțare FEDR, a avut evenimentul de lansare în 16 martie 2015 la Bruxelles. Domeniile de finanțare au fost cuprinse generic într-o singură axă prioritară: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Programul de cooperare interregională INTERACT⁴³ III a fost aprobat de Comisia Europeană prin decizia C(2015) 5855 din data de 13.08.2015, având Autoritatea de Management în Slovacia. Obiectivul programului este acela de a acorda asistență tehnică celorlalte programe de cooperare teritorială europeană în creșterea capacității administrative pentru management și control, identificarea și valorificarea rezultatelor, implementarea abordărilor inovative (GECT, strategii macro-regionale, ITI etc). Bugetul programului este de 39,40 mil euro FEDR la care se adaugă 163.530 euro contribuția Elveției și Norvegiei.

- **Programul de cooperare interregională ESPON 2020⁴⁴**

Programul IPA de cooperare transfrontalieră⁴⁵ România – Republica Serbia 2014-2020 redenumit ulterior **Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România – Serbia** prin decizia C(2015) 5667 din 06.08.2015 - în calitate de Autoritate de Management.

Acest program, cu un buget total de 88.124.999 euro, a fost aprobat de Comisia Europeană în 06.08.2015.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele 4 axe prioritare:

- Promovarea ocupării forței de muncă și servicii pentru o creștere favorabilă a incluziunii
- Protecția mediului și managementul riscurilor
- Mobilitate sustenabilă și accesibilitate
- Atractivitate pentru turism sustenabil

- **Programe de cooperare aferente politicii de vecinătate a UE, finanțate din ENI:**

Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020⁴⁶ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget de 66 mil euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației;
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare;
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric;

⁴² în calitate de Autoritate Națională

⁴³ în calitate de Autoritate Națională

⁴⁴ în calitate de Autoritate Națională

⁴⁵ program de cooperare aferent politicii de extindere a UE

⁴⁶ în calitate de Autoritate de Management

- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a instrumentelor TIC;
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate;
- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență;
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească;

Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020⁴⁷ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget total de 89,10 mil euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric
- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a infrastructurii TIC
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate
- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească

Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020⁴⁸ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană cu un buget total de 53,94 mil euro.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Promovarea în comun a mediului de afaceri și antreprenoriatului în sectoarele turism și cultură;
- Creșterea oportunităților de comerț transfrontalier și modernizarea în domeniul agriculturii și sectoarelor conexe, inclusiv acvacultură, industria alimentară și industria agricolă;
- Îmbunătățirea sistemului de monitorizare în comun a mediului;
- Promovarea unei activități comune de conștientizare publică și a unor acțiuni comune împotriva deșeurilor maritime și riverane;

Sumele cheltuite de la bugetul de stat pentru proiectele de cooperare teritorială europeană sunt esențiale pentru buna implementare a proiectelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională aferente programelor ce fac parte din obiectivul cooperare teritorială europeană al politicii de coeziune a UE și a proiectelor de cooperare transfrontalieră aferente politicilor de extindere și vecinătate ale UE la care ia parte România.

Programul de Cooperare Transfrontalieră ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 a fost aprobat oficial de Comisia Europeană cu un buget total de 81,35 mil euro.

Domeniile de finanțare vor cuprinde următoarele axe prioritare:

- Promovarea culturii locale și a istoriei cu accentuarea funcției de turism
- Utilizarea durabilă a mediului în zona transfrontalieră - conservarea resurselor naturale, acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și poluare a râurilor
- Dezvoltarea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii mobilității persoanelor și bunurilor
- Dezvoltarea infrastructurii pentru tehnologiile de informare și comunicare și schimbul de informații

⁴⁷ în calitate de Autoritate de Management

⁴⁸ în calitate de Autoritate de Management

- Sprijinirea activităților comune pentru prevenirea dezastrelor naturale și antropice precum și acțiuni comune în situațiile de urgență
- Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate

B. FONDURI DIN POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

1. Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Programul național de dezvoltare rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională).

1.1 Alocarea financiară a PNDR 2014-2020, împărțită pe ani este următoarea:

euro							milioane
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR 2014-2020:

- PDR 1 "*Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale*" – această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 și are alocarea de 169,28 mil. euro;
- PDR 2: "*Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor*" – alocare de 1.864,16 mil. euro;
- PDR 3: "*Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură*" - alocare de 995,37 mil. euro;
- PDR 4: "*Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură*" – alocare de 2.813,74 mil. euro;
- PDR 5: "*Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic*" – alocare de 1.025,84 mil. Euro;
- PDR 6: "*Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale*" - alocare de 2.563,69 mil. euro.

La alocările menționate mai sus, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 209,84 mil. euro.

Programul cuprinde 16 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv Bunăstarea animalelor – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3.

1.2 Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 1.804,80 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 26,20%** (conform declarațiilor de cheltuieli din anul 2016, declarațiilor de cheltuieli ale trim I și II aferente anului 2017, rambursate de către COM, precum și a plăților efectuate în trimestrul III nedecarate Comisiei – preluate din monitorizarea curentă).

1.3 Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sunt active 36 de (sub)măsuri, din care 29 (sub)măsuri sunt implementate de AFIR/AM PNDR și 6 măsuri de către APIA, la care se adaugă măsura de întărire a capacității administrative la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR, respectiv Asistența tehnică.

Sunt nelansate 6 (sub)măsuri, care vor fi implementate de AFIR/AM PNDR.

Sesiunea anuală 2015

Depunere: în perioada martie – decembrie 2015 s-a derulat prima sesiune anuală în cadrul a **15 submăsuri/componente** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), **licitându-se suma de 1.558,32 mil. euro**, au fost depuse 7.691 proiecte cu o valoare publică de 1.550,3 mil. euro.

Pentru măsurile de plăți compensatorii pe suprafață/animale implementate de APIA (inclusiv angajamente tranzitorii) aferent Campaniei 2015 s-au plătit 370,95 mil. euro:

- M10 „Agromediu și climă” – 66,42 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” – 16,83 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” – 223,55 mil. euro;
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție - 64,15 mil. euro.

Selectie și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2015, s-au selectat 4.359 proiecte în valoare publică de 903,31 mil. euro și s-au contractat 4.157 proiecte în valoare publică de 773,64 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 361,91 mil. euro.

Sesiunea anuală 2016

Depunere:

Începând cu luna aprilie s-au lansat sesiuni continue de depunere a cererilor de finanțare 2016 pentru **24 submăsuri/componente/scheme** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), **licitându-se suma de 1.685,25 mil. euro** și s-au depus 14.540 proiecte cu o valoare publică de 1.967,24 mil. euro (numărul și valoarea proiectelor depuse se actualizează cu proiectele retrase din sistem de către solicitanții de fonduri europene nerambursabile).

În perioada 10 martie - 28 aprilie 2016, s-a desfășurat sesiunea de depunere a Strategiilor

de Dezvoltare Locala (SDL), din cadrul Măsurii 19 Dezvoltarea locală LEADER - Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. S-au selectat **239 Strategii de Dezvoltare Locală în valoare de 563,52 mil. euro.**

Pentru măsurile de plăți compensatorii pe suprafață/animale implementate de APIA (inclusiv angajamente tranzitorii) aferent Campaniei 2016 s-au plătit 507,82 mil. euro:

- M10 „Agromediu și climă” inclusiv angajamente tranzitorii – 94,26 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” inclusiv angajamente tranzitorii – 24,67 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” – 231,34 mil. euro;
- M14 „Bunăstarea animalelor” – 157,55 mil. euro.

Selectie și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2016, s-au selectat 9.608 proiecte în valoare publică de 1.347,61 mil. euro și s-au contractat 8.960 proiecte în valoare publică de 1.033,44 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 342,79 mil. Euro.

Sesiunea anuală 2017

Depunere:

Începând cu luna februarie s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare 2017 pentru 26 submăsuri/componente/scheme, iar exclusiv pentru teritoriul ITI Delta Dunării s-au lansat sesiuni pentru 13 submăsuri/ componente/ scheme. Suma licitată până în prezent este de 2.304,63 mil. euro, iar numărul proiectelor depuse este 20.410 cu o valoare publică de 3.312,65 mil. euro.

În perioada 01 martie – 15 mai 2017 s-a desfășurat Campania de primire a Cererilor unice de plată pentru anul 2017 și până în prezent au fost solicitate plăți în valoare de 426,18 mil. euro.

- M10 „Agromediu și climă” – 84,61 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” – 31,56 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” – 270,01 mil. euro;
- M214 „Plăți de agro-mediu” – tranziție – 40 mil. Euro.

Selectie și contractare: dintre proiectele depuse în sesiunea anului 2017, au fost selectate 6.313 proiecte în valoare publică de 713,74 mil. euro, și s-au contractat 5.863 proiecte în valoare publică de 400,54 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 82,58 mil. euro.

Astfel, urmare sesiunilor derulate în cei trei ani de implementare, cumulativ, numărul proiectelor depuse este de 42.641 cu o valoare publică 6.830,19 mil. euro.

Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 20.280 în valoare publică de 2.964,66 mil. euro din care au fost contractate 18.980 proiecte în valoare publică de 2.207,62 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 787,28 mil. euro.

De asemenea, au mai fost contractate 35 proiecte în valoare publică de 4,51 mil. Euro, în cadrul măsurii de Asistența Tehnică, precum și 239 proiecte în valoare publică de 69,85 mil. Euro în cadrul sM. 19.4 „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare” acordat GAL-urilor.

Suplimentar, prin procedura de tranziție, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, 22.646 proiecte cu o valoare publică de 439,50 mil. euro (valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte). Pentru aceste contracte tranzitate, au fost efectuate plăți în valoare publică de 548,23 mil. Euro.

1.4 Măsuri întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020:

Principalele modificări procedurale în favoarea solicitanților / beneficiarilor

- depunerea online de către beneficiari a solicitărilor de modificare a contractelor și a documentelor necesare modificării contractelor de finanțare, cu posibilitatea încărcării și transmiterii documentelor respective din contul lor deschis în cadrul portalului www.afir.info;
- documentele necesare încheierii și modificării contractului de finanțare, altele decât cele depuse on-line, pot fi depuse de către solicitanți la oficiile județene ale agenției de plata (OJFIR), în orice situație, inclusiv pentru solicitanții publici, urmând ca acesta să facă transmiterea către centrele regionale ale agenției de plată (CRFIR).
- acordarea avansului după primirea avizului favorabil din partea Autorității Contractante asupra unei achiziții (*anterior, avansul se acorda numai după primirea avizului favorabil din partea Autorității Contractante pentru procedura de achiziții lucrări, în cazul investițiilor care presupun construcții-montaj, iar în cazul investițiilor privind achiziția de bunuri, după avizarea cel puțin a unei achiziții de bunuri*).
- după semnarea contractului de finanțare se solicită proiectul tehnic pentru verificare și avizare (*se elimină posibilitatea de a plăti proiectul tehnic fără a avea certitudinea obținerii finanțării*).
- prelungirea termenului de răspuns la solicitarea de informații suplimentare.
- introducerea excepției, în cazul în care solicitarea de informații suplimentare vizează prezentarea de către beneficiar a unui document emis de o instituție publică, beneficiarul va prezenta dovada demersului făcut la instituția respectivă în termenul precizat în adresă, urmând ca acesta să depună documentul imediat după eliberarea acestuia de instituția publică în termenele legale sau procedurale specifice instituției respective.
- aprobarea modificărilor minore la Contractul/ Decizia de finanțare la nivel județean OJFIR (*anterior se aprobau la nivel regional CRFIR*).
- reverificarea criteriilor de eligibilitate și selecție înainte de contractare și nu la tranșa 1 de plată, pentru a se evita ca solicitanții să avanseze în cheltuirea banilor proprii prin declararea neeligibil sau neselectat la tranșa 1.
- introducerea Notelor de îndrumare la semnarea contractelor de finanțare în care sunt prevăzute etapele ce trebuie parcurse pentru implementarea corectă a proiectelor.
- eliminarea restricției privind rectificarea declarației de eșalonare a depunerii DCP de maxim două ori în perioada de execuție a Contractului de Finanțare.
- introducerea unui capitol în manualul de plată privind *informarea beneficiarului cu privire la obligațiile pe care le are în vederea depunerii dosarului cererii de plată-ultima transă/ finalizării implementării proiectului*.
- s-a introdus posibilitatea depunerii de către beneficiari a autorizațiilor/ avizelor/ certificatelor în maxim 6 luni de la primirea Notificării beneficiarului cu privire la confirmarea plății, pe baza

depunerii documentelor doveditoare ca s-au făcut demersuri necesare obținerii lor și a unui Angajament. Însă, această excepție nu se aplică acelor avize, autorizații sau certificate prin care se condiționează în mod direct și explicit eligibilitatea fondurilor FEADR printr-o prevedere din PNDR sau din legislația UE sau națională aferentă gestionării sau implementării fondurilor UE.

- s-a eliminat etapa de reverificare a criteriilor de eligibilitate și selecție la prima tranșă de plată. Aceasta a rămas doar pentru eșantionul de control la fața locului stabilit la nivel central.
- s-a eliminat cerința cu privire la prima tranșă de plată trebuie să reprezinte minim 20% din valoarea eligibilă a proiectului.

2. Programul Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime

2.1 Principalele realizări în domeniul fondurilor europene în anii 2016 și 2017:

Misiunea DGP-AMPOPAM constă în gestionarea Programului Operațional de Pescuit 2007-2013 și al Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020, în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

În acest scop, DGP-AMPOPAM a implementat o serie de măsuri specifice fiecărui program în parte, având ca rezultat îndeplinirea obiectivelor stabilite pentru anul 2016 și 2017.

- 1. Realizarea demersurilor privind activitățile specifice pentru închiderea perioadei de programare 2007-2013;*
- 2. Pregătirea cadrului instituțional și legal pentru implementarea Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020;*
- 3. Elaborarea Ghidurilor solicitantului și lansarea apelurilor pentru depunerea cererilor de finanțare aferente perioadei de programare 2014-2020;*
- 4. Întreprinderea demersurilor privind desemnarea Autorității de Management, acțiune care este pe cale de finalizare.*
- 5. Realizarea activităților de verificare, evaluare, selectare, contractare, verificare și efectuare de plăți către beneficiari, precum și a activităților de monitorizare și raportare la nivelul POPAM;*

Asigurarea măsurilor de informare și publicitate;

a) Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013

Rată absorbție și angajare POP

Gradul de angajare al sumelor alocate 2007-2013: 89,75%

Gradul de absorbție aferent întregii perioade de programare: 71,68% din valoarea totală publică eligibilă plătită și certificată.

Valoarea angajamentelor/plăților efectuate raportată la alocările publice:

Alocare financiară POP 2007-2013	Contracte **		Plăți efectuate ***
Valoare (€)	Număr	Valoare (€)	Valoare (€)
237.697.486	553	213.338.651	170.379.078

Sursa: Raport final de implementare POP, aprobat prin decizia CM nr.13/2017, adresa nr. 310037/18.05.2017 și trimis spre aprobare către CE.

*Ia data de 30.04.2016, cu modificările ulterioare stabilite în urma corecțiilor sumelor rezultate din verificări

**exprimată ca valoare totală eligibilă nerambursabilă

***exprimată ca valoare totală publică eligibilă plătită și certificată

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020

Prin Decizia nr. 8416/25.11.2015, Comisia Europeană (CE) a aprobat Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime pentru România (POPAM), pentru perioada 2014-2020.

Alocarea financiară totală este de 223.709.082 euro, din care contribuția FEPAM este de 168.421.371 euro și contribuția națională de 55.287.711 euro.

PRIORITĂȚILE UNIUNII EUROPENE VIZATE PRIN POPAM 2014-2020:

PU1 – Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere

PU2 – Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere

PU3 – Stimularea punerii în aplicare a PCP

PU4 – O ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite

PU5 – Stimularea comercializării și a prelucrării

PU6 – Încurajarea punerii în aplicare a politicii maritime integrate

PU7 – Asistență tehnică

ALOCAREA FINANCIARĂ CORESPUNZĂTOARE FIECĂREI PRIORITĂȚI⁴⁹A UNIUNII EUROPENE

Prioritatea Uniunii Europene	Valoarea contribuției FEPAM (euro)	Valoarea contribuției naționale (euro)	Valoarea totală a contribuției publice (euro)
PU1	13.203.700	4.667.900	17.871.600
PU2	84.257.945	28.085.982	112.343.927
PU3	12.942.786	3.483.396	16.426.182
PU4	33.684.278	11.228.093	44.912.371
PU5	11.765.754	3.633.370	15.399.124

⁴⁹ Sursa: Raport anual de activitate al MADR aprobat prin OMADR nr. 81/30.03.2017 (<http://madr.ro/docs/minister/rap-activitate-MADR-2016.pdf>, pag. 14)

PU6	2.500.000	833.334	3.333.334
PU7	10.066.908	3.355.636	13.422.544
TOTAL	168.421.371	55.287.711	223.709.082

Sursa: Raport anual de activitate al MADR aprobat prin OMADR nr. 81/30.03.2017
<http://madr.ro/docs/minister/rap-activitate-MADR-2016.pdf>, pag. 14)

2.2 Alocarea financiară din FEPAM⁵⁰ se prezintă după cum urmează:

mil euro						
2014+2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
46.465.937	23.594.150	23.976.562	24.534.471	24.702.232	25.148.019	168.421.371

CONCLUZII PRIVIND STADIUL IMPLEMENTĂRII POPAM 2014-2020

- ✓ În vederea deschiderii sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare, au fost elaborate 15 ghiduri ale solicitantului noi și au fost revizuite în sensul simplificării și clarificării alte 8.
- ✓ Au fost selectate 16 Strategii de dezvoltare locală gestionate de către grupurile de acțiune locală pentru pescuit (FLAG), în valoare de 30.450.123 euro; pentru aceste strategii, DGP-AMPOPAM a verificat sau are în curs de verificare și avizare ghidurile solicitantului și manualele de proceduri
- ✓ În data de 18.10.2017 a fost transmisă către Comisia Europeană o cerere de plată în valoare de 10.872.395,72 euro
- ✓ La 15.10.2017, situația proiectelor depuse/respinse/aprobate, precum și a contractelor de finanțare era următoarea:

(Sursa: <http://www.ampeste.ro/popam-2014-2020/stadiul-implementarii-fepam/439-stadiul-implementarii-popam-2014-2020-la-06-octombrie-2017.html>)

Proiecte depuse: 203

Valoare totală eligibilă proiecte depuse: 912.814.241,85 lei*

Contribuție UE proiecte depuse: 534.911.961,34 lei*

Proiecte respinse: 63

Valoare totală eligibilă proiecte respinse: 223.724.681,97 lei*

Contribuție UE proiecte respinse: 114.433.225,61 lei*

Proiecte aprobate: 90

Valoare totală eligibilă proiecte aprobate: 283.435.735,70 lei*

Contribuție UE proiecte aprobate: 162.745.151,74 lei*

CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 90

Valoare totală eligibilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 283.435.733,30 lei*

Valoare contribuție nerambursabilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 216.993.533,26 lei*
(din care contribuție UE: 162.745.149,87 LEI*)

Contracte reziliate: 1

Valoare totală eligibilă contracte reziliate: 780.237,50 lei* (din care contribuție UE: 585.178,13 Lei*)

⁵⁰ Sursa: <http://www.madr.ro/docs/popam/2015/Anexa-Decizie-8416-2015.pdf>

Contracte finalizate**:

Valoare totală eligibilă contracte finalizate: 2.889.391,76 lei* (din care contribuție UE: 2.167.043,79 lei*)

Contracte în implementare: 61

Valoare totală eligibilă contracte în implementare: 279.766.104,04 lei*

Plăți către beneficiari la data de 15.10.2017***:

Prefinanțări Contributie UE(lei)	Contributie nationala (lei)	Rambursări Contributie UE (lei)	Contributie nationala lei	Total (lei)	Rata de plata la beneficiar %
3.487.661,13	1.162.553,71	56.597.479,95	18.865.826,16	80.113.520,95	10,04

* INFOREURO OCT 2017: 4,6003 lei

** CONTRACTE FINALIZATE = finalizate sub aspectul duratei de execuție a proiectului, data menționată în contractul de finanțare

2.3 Rate de angajare și de absorbție:

Aferente POPAM

Gradul de angajare al sumelor alocate 2014-2020: 21,085%

Gradul de absorbție la data curentă: 6,46%

Valoarea angajamentelor/plăților efectuate raportată la alocările publice:

Sprijin total		Cheltuieli certificate de ACP	Rambursări CE****
Contribuția FEPAM (inclusiv rezerva de performanta)	Contrapartida națională (inclusiv rezerva de performanță)	Valoare totală eligibilă	Rata de absorbție efectivă
EURO	EURO	EURO	(%)
168.421.371,00	55.287.711,00	10.872.395,72	6,46

(Sursa: <http://www.ampeste.ro/popam-2014-2020/stadiul-implementarii-fepam/439-stadiul-implementarii-popam-2014-2020-la-06-octombrie-2017.html>)

****calculata in functie de valoarea cheltuielilor certificate de ACP (trimisă la CE)

2.4 Acte normative care vor fi modificate și/sau completate în viitor, în vederea îmbunătățirii procesului de implementare a proiectelor finanțate din FEPAM și măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție

Acte normative ce vizează îmbunătățirea procesului de implementare a proiectelor finanțate prin FEPAM:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul Uniunii Europene, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garanțării;
- Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 79/2009 privind reglementarea unor măsuri pentru stimularea absorbției fondurilor alocate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru renovarea și dezvoltarea spațiului rural prin creșterea calității vieții și diversificării economiei în zonele rurale;
- Hotărârea Guvernului nr. 347/2016 privind stabilirea cadrului general de implementare a operațiunilor cofinanțate din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime prin Programul operațional pentru pescuit și afaceri maritime 2014-2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 816/2016 privind aprobarea Listei detaliate a cheltuielilor eligibile pentru operațiunile finanțate, inclusiv cheltuielile de personal ale Autorității de management, în cadrul Programului operațional pentru pescuit și afaceri maritime 2014-2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind aprobarea schemei de ajutor de minimis „Sprijin pentru punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității”, aferentă Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020.

Măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție:

- Intensificarea promovării oportunităților de finanțare prin POPAM și explicarea condițiilor de accesare (întâlniri de lucru)
- Simplificarea condițiilor de accesare a finanțării urmare a interacțiunii cu sectorul;
- Elaborarea/ completarea /modificarea prevederilor ghidurilor solicitantului și lansarea apelurilor de depunerea cererilor de finanțare pentru 21 măsuri în cadrul POPAM
- Organizarea evenimentelor regionale de informare și promovare a POPAM.
- Accelerarea procesului de concesionare a terenului pe care sunt amplasate unitati piscicole;
- Continuarea demersurilor necesare pentru acreditarea sistemului de management și control/desemnarea Autorității de Management;
- Continuarea demersurilor pentru reducerea birocrației și a timpului de răspuns instituțional, precum și pentru simplificarea procedurilor de lucru și a ghidurilor, prin încheierea protocoalelor de colaborare interinstituțională;
- Fluidizarea circuitului documentelor în cadrul DGP-AMPOPAM,;
- Evaluarea și gestionarea riscurilor, precum și implementarea mecanismelor de control intern;
- Măsuri de creștere a integrității și a gradului de prevenție.

2.5 Riscurile care pot interveni în perioada 2018-2020 în implementarea POPAM:

- lipsa disponibilităților financiare ale solicitanților/ beneficiarilor POPAM; - beneficiarii privați, în speță pescarii comerciali, nu au venituri suficiente pentru susținerea unor astfel de investiții (ei sunt limitați ca venituri la cota de pescuit alocată pe autorizația de pescuit), rata de cofinanțare fiind de 50%. Pentru a intensifica informarea acestora cu privire la măsurile ce au fost prevăzute în legislația națională referitoare la plăți, AM va proceda la elaborarea unei fișe de prezentare a facilităților privind plata la factură și avansul de până la 50% din cuantumul sprijinului financiar nerambursabil și distribuirea acestuia pescarilor prin inspectorii ANPA; - inoperabilitatea pe perioade semnificative a sistemului electronic de transmitere

adatelor utilizat de DGP-AMPOPAM;

- interesul scăzut al autorităților publice locale pentru infrastructura portuară de pescuit, datorită faptului că se poate finanța numai modernizarea infrastructurii existente și nu crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși cuantumul sprijinului financiar pentru autorități publice este de 100%. În acest sens, AM a inițiat discuții cu autoritatea portuară din Constanța și cu organizațiile de pescari pentru identificarea unei posibile locații;
- întâzieri semnificative la nivelul MDRAPFE în operaționalizarea tuturor modulelor sistemului integrat de management SMIS2014+/MySMIS 2014;
- dificultăți ale beneficiarilor în operarea datelor în MySMIS 2014;
- disfuncționalități temporare ale sistemelor informatice MySMIS 2014, SMIS2014 ș.a.
- întârzierea/lipsa aprobării CE a modificării țintelor/ operațiunilor sau realocărilor bugetare POPAM;
- modificări frecvente ale cadrului legislativ și instituțional;
- birocrăția excesivă.

3. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA), FONDUL EUROPEAN PENTRU AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ (FEADR), BUGETUL NAȚIONAL (BN) GESTIONATE DE APIA

3.1 Principalele realizări în campania 2016

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)**. Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează scheme de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEGA – Fondul European de Garantare Agricolă (plăți directe, măsuri de piață)
- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul Național (ajutoare naționale tranzitorii, ajutoare de stat)

Schemele de plăți directe și ajutoarele naționale tranzitorii, care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020, se acordă în conformitate cu prevederile:

- ✓ O.U.G.nr. 3/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 619/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 620/2015 cu modificările și completările ulterioare.

Ajutoarele naționale tranzitorii (ANT) se acordă **în domeniul vegetal și zootehnic** în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

FEGA se implementează prin gestiune partajată între statele membre și Uniune și finanțează cheltuieli care sunt efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii, în conformitate cu prevederile Regulamentului **Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 AL Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de**

abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului

1. Alocare FEAGA – Plăți directe

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 al Comisiei din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEAGA pentru plățile directe, astfel:

Aloc. FEAGA plati directe (mii euro)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	1.599,99	1.777,47	1.801,33	1.872,82	1.903,20	1903,20	10.853,01

*La plafoanele financiare din FEAGA mentionate mai sus, se vor adauga si cele estimate pentru masuri de piata si comert exterior de aproximativ 400 mil. Euro pentru perioada 2015-2020.

Schemele de plăți directe finanțate din FEAGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. În categoria beneficiarilor de plăți se încadrează și cooperativele agricole, conform Legii 566/2004 a cooperăției agricole, precum și grupurile de producători care desfășoară activități agricole.

În ceea ce privește anul financiar 2017, Agenția de Plati și Interventie pentru Agricultură a întocmit declarațiile lunare de cheltuieli, suma rambursată de la Comisia Europeană aferentă acestora este de 1,755 miliarde euro, suma aferentă plăților directe, măsurilor de piată și promovare produse agricole și ajutoare excepționale.

Suma rambursată este urmare transmiterii declarațiilor lunare de cheltuieli aferente perioadei 16.10.2016 – 31.08.2017.

2. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

APIA implementează în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) următoarele măsuri finanțate din FEADR:

- **Măsura 08** - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submăsura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- **Măsura 10** - Agro-mediu și climă

- **Măsura 11** – Agricultură ecologică
- **Măsura 13** - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- **Măsura 14** (fosta masura 215)- Plati in favoarea bunastarii animalelor
- **Măsura 15** – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- **Măsura 214** - Plati privind agromediu

Alocarea FEADR și cofinanțarea de la Buget National însumează 3,42 mld. Euro.

Plafoane alocate din FEADR pentru CFM 2014-2020

Măsura	Perioada de programare 2014-2020	FEADR (mii euro)	BN (mii euro)	Total (mii euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,70	18,82	124,51
10	Agromediu și clima	909,96	160,78	1070,74
11	Agricultură ecologică	200,69	35,73	236,42
13	Plati pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice	1.150,80	204,10	1.354,89
14	Bunastarea animalelor	437,01	79,52	516,53
15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	100,00	17,80	117,80
	TOTAL	2.904,16	516,75	3.420,89

În anul financiar 2017, Agenția de Plati și Interventie pentru Agricultură a întocmit declarațiile trimestriale de cheltuieli aferente perioadei 16.10.2016-30.06.2017, iar suma totală aferentă acestora este de 502,21 milioane euro, suma aferentă măsurilor de dezvoltare rurală.

MASURA	Suma aferentă declarațiilor trimestriale de cheltuieli (16.10.2016-30.06.2017) milioane euro
MASURA 10 – Agromediu și clima	112,31
MASURA 11- Agricultură ecologică	28,42
MASURA 13 – Plati pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice	230,73
MASURA 14 (fosta M 215) - Plati in favoarea bunastarii animalelor - sectoarele pasari și porcine	130,75
TOTAL	502,21

***Nota:** În acest moment este în curs de elaborare declarația trimestrială de cheltuieli, declarație aferentă perioadei 01.07.2017 - 15.10.2017

3. Bugetul Național

În perioada 16.10.2016 – 18.10.2017, APIA a autorizat la plata suma de **506,83** milioane euro, din care:

- **122,36** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sectorul vegetal (ANT 1 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru culturi în teren arabil, ANT2 și ANT3 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru in și canepa pentru fibra, ANT4 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru tutun, ANT5 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru hamei și ANT6 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru sfecla de zahăr);
- **20,65** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplata de producție în sectorul lapte, specia bovine (ANTZ 7);
- **102,78** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplata de producție în sectorul carne, specia bovine (ANTZ 8);
- **52,81** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplata de producție în sectorul carne, specia ovine - caprine (ANTZ 9);
- **205,66** milioane euro Masuri de piață și promovare produse agricole și Ajutoare de stat
- **2,57** milioane euro alte Campanii

Măsurile implementate de către APIA au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în vigoare.

Începând cu data de 16 octombrie 2017, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură a demarat plata avansului aferent Campaniei 2017. Până la data de 18 octombrie 2017, s-a autorizat suma de 260,39 milioane euro, din care FEAGA 183,84 milioane euro și FEADR cu cofinanțare de la bugetul național 76,56 milioane euro.

Începând cu anul 2017, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură a lansat două măsuri noi, din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020, respectiv:

- Schema de ajutor de stat „Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite”, Măsura 8 „Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor”, SubMăsura 8.1 „Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite”

În sesiunea 1/2016 de depunere a cererilor de sprijin pentru accesarea schemei de ajutor de stat „Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite”

- au fost depuse un număr de **34 de cereri de sprijin eligibile**,
- suprafața totală angajată - **486,49 ha**,
- Total valoare publică estimată - **6.473.776,22 euro**.

- Schema de ajutor de stat „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”, Măsura 15 „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”, SubMăsura 15.1 „Plăți pentru angajamente de silvomediu”.

În sesiunea 1/2017 de depunere a cererilor de sprijin pentru accesarea schemei de ajutor de stat „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”

- au fost depuse un număr de **28 de cereri de sprijin**,
- suprafața totală angajată - **21.418,15 ha**,
- Total valoare publică estimată - **2.793.322,68 euro**.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA, pe parcursul anilor 2016-2017:

- autorizarea și efectuarea platilor în avans către fermierii beneficiari ai schemei de plată pe suprafață;
- încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și bancile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, măsuri de dezvoltare rurală, ajutoarele naționale tranzitorii în sector zootehnic, platile pentru bunăstarea animalelor (pasări și porcine);
- încheierea de acorduri și protocoale cu instituții din țară și din străinătate;
- participarea la misiunile de audit ale Comisiei Europene, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- activități de informare publică asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR - Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și de la bugetul național;
- realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiune specială cu privire la măsurile implementate de APIA;
- postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafață, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie.
- participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în stand-urile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;
- activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;

În ceea ce privește **perioada 2018-2021**, principalul obiectiv al Agenției este de a asigura o bună gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protecție a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România. Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană, conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv a celor românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară,

de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

3.7 Obiective in perioada 2016-2018

În ceea ce privește perioada 2016-2018, **principalul obiectiv** al Agenției este de a asigura o buna gestionare a fondurilor comunitare si nationale si de a veni in sprijinul fermierilor români, asigurand astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale si de crestere a animalelor, cu respectarea masurilor de protejare a mediului inconjurator, precum si valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

7.3 Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Începând cu anul 2014 sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia nr. 2014/335/CE, Euratom, aceasta fiind publicată, atât în original (EN) cât și toate limbile oficiale ale statelor membre (inclusiv în limba română), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 168 din 07.06.2014 (p. 105-111 pentru versiunea în limba română).

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2018 și estimarea pentru anii 2019-2021 conform limitelor de cheltuieli stabilite cu Scrisoarea Cadru nr. 443.420/9.11.2017					
mii LEI					
Cod	Denumirea	2018	2019	2020	2021
55.03.01	Contribuții din taxe vamale	738.010,0	736.388,0	733.144,0	729.900,0
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	0,0	0,0	0,0	0,0
	Total contribuții din resurse proprii tradiționale	738.010,0	736.388,0	733.144,0	729.900,0
55.03.04	Contribuții din resursa TVA	936.477,0	934.419,0	930.303,0	926.186,0
55.03.05	Contribuții pentru corecția/rabatul acordat Marii Britanii	465.255,0	464.233,0	462.187,0	460.142,0
55.03.06	Contribuții din resursa VNB	4.885.566,0	5.492.067,0	5.501.734,0	5.511.402,0
55.03.10	Contribuții pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos și Suediei	59.552,0	59.421,0	59.160,0	58.898,0
	Total contribuții din resurse proprii	7.084.860,0	7.686.528,0	7.686.528,0	7.686.528,0
55.03.07	Contribuții suplimentare și neprevăzute	0,0	0,0	0,0	0,0
	rezerve pentru acoperirea diferentelor calculate la soldurile TVA și VNB	0,0	0,0	0,0	0,0
55.03	Contribuția României la bugetul UE	7.084.860,0	7.686.528,0	7.686.528,0	7.686.528,0
	Produsul Intern Brut ^{*)}	907.900.000,0	977.200.000,0	1.051.900.000,0	1.126.600.000,0
	Contribuția României privind resursele proprii la bugetul UE, ca pondere în PIB (%), inclusiv contribuții suplimentare și neprevăzute	0,78	0,79	0,73	0,68

^{*)} CNP – Prognoza de toamnă (octombrie 2017)

Aceste sume pot suferi modificări, întrucât, pe de o parte, potrivit procedurilor comunitare, se vor efectua ajustări tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană, iar pe de altă parte, nivelul contribuției tuturor Statelor Membre, deci și a României, se va modifica în funcție de negocierile la nivel comunitar în ceea ce privește volumul total al bugetului Uniunii Europene.

Estimarea contribuției României la Fondul European de Dezvoltare pentru perioada 2018 – 2021

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, din 2011, România contribuie la cel de-al 10-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 10).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2018-2021:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2018 și estimarea pentru anii 2019-2021					
					<i>mii lei</i>
Cod	Denumirea	2018	2019	2020	2021
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	149.860,0	148.749,0	148.749,0	148.749,0
55.02	Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	149.860,0	148.749,0	148.749,0	148.749,0

Aceste sume pot suferi modificări în funcție de deciziile luate la nivel comunitar, cu privire la necesarul de fonduri pentru plățile către statele ACP.

Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană la 31.08.2017

Sume primite în CFM*) 2007-2013		milioane euro		
Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2007-2017 (execuția la 31.08.2017)	
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	37.052,81	9,67	37.062,48	
A. Fonduri de pre-aderare	2.709,47	0,00	2.709,47	
B. Fonduri post-aderare, din care:	34.343,34	9,67	34.353,01	
<i>i) Avansuri</i>	4.208,05	8,38	4.216,43	
<i>ii) Rambursari (inclusiv FEAGA)</i>	30.135,29	1,29	30.136,58	
B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC), din care:	17.252,16	1,29	17.253,45	
a) Avansuri din FSC	2.125,81	0,00	2.125,81	
b) Rambursari din FSC	15.126,35	1,29	15.127,64	
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR+FEF), din care:	7.734,02	0,00	7.734,02	
a) Avansuri (FEADR+FEF)	593,88	0,00	593,88	
b) Rambursari (FEADR+FEF)	7.140,15	0,00	7.140,15	
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	7.658,82	0,00	7.658,82	
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.698,34	8,38	1.706,72	
a) Avansuri	1.488,37	8,38	1.496,75	
b) Rambursari	209,97	0,00	209,97	

Sume primite în CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2014-2017 (execuția la 31.08.2017)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	3.814,37	2.978,41	6.792,78
<i>i)</i> Avansuri	1.724,77	141,60	1.866,38
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	2.089,59	2.836,81	4.926,40
A1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	1.374,91	273,15	1.648,06
a) Avansuri din FSC	1.374,91	136,09	1.511,00
b) Rambursari din FSC	0,00	137,06	137,06
A2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEAPAM), din care:	858,64	887,56	1.746,20
a) Avansuri (FEADR+FEAPAM)	334,62	0,99	335,61
b) Rambursari (FEADR+FEAPAM)	524,02	886,57	1.410,59
A3. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	1.240,59	1.647,80	2.888,40
A4. Altele (post-aderare), din care:	340,23	169,89	510,13
a) Avansuri	15,25	4,52	19,77
b) Rambursari	324,98	165,37	490,35

Sume plătite în perioada 2007-2017

milioane euro

Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2014-2017 (execuția la 31.08.2017)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	13.782,79	1.005,48	14.788,27
C. Contributia României la bugetul UE	13.436,86	984,93	14.421,79
D. Alte contribuții	345,92	20,55	366,47

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2007-2017 (execuția la 31.08.2017)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	40.867,18	2.988,07	43.855,25
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	37.052,81	9,67	37.062,48
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	3.814,37	2.978,41	6.792,78
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	13.782,79	1.005,48	14.788,27
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	27.084,39	1.982,59	29.066,98

*) Cadrul financiar multianual

Stimularea creșterii economice, accesarea fondurilor europene și accelerarea ritmului de absorbție al acestora, măsuri ferme de combatere a risipei în utilizarea banului public, asigurarea eforturilor de menținere a sustenabilității finanțelor publice prin menținerea deficitului bugetar sub valoarea de 3% din PIB prevăzută de Tratatul de la Maastricht, asigurarea securității sociale reprezintă priorități ale construcției bugetare pe anul 2018 și perspectiva 2019-2021.

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

Ionuț Mișa

AVIZĂM FAVORABIL,

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Tudorel Toader
